

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

Nazwa ocenianego kierunku studiów: PRACA SOCJALNA

1. Poziom studiów: studia **pierwszego stopnia**

Formy studiów: stacjonarne, niestacjonarne

Nazwy dyscyplin, do której został przyporządkowany kierunek:

pedagogika, nauki socjologiczne

a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Pedagogika	144	80

b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1	Nauki socjologiczne	36	20

2. Poziom studiów: studia **drugiego stopnia**

Forma studiów: stacjonarne, niestacjonarne

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:

pedagogika

Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
pedagogika	120	100

Efekty uczenia się dla kierunku praca socjalna, studia pierwszego stopnia, profil ogólnoakademicki, uchwalone Uchwałą nr 330/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im Marii Grzegorzskiej z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie programu studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim z późn. zm.

Efekty uczenia się dla kierunku		
Symbol efektu kierunkowego	Efekty kierunkowe	Symbol efektu z PRK
Absolwent kierunku praca socjalna		
WIEDZA (zna i rozumie:)		
PS1_W01	w zaawansowanym stopniu różne obszary problemowe z zakresu pracy socjalnej; posiada podstawową wiedzę o znaczeniu pracy socjalnej w systemie nauk; zna zastosowania tej wiedzy w działalności zawodowej;	P6S_WG
PS1_W02	kulturowe, polityczne, prawne i ekonomiczne aspekty funkcjonowania systemu pomocy społecznej i pracy socjalnej;	P6S_WG
PS1_W03	wybrane koncepcje człowieka – filozoficzne, psychologiczne, socjologiczne, biologiczne;	P6S_WG
PS1_W04	funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie, rodzaje więzi i struktur społecznych;	P6S_WG
PS1_W05	zróżnicowania społeczne stanowiące czynniki ryzyka stygmatyzacji jednostek i rodzin;	P6S_WG
PS1_W06	reguły komunikacji między pracownikiem socjalnym a klientem pomocy społecznej;	P6S_WG
PS1_W07	metodologię badań naukowych; procedurę realizacji projektów badawczych z obszaru pracy socjalnej;	P6S_WG
PS1_W08	ekonomiczne oraz prawne uwarunkowania pomocy społecznej/działalności pracownika socjalnego, w tym zasady ochrony prawa autorskiego i własności przemysłowej;	P6S_WG
PS1_W09	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, istotne z punktu widzenia pracy socjalnej;	P6S_WK
PS1_W10	Zasadyetyki zawodowej pracowników socjalnych;	P6S_WK
PS1_W11	podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej; zna zasady pozyskiwania środków z różnych źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy europejskich;	P6S_WK

UMIEJĘTNOŚCI (potrafi:)		
PS1_U01	wykorzystać posiadaną wiedzę, w tym z obszaru metodologii badań społecznych, formułować i rozwiązywać oraz badać różne problemy społeczne, poddawać analizie, dobierać i stosować właściwe metody oraz narzędzia;	P6S_UW
PS1_U02	dokonać analizy, krytycznej oceny oraz diagnozy i prognozy sytuacji klientów, wykorzystując wiedzę o etapach postępowania metodycznego w pracy socjalnej oraz opracować rozwiązania problemów o różnym poziomie złożoności;	P6S_UW
PS1_U03	wykorzystywać nowoczesne technologie w celu pozyskiwania informacji z wiarygodnych źródeł; krytycznie ocenia i analizuje zebrane dane;	P6S_UW
PS1_U04	rozwiązywać konflikty na drodze mediacji oraz radzić sobie w sytuacjach stresowych;	P6S_UW
PS1_U05	przygotować prace pisemne oraz wystąpienia ustne dotyczące szczegółowych zagadnień i problemów z zakresu pracy socjalnej;	P6S_UW
PS1_U06	sporządzać i interpretować dokumentację wykorzystywaną w pracy socjalnej;	P6S_UW
PS1_U07	posługiwać się zasadami prawnymi i etycznymi, a także standardami zawodowymi istotnymi z punktu widzenia pomocy społecznej, uwzględniając zasady poufności i dostępności udzielanej pomocy;	P6S_UW
PS1_U08	brać udział w debacie związanej z zagadnieniami związanymi z pracą socjalną, oceniać różne prezentowane stanowiska i o nich dyskutować;	P6S_UK
PS1_U09	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;	P6S_UK
PS1_U10	komunikować się i pracować indywidualnie oraz w grupie; współdziałać z przedstawicielami innych zawodów, wolontariuszami oraz instytucjami; planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole;	P6S_UO
PS1_U11	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się na wszystkich etapach swojego życia;	P6S_UU

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (jest gotów/owa do:)		
PS1_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy; uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów związanych z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego;	P6S_KK
PS1_K02	ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego oraz uczenia się przez całe życie; korzystania z pomocy, konsultacji i superwizji; dokonywania krytycznej oceny własnych kompetencji i efektów pracy;	P6S_KK
PS1_K03	myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy; samodzielnie przygotowywać i uczestniczyć w przygotowaniu projektów socjalnych i innych inicjatyw na rzecz osób z różnych środowisk społecznych;	P6S_KO
PS1_K04	doinicjowania działań na rzecz interesu publicznego związanych z pomaganiem, wspieraniem oraz rozwiązywaniem problemów społecznych jednostki, grupy i społeczności lokalnej;	P6S_KO
PS1_K05	przestrzegania zasad etyki zawodowej; prezentowania odpowiedzialnej i empatycznej postawy wobec innych ludzi, szczególnie klientów pomocy społecznej; dostrzega i formułowania problemów moralnych oraz dylematów etycznych.	P6S_KR

Efekty uczenia się dla kierunku praca socjalna, studia drugiego stopnia, profil ogólnoakademicki, uchwalone Uchwałą nr 330/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im Marii Grzegorzskiej z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie programu studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim z późn. zm.

Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia		
Symbol efektu kierunkowego	Efekty kierunkowe	Symbol efektu z PRK
Absolwent/ka kierunku praca socjalna		
WIEDZA (zna i rozumie:)		
PS2_W01	w pogłębionym stopniu specyfikę pracy socjalnej i jej powiązania z pedagogiką, psychologią, socjologią, medycyną oraz polityką społeczną;	P7S_WG

PS2_W02	w pogłębionym stopniu współczesne koncepcje teoretyczne oraz nowe tendencje metodyczne w pracy socjalnej;	P7S_WG
PS2_W03	w pogłębionym stopniu zasady działania instytucji i organizacji sektora pomocy społecznej oraz integracji społecznej i ich wzajemne relacje w procesie konstruowania systemu pomocy i wsparcia;	P7S_WG
PS2_W04	w pogłębionym stopniu zasady organizujące procesy instytucjonalizacji indywidualnych i grupowych działań pomocowych i samopomocowych;	P7S_WG
PS2_W05	w pogłębionym stopniu relacje między kluczowymi dla funkcjonowania jednostki w rodzinie, grupach społecznych i społeczeństwie globalnym systemami zabezpieczenia społecznego;	P7S_WG
PS2_W06	w pogłębionym stopniu zastosowanie metod, technik i narzędzi diagnostycznych w celu pozyskiwania danych niezbędnych do opracowania programów i projektów przeciwdziałania problemom społecznym;	P7S_WK
PS2_W07	w pogłębionym stopniu metodologiczne podstawy badań społecznych uwzględniających specyfikę pracy socjalnej i pomocy społecznej;	P7S_WG P7S_WK
PS2_W08	w pogłębionym stopniu zastosowanie zasad i norm prawnych oraz uwarunkowań ekonomicznych działalności zawodowej;	P7S_WG
PS2_W09	w pogłębionym stopniu zastosowanie zasad etycznych i etyki zawodowej pracowników socjalnych;	P7S_WG
PS2_W10	w pogłębionym i rozszerzonym stopniu przyczyny i konsekwencje wybranych problemów, dysfunkcji i patologii społecznych oraz dylematy współczesnej cywilizacji;	P7S_WG
PS2_W11	w pogłębionym stopniu istotne dla pracy socjalnej aspekty z zakresu prawa autorskiego oraz zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej;	P7S_WK
PS2_W12	w pogłębionym stopniu różne formy rozwoju przedsiębiorczości indywidualnej w sektorze pomocy społecznej i integracji społecznej;	P7S_WK

UMIEJĘTNOŚCI (potrafi:)		
PS2_U01	samodzielnie diagnozować oraz dokonać pogłębionej oceny pojęć, teorii, zjawisk i procesów społecznych mających wpływ na funkcjonowanie jednostki w rodzinie, grupie społecznej, społeczeństwie;	P7S_UW
PS2_U02	trafnie identyfikować i interpretować problemy z zastosowaniem właściwej metody badawczej, w tym formułować i testować hipotezy badawcze;	P7S_UW
PS2_U03	dokonać właściwego doboru źródeł, korzystać z narzędzi informacyjno-komunikacyjnych oraz przystosować istniejące narzędzia badawcze;	P7S_UW
PS2_U04	rozwiązywać konflikty na drodze mediacji oraz radzić sobie w sytuacjach stresowych i przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu;	P7S_UW
PS2_U05	zastosować innowacyjne rozwiązania metodyczne na rzecz osób, grup, społeczności lokalnych wymagających zindywidualizowanych form wsparcia społecznego, w tym mediację i interwencję kryzysową;	P7S_UW
PS2_U06	posługiwać się normami i zasadami prawnymi i etycznymi w celu rozwiązywania problemów i projektowania rozwiązań konstruujących system usług społecznych wspierających potrzeby jednostek, grup i społeczności lokalnych;	P7S_UW
PS2_U07	samodzielnie, w trafny sposób wybrać i zaproponować strategie rozwiązania różnych problemów społecznych, konfliktów lub kryzysów; inicjować nowe formy pomocy; przewidywać wielokierunkowe skutki działalności; przedstawić merytoryczną argumentację dla projektowanych działań;	P7S_UW
PS2_U08	wykorzystać w procesie projektowania działań pomocowych na rzecz osób, grup i społeczności lokalnych istniejący potencjał instytucji i organizacji społecznych;	P7S_UW
PS2_U09	przygotowywać różne typy opracowań pisemnych w języku polskim (w tym pisma urzędowe i użytkowe wykorzystywane w pracy socjalnej) oraz języku obcym z zakresu pracy socjalnej z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych w oparciu o różnorodność źródeł, z poszanowaniem zasad kultury języka i stylistyki;	P7S_UK
PS2_U10	komunikować się na tematy związane z pracą socjalną ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców oraz prowadzić debatę i dyskurs;	P7S_UK

PS2_U11	posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w stopniu pogłębionym w zakresie specjalistycznej terminologii właściwej dla pracy socjalnej;	P7S_UK
PS2_U12	planować i realizować zadania zespołowe właściwe dla pracy socjalnej; realizować zespołowe projekty i programy socjalne we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze pomocy społecznej; kierować pracą zespołu, przyjmując odpowiedzialność za efekty jego pracy;	P7S_UO
PS2_U13	uczyć się nowych treści i doskonalić umiejętności poprzez samokształcenie, samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie oraz wspierać i motywować innych do podejmowania działań w tym zakresie;	P7S_UU
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (jest gotów/owa do:)		
PS2_K01	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie pracy socjalnej;	P7S_KK
PS2_K02	krytycznej oceny poziomu wiedzy teoretycznej oraz umiejętności metodycznych; aktualizowania i pogłębiania kompetencji zawodowych z wykorzystaniem nowoczesnych metod i środków;	P7S_KK
PS2_K03	inicjowania działań i uczestniczenia w przygotowaniu projektów służących wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych;	P7S_KO
PS2_K04	komunikowania się, konsultowania lub zasięgania opinii ekspertów przy rozwiązywaniu problemów; uwzględniania poglądów i opinii współpracowników, budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu pomocy, opieki i wsparcia;	P7S_KO
PS2_K05	odpowiedzialnego zaangażowania w projektowanie i realizację różnych form działań pomocowych i innych form współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami na rzecz realizacji działań pomocowych;	P7S_KO
PS2_K06	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej pracownika socjalnego, w tym rozwijania dorobku i podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad;	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Anna Chmielewska	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny
Ewa Grudziewska	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny/kierownik Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej
Magdalena Stankowska	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny
Katarzyna Ziomek-Michalak	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny
Jolanta Zozula	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny
Dorota Jankowska	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny/Dyrektor studiów
Agnieszka Bieńkowska	doktor/adiunkt badawczo-dydaktyczny/Dyrektor studiów
Ewa Burska	pracownik administracyjny

Spis treści

Efekty uczenia się dla kierunku praca socjalna, studia pierwszego stopnia, profil ogólnoakademicki	3
Efekty uczenia się dla kierunku praca socjalna, studia drugiego stopnia, profil ogólnoakademicki	5
Prezentacja uczelni	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Korzenie koncepcji – związek z misją i strategią Uczelni	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	42
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	50
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	62
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	67
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	71
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	78
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	91
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	94
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	102

Prezentacja uczelni

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie to uczelnia o stuletniej tradycji, powstała z inicjatywy i dzięki staraniom Marii Grzegorzewskiej w 1922 roku, kiedy to Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podjęło decyzję o połączeniu Państwowego Seminarium Pedagogiki Specjalnej oraz Instytutu Fonetycznego im. Jana Sierzyńskiego, powołując Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej (PIPS). Misją Akademii jest przygotowanie specjalistów wykonujących zawody zaufania publicznego, w tym zawód pracownika socjalnego, w duchu poszanowania godności człowieka – niezależnie od stopnia jego sprawności, z troską o przestrzeganie praw człowieka, zrozumienia i akceptacji dla odmienności, traktowania niepełnosprawności jako niezbywalnego elementu ludzkiej kondycji oraz włączania osób z niepełnosprawnościami jako równoprawnych obywateli w życie społeczeństwa. Obecnie na wszystkich kierunkach APS, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, studiuje około cztery i pół tysiąca studentów. Uczelnia prowadzi także wiele studiów podyplomowych, w tym kwalifikacyjnych. W ramach programu Erasmus+ APS utrzymuje kontakty z kilkudziesięcioma uczelniami zagranicznymi. Jednostki Uczelni aktywnie uczestniczą w realizacji przedsięwzięć badawczych z obszarów takich jak: praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia.

Ideą przyświecającą Akademii jest wykształcenie światłych i kreatywnych profesjonalistów, dbających zarówno o rozwijanie własnej osobowości, zamiłowań naukowych i zawodowych umiejętności praktycznych, jak i troszczących się o wszechstronny rozwój osób i środowisk, na rzecz których będą pracować. Jako ośrodek akademicki APS ma ambicje wzbogacania swego potencjału badawczego i dydaktycznego, rozwijania nurtów badań podstawowych i aplikacyjnych oraz doskonalenia warsztatu dydaktycznego. Uczelnia pełni również służebną rolę wobec środowiska lokalnego, poszerzając systematycznie wachlarz usług edukacyjnych i terapeutycznych, oferowanych zarówno przez nauczycieli akademickich, jak i studentów – wolontariuszy. W perspektywie Akademia aspiruje do roli centrum wymiany myśli i idei w zakresie nauk społecznych, zorientowanych na profesjonalne wspieranie ludzi z różnego rodzaju trudnościami.

Kształcenie przyszłych pracowników socjalnych odbywa się w Akademii od 1992 roku najpierw na specjalności praca socjalna w ramach kierunku pedagogika, na 3-letnich studiach licencjackich, po których można było uzyskać nie tylko kompleksowe przygotowanie do zawodu, ale również możliwość kontynuowania nauki na studiach magisterskich. Praca socjalna jako samodzielny kierunek prowadzony jest od roku akademickiego 2006/2007. Kształcenie przyszłych pracowników socjalnych w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w pełni odpowiada potrzebom rynku pracy. Absolwenci kierunku Praca socjalna uzyskują zatrudnienie w zawodzie, między innymi z uwagi na nieustannie wysoki poziom jakości kształcenia, przygotowania teoretycznego, a także praktycznego studentów, zgodnie z wymaganiami stawianymi osobom chcącym wykonywać zawód pracownika socjalnego. Od roku akademickiego 2022/2023 kierunek studiów będzie realizowany poprzez ogólnoakademicki profil kształcenia. W Jednostce sprawującej bezpośredni nadzór nad programem studiów jest realizowana interdyscyplinarna działalność naukowa w obszarze nauk społecznych, szczególnie w zakresie pedagogiki oraz nauk socjologicznych.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem praca socjalna od lat sprawuje jednostka, która do roku 2021 umiejscowiona była w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej, roku akademickim 2021/2022 w samodzielnej Katedrze Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej. Aktualnie (od 1 X 2022 roku) – jako Zakład Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej, który znalazł się w strukturze Instytutu Pedagogiki. Zmiany w strukturze organizacyjnej Akademii świadczą o realizacji strategii maksymalizacji systematycznie wzrastającego potencjału naukowego Zakładu, co pośrednio łączy się też z decyzją powołania studiów praca socjalna na profilu akademickim.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Korzenie koncepcji – związek z misją i strategią Uczelni

Koncepcja kształcenia na kierunku praca socjalna została wypracowana na podstawie licznych doświadczeń zgromadzonych podczas realizowania studiów na tymże kierunku na profilu praktycznym. W wyniku analiz najnowszych danych i badań dotyczących ważnych z punktu widzenia pracy socjalnej treści, opracowano program studiów pierwszego i drugiego stopnia adresowany do osób nie tylko przygotowanych do zawodu pracownika socjalnego, ale także pragnących pogłębić swoją wiedzę, zainteresowanych rozwojem badawczym, dogłębną analizą przyczynowo-skutkową różnych zjawisk społecznych oraz dalszym ewentualnym rozwojem naukowym. Koncepcja programu studiów na profilu ogólnoakademickim wynika także z postrzegania pracy socjalnej jako kształtującej się dyscypliny nauk społecznych. Jest zgodna z misją i strategią Uczelni – stawania się wiodącym ośrodkiem akademickim. Koncepcja kształcenia została wypracowana w oparciu o obserwację i analizę doświadczeń innych uczelni w Polsce, w których ten kierunek studiów funkcjonuje. Pozostaje zgodna z regulacjami prawnymi obowiązującymi zarówno w polskim systemie prawnym, jak i wewnętrznym prawem uczelni. Istotny wkład w koncepcję programu studiów miał profesor Jerzy Szmagański, który do 2020 roku pełnił funkcję kierownika Zakładu Polityki Społecznej i Pracy Socjalnej. Jego dorobek naukowy oraz refleksje dotyczące kształcenia przyszłych pracowników socjalnych przyczyniły się do zbudowania koncepcji studiów na kierunku praca socjalna. Profesor, po przejściu na emeryturę, nadal pozostaje autorytetem dla pracowników jednostki, którzy odwołują się do jego publikacji w pracy ze studentami i w swoim rozwoju naukowym.

Koncepcja studiów na kierunku praca socjalna wyrasta więc z jednej strony ze wspomnianego klimatu Uczelni i realizowanej przez nią misji czynnego angażowania się w życie społeczne, pomocy słabszym i defaworyzowanym, a z drugiej wynika z aktualnego potencjału naukowego uczelni i doświadczeń bycia ośrodkiem wiodącym w obszarze kształcenia profesjonalistów w służbie społecznej. Stąd jej cechą jest **kształcenie w ścisłym związku z rozwojem nauki i diagnozowanym stanem oraz potrzebami życia społecznego**.

Studenci kierunku praca socjalna na profilu ogólnoakademickim, zgodnie z misją uczelni, są przygotowywani do pracy z osobami i grupami społecznymi wymagającymi wsparcia, w poczuciu tolerancji i poszanowania praw i wolności osobistych drugiego człowieka. Poza wiedzę merytoryczną wyposażeni zostaną w kompetencje niezbędne we wszystkich zawodach pomocowych oraz predyspozycje umożliwiające im wykonywanie tych zawodów. Kształcenie odbywa się w duchu sprzeciwu wobec wszystkich form dyskryminacji oraz w duchu wartości zawartych w skrócie APS, odczytywanym jako „akceptacja”, „partycypacja” i „solidarność społeczna”. Program studiów ma na celu przygotowanie profesjonalistów, ludzi otwartych, światłych, dążących do rozwoju osobistego i naukowego, zaangażowanych w pracę na rzecz odbiorców, do których kierują swoje oddziaływania. Studenci będą poznawali i analizowali zjawiska oraz problemy społeczne ważne z punktu widzenia funkcjonowania współczesnego człowieka i współczesnego świata. Posiądą także wiedzę w tym zakresie oraz praktyczne umiejętności niezbędne w pracy z jednostkami i grupami społecznymi wymagającymi wsparcia. Zdobędą również umiejętność szerokiej analizy omawianych zagadnień i na tej podstawie diagnozowania problemów i formułowania programów pracy z potencjalnymi klientami. Służą temu realizowane w jednostce przez nauczycieli akademickich zaangażowanych w realizację zajęć na kierunku projekty badawcze i badawczo-wdrożeniowe, których wyniki ukazują szerzej różne zjawiska i sposoby rozwiązania problemów społecznych.

Cele kształcenia i efekty uczenia się

Głównym celem kształcenia na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim jest poznanie różnych obszarów wiedzy z zakresu szeroko rozumianych nauk społecznych, pomocnych w działaniach ukierunkowanych na pomoc społeczną i pracę z jednostką, rodziną, grupą, jak i społecznością. Program studiów umożliwi studentom zdobycie wiedzy z obszaru pracy socjalnej, opartej na ustaleniach teoretycznych i wynikach badań pedagogiki (w tym pedagogiki specjalnej, pedagogiki społecznej), socjologii, psychologii, prawa, polityki społecznej). Ponadto, program pozwala na rozwój umiejętności praktycznych, związanych z zadaniami pracownika socjalnego, które w powiązaniu ze zdobytą wiedzą umożliwiają dokonywanie wnikliwej analizy problemów społecznych. Ukazują je w sposób interdyscyplinarny, wskazując jednocześnie systemowe sposoby ich rozwiązywania.

Studenci studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim zdobywają przede wszystkim: wiedzę, umiejętności jej wykorzystywania oraz kompetencje społeczne i personalne, dzięki którym potrafią trafnie opisywać otaczającą ich rzeczywistość społeczną, szczególnie pod kątem występujących w niej zjawisk charakteryzujących funkcjonowanie różnych grup społecznych, relacji w nich panujących, sposobów komunikowania się, rozwiązywania sytuacji trudnych, planowania i realizowania działań wspierających. Rozwój tych umiejętności wzmacniają praktyki studenckie realizowane w wybranych instytucjach pomocowych działających w ramach systemu pomocy społecznej w Polsce. Studenci stają się świadomi w zakresie konkretnych zagadnień, które poznali w toku kształcenia, ale nabywają też pewnej wrażliwości dotyczącej omawianej problematyki. Potrafią dokonać analizy położenia życiowego osób z niepełnosprawnościami, chorych, seniorów, dzieci i młodzieży, rodziny współczesnej, szczególnie rodziny problemowej i dysfunkcyjnej, osób uzależnionych, osób i rodzin dotkniętych lub narażonych z różnych powodów na wykluczenie społeczne oraz innych grup wymagających pomocy i wsparcia instytucjonalnego. Umieją zaplanować, na podstawie stworzonej przez siebie prognozy dotyczącej tych odbiorców, konkretne działania na ich rzecz. Te umiejętności są szczególnie ważne we współczesnym świecie, gdyż wiele osób nie radzi sobie obecnie z codziennymi problemami, i dla ich rozwiązania potrzebują profesjonalnego wsparcia.

Wykładowcy i pracownicy jednostki są autorami licznych publikacji i projektów, w ramach których poruszają problematykę, którą podejmują też w pracy dydaktycznej. Organizują i współorganizują konferencje, sympozja i seminaria naukowe, podczas których poruszają ważne z perspektywy pracy socjalnej problemy, zapraszając do dzielenia się swoim doświadczeniem i spostrzeżeniami przedstawicieli świata nauki oraz praktyków. Wielu z nich posiada doświadczenie praktyczne związane z pracą na rzecz potrzebujących: są wśród nich prawnicy, kuratorzy sądowi, osoby pracujące z młodzieżą, z seniorami, z osobami w kryzysie bezdomności, z osobami chorymi, z niepełnosprawnościami, z osobami uzależnionymi, z rodzinami niewygodnymi wychowawczo, potrzebującymi wsparcia terapeutycznego i doradztwa w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

Działalność badawczo-naukowa pracowników prowadzących zajęcia na kierunku praca socjalna ma na celu wyzwalanie **zaangażowania studentów** i włączanie ich w proces kształcenia także poprzez uczestnictwo w badaniach naukowych.

Na studiach pierwszego stopnia profilu akademickiego studenci mogą pogłębić swoją wiedzę wybierając jeden z dwóch oferowanych modułów:

Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura), którego celem jest poszerzenie wiedzy oraz nabycie praktycznych umiejętności z zakresu szeroko rozumianej pracy z rodziną, uwzględniającej różne kategorie rodzin i ich problemów oraz specyfikę działań kierowanych wobec tych rodzin w ramach pracy socjalnej. Obecnie jest coraz większa potrzeba wspierania środowiska rodzinnego, które zmagają się z różnymi trudnościami. Różne czynniki wpływające na sytuację i położenie współczesnej rodziny, która często przeżywa kryzys, wymaga zaangażowania przedstawicieli różnych zawodów, w tym pracowników socjalnych, asystentów rodziny, streetworkerów, przedstawicieli różnych instytucji realizujących politykę społeczną państwa czy przedstawicieli organizacji

pozarządowych. Problemy rodziny są odzwierciedleniem problemów społecznych, z którymi zmagają się ludzie w XXI wieku. Absolwent kierunku praca socjalna, który zarazem ukończył proponowany moduł, będzie przygotowany zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym do pomagania, wspierania i poradnictwa rodzinnego. Realizacja modułu pozwala na poznanie dwóch perspektyw w działaniu na rzecz rodziny: teoretycznej oraz praktycznej realizowanej w ramach ćwiczeń i warsztatów zaproponowanych studentom. Moduł poszerza wiedzę z zakresu działań na rzecz rodziny doświadczającej takich problemów jak: bieda, bezrobocie, rozwód, samodzielne rodzicielstwo, bezradność w kwestiach wychowawczych, sieroctwo społeczne, przemoc, uzależnienia, problemy komunikacyjne, niepełnosprawność, choroba, śmierć, poczucie osamotnienia, pobyt w jednostce penitencjarnej, konflikty z prawem, zaburzenia psychiczne, emocjonalne, spory, konflikty i inne.

Praca socjalna w środowisku lokalnym – moduł ma na celu poszerzenie wiedzy teoretycznej oraz zdobycie praktycznych umiejętności związanych z pracą socjalną w społeczności lokalnej. To właśnie w niej funkcjonuje i organizuje swoje życie jednostka. Tutaj zaspokajają swoje potrzeby, realizują swoje codzienne aktywności, podejmuje wyzwania, dokonuje życiowych wyborów. Tutaj zamieszkuje i musi odnaleźć się w różnych sytuacjach wynikających z przynależności do danego środowiska. Odpowiednia organizacja środowiska lokalnego ma duży wpływ na sposób jego funkcjonowania. Jest kluczowym elementem w rozwiązywaniu problemów występujących w lokalnych społecznościach, sporów oraz ważnych kwestii społecznych. Uczestniczenie w module umożliwia poznanie różnych mechanizmów związanych z działaniami podejmowanymi w ramach pracy socjalnej w społeczności lokalnej. Dostarcza wiedzy z zakresu polityki społecznej, współpracy międzyinstytucjonalnej w środowisku lokalnym, streetworkingu, organizowania zajęć i spotkań dla różnych grup społecznych będących członkami danej społeczności. Jej celem jest też zaznajomienie studenta z wieloma oddolnymi inicjatywami podejmowanymi przez środowisko i kształtującymi postawy obywatelskie w społeczeństwie. Absolwent kierunku praca socjalna, który zarazem ukończył proponowany moduł, poza wiedzą teoretyczną, posiada również praktyczne umiejętności będące wynikiem udziału w różnych zajęciach, ćwiczeniach oraz warsztatach oferowanych w ramach modułu. Jest przygotowany do prowadzenia różnych inicjatyw w instytucjach publicznych funkcjonujących w środowisku lokalnym, w organizacjach pozarządowych oraz w ramach akcji społecznych.

Studenci studiów drugiego stopnia na kierunku praca socjalna mają możliwość analizy ważnych tematów i prowadzenia dyskusji akademickiej, które są odpowiedzią na aktualne problemy i wyzwania współczesnego świata. Mają kontakt z profesjonalistami, którzy proponują im podejmowanie wspólnej analizy aktualnych problemów i dyskusji akademickiej będących odpowiedzią na oczekiwania współczesnego świata. W toku studiów mogą, w zależności od swoich zainteresowań, wybrać jeden z dwóch oferowanych modułów:

Mediacje rodzinne i społeczne – moduł mający na celu kompleksowe i rzetelne przygotowanie do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów, np. rodzinnych, sąsiedzkich, pracowniczych. Studenci nabywają tutaj wiedzę i umiejętności między innymi z zakresu komunikacji interpersonalnej (werbalnej i niewerbalnej), uwarunkowań i rodzajów konfliktów oraz mediacji jako jednego ze sposobów ich rozwiązywania. Absolwent modułu może ubiegać się o wpisanie na listę mediatorów stałych prowadzoną przez Prezesów Sądów Okręgowych.

Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej – moduł jest przygotowaniem do pracy z osobami znajdującymi się w sytuacjach kryzysowych bądź w trudnym położeniu życiowych wymagającym podjęcia natychmiastowych działań poprzez udzielenie profesjonalnego wsparcia i pomocy. W ramach modułu student pozna założenia pracy socjalnej z rodziną w cyklu życia, idee i najważniejsze założenia pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy. Szczególną uwagę poświęcono tutaj pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi uzależnieniem, śmiercią i żałobą, kataklizmami i katastrofami oraz zachowaniami suicydalnymi.

Weryfikacja efektów uczenia się

Efekty uczenia się są na bieżąco weryfikowane poprzez uwzględnienie wszelkich innowacji w zakresie najnowszych badań oraz danych na temat omawianych treści. Uwzględniają rozwój nauki i aktualne spojrzenie na różne problemy społeczne. Będą modyfikowane w taki sposób, by uwzględniać najbardziej aktualne trendy w naukach społecznych. Ich weryfikacja obejmuje również aktualne rozwiązania i metody pracy z klientem systemu pomocy społecznej. W zależności od nich program studiów będzie podlegał modyfikacji i pożądanym zmianom.

Na studiach pierwszego stopnia weryfikacja efektów uczenia się opiera się na bieżącej analizie wszelkich innowacji w zakresie rozwiązań i metod pracy z klientem systemu pomocy społecznej. Koncepcja studiów i oferta skierowana do studentów uwzględniają najnowsze dane na temat ważnych kwestii społecznych, trendów, postaw i zachowań w społeczeństwie oraz oceny skali różnych zjawisk społecznych, które mają znaczenie dla wykonywania zawodu pracownika socjalnego. W zależności od nich program studiów podlega systematycznej modyfikacji i jest doskonały.

Z kolei na studiach drugiego stopnia weryfikacja efektów uczenia się nawiązuje do celu kształcenia; jest nim przygotowanie osób świadomych w zakresie oceny i analizy różnych zjawisk społecznych ważnych w odniesieniu do pracy socjalnej. Jej celem jest też uwrażliwienie przyszłych absolwentów na problemy społeczne oraz wzbudzenie w nich refleksji i spostrzeżeń zachęcających do realizowania projektów badawczych, opracowywania programów i strategii pomocowych oraz wspierających najbardziej pokrzywdzone grupy społeczne. Podobnie jak w przypadkach studiów pierwszego stopnia, celem kształcenia jest oczywiście przygotowanie wykwalifikowanych pracowników socjalnych, którzy profesjonalnie ocenią problem klienta i dopasują odpowiednie metody wsparcia i pomocy jemu. Studenci poznają najnowsze rozwiązania prawne, uczą się ich interpretacji i możliwości zastosowania określonych instrumentów prawnych w sytuacjach, które tego wymagają.

Wszelkie wprowadzane zmiany w zakresie efektów uczenia się są wynikiem dyskusji i narad, porządkowanych obowiązującymi procedurami. Samo zatwierdzenie efektów kształcenia dla kierunku i profilu oraz całego programu studiów, opracowanych przez zespoły eksperckie Instytutu sprawującego pieczę nad kierunkiem, zanim zostaną przedstawione członkom Senatu i poddane głosowaniu, są dyskutowane na posiedzeniach Senackiej Komisji ds. Kształcenia i Spraw Studenckich (zakres obowiązków Komisji: Uchwała nr 92/2020 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Działania Stałej Komisji ds. Kształcenia i Spraw Studenckich). Proponowane zmiany uwzględniają sugestie i uwagi studentów, których opinie poznawane są dzięki ankietom i rozmowom towarzyszącym zajęciom dydaktycznym, jak też – opinii opiekunów praktyk.

Stały monitoring programu oraz weryfikację jego celów i efektów (aktualności, spójności i zgodności z regulacjami prawnymi) wywołują też działania zespołów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości na uczelni. WSZJK realizując swoje zadania, określone w Zarządzeniu Rektora 219/2019, dokonuje systematycznej weryfikacji programów także w aspekcie założeniowym. Sformułowane w ich wyniku rekomendacje są uwzględniane przy konstruowaniu programów.

Weryfikacja stopnia osiągnięcia szczegółowych efektów uczenia się, wyprowadzanych z założonych efektów kierunkowych i osiągniętych w trakcie realizacji procesu kształcenia w ramach realizacji programu – zostanie przedstawiona w kryterium 3 (s. 46-49).

Wpływ współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na koncepcję kształcenia

Dotychczasowa współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym opisana w raporcie samooceny dla profilu praktycznego studiów na kierunku praca socjalna dokumentuje, że tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku praca socjalna towarzyszyła gruntowna znajomość problemów i potrzeb interesariuszy zewnętrznych. Otoczenie społeczne, jego potrzeby oraz potrzeby rynku pracy mają wpływ na koncepcję studiów. Opisując niniejsze kryterium wskazać można przykłady

dotychczasowej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, między innymi ośrodkami interwencji kryzysowej, leczenia uzależnień, aresztów śledczych i zakładów karnych, centrów mediacji, a także różnych organizacji pozarządowych, wymienione w raporcie samooceny dla profilu praktycznego na kierunku praca socjalna (kryterium 1).

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna, podobnie jak w przypadku profilu praktycznego, pozostają w kontakcie z przedstawicielami różnych instytucji i osobami, swoim posiadającymi doświadczenia w obszarze pracy socjalnej.

Pracownicy jednostki realizują projekty badawcze i badawczo-wdrożeniowe, w ramach których współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym we wszystkie podejmowane inicjatywy włączając studentów. W koncepcji kształcenia założono, że kontynuacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym stworzy studentom możliwość z jednej strony prowadzenia badań naukowych osadzonych w praktyce pracownika socjalnego, z drugiej poznania warsztatu pracy pracowników różnych instytucji i organizacji pomocowych, podzielenia się własnymi refleksjami na temat działań pracownika socjalnego, czy wreszcie nawiązania kontaktu, a być może także współpracy z wybranymi podmiotami.

Sylwetka absolwentów kierunku praca socjalna

Oferta edukacyjna na kierunku praca socjalna jest dostosowana do potrzeb rynku pracy, ale może być też inspiracją do dalszego rozwoju naukowego i badawczego wśród ich absolwentów.

Absolwenci studiów pierwszego stopnia, po uzyskaniu tytułu licencjata, są przygotowani do wykonywania zawodów pomocowych oraz innych interdyscyplinarnych aktywności wymagających wrażliwości społecznej, otwartości, empatii, umiejętności oceny danej sytuacji, formułowania właściwych wniosków i zaplanowania określonych działań. Program studiów na studiach pierwszego stopnia na kierunku praca socjalna jest w pewnym sensie odpowiedzią na potrzeby współczesnego człowieka i obrazem problemów rzeczywistości społecznej w XXI wieku.

Ukończenie kierunku praca socjalna na profilu ogólnoakademickim kształtuje też świadomość i wrażliwość studentów, stymulującą do realnego wpływu na otaczającą rzeczywistość, którą mogą i chcą zmieniać poprzez podejmowane działania. Absolwenci są wyposażeni w konkretne narzędzia oparte na zdobytej wiedzy, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym. Mogą w przyszłości pracować z osobami i grupami wymagającymi wsparcia oraz prowadzić działalność naukowo-badawczą, w wyniku której opracowywane będą procedury związane z rozwiązywaniem aktualnych problemów społecznych.

Absolwenci posiadają wszechstronną wiedzę z zakresu pracy z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej i ich rodzinami. Znają funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w Polsce oraz różne procedury dotyczące pracy z rodziną, zawarte w konkretnych aktach prawnych. Mają wiedzę na temat konkretnych rozwiązań dotyczących pracy socjalnej i pomocy osobom niepełnosprawnym, uzależnionym, w kryzysie bezdomności, bezrobotnym, dotkniętym kryzysem migracji, starszym, chorym, samotnym, doświadczającym przemocy, wymagającym readaptacji społecznej, znajdującym się w trudnym położeniu życiowym.

Potrafia dokonywać diagnozy sytuacji osób i rodzin, rozpoznawać obszary problemowe, wymagające zmiany. Umieją zaplanować konkretne formy pomocy i wsparcia, zróżnicowane w zależności od sytuacji w danym środowisku. Są otwarci na współpracę z różnymi podmiotami. Potrafia w sposób kreatywny opracowywać strategię pomocy dla różnych odbiorców i weryfikować informacje dotyczące problemów jednostek i rodzin.

Absolwenci studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku praca socjalna znajdują zatrudnienie między innymi w:

- instytucjach publicznych funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej w Polsce,
- ośrodkach pomocy społecznej,

- placówkach oświatowo-educacyjnych,
- placówkach wychowawczych i resocjalizacyjnych,
- placówkach opiekuńczych,
- w publicznych instytucjach doradczych,
- w administracji publicznej,
- instytucjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- instytucjach działających na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin,
- instytucjach działających na rzecz dzieci, młodzieży,
- instytucjach publicznych działających na rzecz seniorów,
- organizacjach pozarządowych działających na rzecz wszystkich grup społecznych oraz osób doświadczających trudności życiowych.

Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia

Program studiów na kierunku praca socjalna został opracowany z wykorzystaniem najnowszej wiedzy opartej na wynikach badań prowadzonych w kraju i za granicą. Studia mają ogólnoakademicki profil kształcenia i stanowią ofertę zarówno dla studentów studiów stacjonarnych, jak i dla studentów studiów niestacjonarnych. Absolwenci są przygotowani do wykonywania zawodów pomocowych oraz innych interdyscyplinarnych aktywności wymagających wrażliwości społecznej, otwartości, empatii, umiejętności oceny danej sytuacji, sformułowania właściwych wniosków i zaplanowania w oparciu o nie określonych czynności. Ukończenie tych studiów umożliwia także dalszy rozwój edukacyjny lub naukowy.

Oferta programowa studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku praca socjalna jest w pełni spójna z misją Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, skoncentrowaną na gromadzeniu oraz przetwarzaniu wiedzy o człowieku i kulturze, kształcącej ludzi światłych, świadomych, myślących w sposób kreatywny i twórczy, poszukujących inspiracji, gotowych do pracy na rzecz drugiego człowieka.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Pracę socjalną cechuje interdyscyplinarność, w związku z tym na ogólniakademickim profilu kształcenia zadbane o to, aby zaznajamiać studentów z wiedzą, która pozwala na osiągnięcie pogłębionego wglądu w rzeczywistość społeczną, wraz z umiejętnością jej analizy oraz dokonywania w niej zmian, a w tym kontekście także podejmowania profesjonalnych działań przez przyszłych pracowników socjalnych. Konstruując program studiów dla kierunku praca socjalna o profilu ogólniakademickim dołożono wszelkich starań, by absolwent posiadał warsztat badawczy, był przygotowany do refleksyjnego myślenia, obiektywnego odbioru rzeczywistości, właściwej diagnozy problemów społecznych oraz komunikacji międzyludzkiej. Ogólniakademicki profil studiów na kierunku praca socjalna obejmuje dwa poziomy kształcenia studentów – studia pierwszego i drugiego stopnia. W ramach trwających 6 semestrów studiów pierwszego stopnia studenci i studentki nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne przygotowujące do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Natomiast czterosemestralne studia drugiego stopnia umożliwiają ich rozwinięcie i pogłębienie. Ukończenie studiów magisterskich na kierunku praca socjalna jest także podstawą do uzyskania II stopnia specjalizacji zawodowej. Studia w ramach obu stopni realizowane są zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym.

W ramach studiów pierwszego stopnia treści kształcenia powiązane są z dwiema dyscyplinami naukowymi: pedagogiką i naukami socjologicznymi. Dyscypliną wiodącą jest pedagogika: 80% (144 ECTS), natomiast nauki socjologiczne: 20% (36 ECTS). W ramach dyscypliny pedagogika studenci pracy socjalnej nabywają przede wszystkim wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące środowiska życia, potrzeb, procesu rozwoju i wychowania człowieka, grup i społeczności. Rozwijają swoje kompetencje metodologiczno-badawcze. Zagadnienia te są omawiane między innymi w ramach następujących przedmiotów: „Wprowadzenie do pedagogiki”, „Pedagogika rodziny”, „Wybrane formy wsparcia dziecka”, „Pomoc postpenitencjarna”, „Zagrożenia i problemy rodziny”, „Streetworking”. Natomiast w zakresie dyscypliny nauki socjologiczne studenci poznają zagadnienia dotyczące struktur i instytucji społecznych, procesów zachodzących w grupach społecznych oraz komunikacji społecznej. Przedmiotami osadzonymi w dyscyplinie nauki socjologiczne, zawartymi w programie studiów pierwszego stopnia na kierunku praca socjalna są między innymi: „Kulturowe aspekty problemów społecznych”, „Migracje jako kwestia społeczna”, „Polityka społeczna UE”, „Polityka społeczna”, „Ekonomia społeczna”, „Socjologia dla pracowników socjalnych”. Treści kształcenia oparte są na dynamicznie zmieniającej się wiedzy dotyczącej nauk społecznych, obejmującej problematykę z obszaru teorii, badań i praktyki pracy socjalnej, szczególnie w zakresie metod i technik pracy z klientem, rozwiązywania problemów związanych z różnorodnymi ryzykami socjalnymi (koniecznością właściwego przygotowania absolwentów i absolwentek do pracy z różnymi kategoriami osób – bezrobotnymi, w kryzysie bezdomności, uzależnionymi, osobami z niepełnosprawnościami, w obszarze sieroctwa i in.). Mając na uwadze ogólniakademicki profil studiów w programie zawarto również przedmioty, w ramach których studenci są przygotowani do działalności badawczej. Są to: „Metodologia z elementami statystyki”, „Metody badań społecznych”, „Projekt badawczy”, „Metoda projektowa – Projekt socjalny (warsztaty w terenie)”.

Treści kształcenia w ramach studiów drugiego stopnia wpisują się w dyscyplinę pedagogika (w tym pedagogikę społeczną) – 100% (120 pkt ECTS). Program studiów magisterskich skonstruowany został z uwzględnieniem aktualnej wiedzy oraz obecnych potrzeb z obszaru pracy socjalnej. Doboru przedmiotów dokonano w ten sposób, by umożliwiły one studentom pogłębienie i rozwinięcie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych w ramach studiów pierwszego stopnia, dbając jednocześnie, by realizowane treści nie powtarzały się. W ramach studiów drugiego stopnia są realizowane między innymi takie przedmioty, jak: „Modele pracy socjalnej”, „Praca socjalna w wybranych krajach”, „Przeciwdziałanie stresowi i wypaleniu zawodowemu”, „Profesjonalizacja działań pomocowych”, „Praca socjalna w JOPS”, „Praca socjalna w organizacjach pozarządowych”.

Podobnie jak w programie pierwszego stopnia, zaplanowane zostały przedmioty, które mają na celu ugruntować warsztat badawczy studentów i przygotować ich do pracy naukowej, takie jak: „Metodologia badań z elementami statystyki”, „Projekt badawczy”, „Analiza tekstu naukowego”, „Metody badań społecznych”.

Program studiów prowadzony w systemie ECTS umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia określonych w Polskiej Ramie Kwalifikacji. Zapewnia porównywalność efektów, co stanowi podstawę do uznawania dyplomów ukończenia studiów na kierunku praca socjalna, także w krajach Unii Europejskiej.

Dobór treści kształcenia i powiązanie ich z kierunkowymi efektami uczenia

Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia dla kierunku praca socjalna – profil ogólnoakademicki zostały zawarte w Uchwale nr 330/2022 z późn. zm. Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie programu studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim. Program umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się określonych w Polskiej Ramie Kwalifikacji – poziom 6 (dla studiów pierwszego stopnia) i 7 (dla studiów drugiego stopnia). Podstawowym i zamierzonym celem realizowanego programu jest dostarczenie studentom wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych możliwie interdyscyplinarnych, poszerzających perspektywę oglądu problematyki pracy socjalnej, a także pozwalających funkcjonować w roli zawodowej, w różnych miejscach łączących się z pracą socjalną, niezależnie od wybranego modułu specjalnościowego. Oznacza to, że absolwent kierunku będzie umiał w pogłębiony, refleksyjny sposób analizować rzeczywistość społeczną, będzie miał wypracowany warsztat badawczy i będzie mógł komunikować się we właściwy sposób zarówno w obszarze naukowym, jak i zawodowym. Nabędzie również wiedzę i umiejętności w pełni przygotowujące do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Będzie bowiem potrafił odpowiednio diagnozować sytuację jednostki, grupy społecznej i społeczności oraz udzielać wsparcia w problemach i rozwiązywać konflikty, np. poprzez kompetencje mediacyjne.

Treści programowe realizowane na zajęciach dydaktycznych odpowiadają kierunkowym efektom uczenia się.

Treści realizowane w ramach poszczególnych zajęć dydaktycznych wskazane w programie stanowią swoiste minimum programowe, rozwijane w sylabusach przedmiotów, które będą aktualizowane w oparciu o nową wiedzę, aktualną literaturę, doświadczenia, a także odpowiadając na potrzeby i zainteresowania studentów. Sylabusy są dostępne dla wszystkich studentów po zalogowaniu się do systemu USOS i są uzupełniane przez osoby prowadzące do końca pierwszego tygodnia danego semestru w każdym roku akademickim.

Metody kształcenia dobierane są przez osoby prowadzące zajęcia ze świadomością, że na studiach mających charakter ogólnoakademicki, szczególny nacisk kładzie się na kształtowanie pogłębionego wglądu w rzeczywistość i problemy społeczne, analizy oraz dokonywania w niej zmian, a w tym kontekście także podejmowania profesjonalnych działań mających na celu wspieranie jednostek, grup i społeczności w radzeniu sobie z nimi. Ponadto stosowane metody kształcenia pozwalają rozwijać warsztat badawczy umożliwiający prowadzenie samodzielnych badań w zakresie pracy socjalnej oraz formułowanie na ich podstawie trafnych wniosków i rekomendacji, analizować teksty naukowe oraz istniejące badania i wykorzystywać ich wyniki, a także rozwijać umiejętności komunikacyjne. Osoby prowadzące zajęcia dbają o to, aby wykorzystywać różnorodne metody kształcenia. Metody kształcenia są wpisane w sylabusy konkretnych zajęć, dostępne w systemie USOS i mogą się z nimi zapoznać studenci.

Efekty uczenia się w obszarze wiedzy osiąga się poprzez wykorzystanie m.in. metod, takich jak: wykład (informacyjny, problemowy, konwersatoryjny, audytoryjny), pokaz, rozmowa kierowana, dyskusja, prezentacje multimedialne, film dydaktyczny, analiza tekstów naukowych. W obszarze umiejętności stosowane są następujące metody: dla umiejętności kognitywnych – analiza i interpretacja tekstów źródłowych, dyskusja, prezentacja własna studentów z wykorzystaniem

środków multimedialnych, dla umiejętności badawczych i praktycznych – analiza dokumentów, metoda projektu, studium przypadku, projekt grupowy, metody zadaniowe i warsztatowe.

W celu osiągnięcia przez studentów założonych efektów w zakresie kompetencji społecznych nauczyciele akademicy posługują się m. in. takimi metodami, jak projekt grupowy, dyskusja, praca w zespołach, symulacje.

Metody kształcenia w ramach kierunku studiów są powiązane z efektami uczenia i tak dobierane, by maksymalizować szanse na pełną realizację treści kształcenia. Zwraca się uwagę, aby stosowane metody kształcenia sprzyjały właściwej organizacji treści i uwzględniały szerszy kontekst związany przede wszystkim z wiedzą teoretyczną, ale również z praktyką pracy socjalnej.

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Wybuch i rozwój pandemii COVID-19 na początku roku 2020 skutkował decyzjami resortu szkolnictwa wyższego zmieniającymi (w zależności od zmienności sytuacji) dotychczasowy model kształcenia we wszystkich uczelniach. W Akademii Pedagogiki Specjalnej w sposób adekwatny do rozwoju sytuacji Władze podejmowały stosowne decyzje. Wypracowane rozwiązania w tym zakresie będą mogły zostać wykorzystane w przypadku zaistnienia podobnej sytuacji w przyszłości. Zostały one zawarte w następujących wewnątrzuczelnianych aktach prawnych:

- Zarządzenie Nr 333/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 11 marca 2020r. w sprawie zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19 wśród społeczności Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej;

- Zarządzenie Nr 337/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 marca 2020r. w sprawie włączania edukacji na odległość w realizację procesu kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej na wszystkich kierunkach, stopniach i formach studiów, jak też studiach doktoranckich i szkole doktorskiej oraz na studiach podyplomowych, prowadzonych w semestrze letnim 2019/20, w związku z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19 wśród społeczności Akademii;

- Zarządzenie Nr 354/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 czerwca 2020r. w sprawie procesu dyplomowania przeprowadzanego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w sytuacji nadzwyczajnego zawieszenia zajęć w uczelni wywołanego zagrożeniem wirusem SARS-CoV-2;

- Zarządzenie Nr 348/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 14 kwietnia 2020r. w sprawie odbywania dyżurów online w sytuacji nadzwyczajnego zawieszenia zajęć w uczelni wywołanego zagrożeniem wirusem SARS-CoV-2;

- Zarządzenie Nr 352/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 25 maja 2020r. w sprawie zakresu i okresów obowiązywania związanych zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19 wśród społeczności Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej;

- Zarządzenie Nr 1/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 września 2020r. w sprawie organizacji kształcenia w warunkach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021;

- Zarządzenie Nr 94/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie zaliczeń, zaliczeń na ocenę, egzaminów i egzaminów dyplomowych w semestrze zimowym 2020/2021;

- Zarządzenie Nr 117/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 13 stycznia 2021 r. w sprawie organizacji kształcenia w warunkach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021;

- Zarządzenie nr 225/2021 w sprawie przyjęcia Regulaminu zdalnego kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 7 lipca 2021;
- Zarządzenie Nr 288/2021 w sprawie organizacji kształcenia w warunkach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w okresie świąteczno-noworocznym w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 z dnia 13.12.2021;
- Zarządzenie nr 303/2022 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 21 stycznia 2022 r. w sprawie realizacji zajęć dydaktycznych oraz weryfikacji osiągnięć efektów uczenia się w trybie zdalnym w okresie od dnia 22 stycznia do dnia 16 lutego 2022 roku.

W związku z tym, że studia na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim zostaną uruchomione w roku akademickim 2022/2023, to w czasie pandemii COVID-19 zajęcia na kierunku praca socjalna odbywały się jedynie na profilu praktycznym.

Należy dodać, że doświadczenia pracy zdalnej poddane zostały systematycznym i gruntownym badaniom (Raporty autorstwa J. Wieleby i M. Romaniuka). Doświadczenia i wiedza w zakresie realizacji edukacji zdalnej zdecydowała o przyjęciu strategii realizowania najlepiej ocenianych w formule zdalnej zajęć (głównie wykładów) w kolejnych latach akademickich. Zajęcia wytypowane przez instytuty do prowadzenia zdalnego są głosowane na Senacie czerwcowym. Zajęcia realizowane zdalnie (synchronicznie w aplikacji Teams) wskazuje Uchwała Senatu Nr 423/2022 w sprawie ustalenia szczegółowego wykazu przedmiotów realizowanych zdalnie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w roku akademickim 2022/2023 zgodnie z nią, w roku akademickim 2022/2023 na kierunku praca socjalna (profil ogólnoakademicki) w trybie zdalnym realizowane będą następujące przedmioty: „Kulturowe aspekty problemów społecznych”, „Wybrane zagadnienia prawa”, „Wprowadzenie do pedagogiki”, „Przedsiębiorczość i rynek pracy”, „Historia pracy socjalnej”, „Polityka społeczna UE”, „Psychospołeczne aspekty niepełnosprawności”.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Studenci w trakcie realizacji programów studiów mogą podejmować decyzję i dokonywać wyborów w zakresie:

- Wyboru przez studenta/studentkę jednego z dwóch modułów. Student decyzję o wyborze będzie podejmować w oparciu o własne zainteresowania i preferencje. Studenci mogą wybrać na studiach pierwszego stopnia jeden z dwóch modułów: moduł 1 – *Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)* lub moduł 2 – *Praca socjalna w społeczności lokalnej*. Na studiach drugiego stopnia: moduł 1 – *Mediacje rodzinne i społeczne* lub moduł 2 – *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej*. W ramach obu modułów studenci i studentki realizują taką samą sumaryczną liczbę godzin dydaktycznych i praktyk, liczbę punktów ECTS. Treści programowe obydwu modułów są odmienne, co zostanie omówione w dalszej części Kryterium 2.
- Fakultety, seminaria i lektoraty – w tym obszarze studenci i studentki również będą mogli samodzielnie podejmować decyzje odnośnie wyboru preferowanych zajęć.

Zajęcia do indywidualnego wyboru przez studentów stanowią na studiach pierwszego stopnia 49 ECTS, zaś na studiach drugiego stopnia – 44 ECTS.

Ponadto w wyniku wieloletnich działań i ich ewaluacji Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej wypracowała obowiązujące w całej Akademii standardy dotyczące dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów wśród których jest:

1. Indywidualna Organizacja Studiów (IOS)

Zgodnie z Regulaminem Studiów, student może ubiegać się o indywidualną organizację studiów. Przyznaje się go studentowi, który nie może realizować zajęć według obowiązującego planu z powodu: realizacji różnic programowych, powtarzania przedmiotów, studiowania drugiego kierunku lub na innej uczelni, powtórzenie przedmiotów, ważnych wydarzeń życiowych. Dostaje wówczas pozwolenie na realizację przedmiotów wymaganych programem studiów według indywidualnego planu (najczęściej w różnych grupach).

2. Indywidualny Program Studiów (IPS)

Studiowanie według IPS polega na rozszerzeniu efektów uczenia się w ramach studiowanego kierunku bądź w wyniku udziału studenta w projektach badawczych. Jest to możliwość skierowana do studentów o wysokiej średniej, chcących w sposób indywidualny, pod opieką samodzielnego pracownika naukowego realizować program studiów.

3. Rozwiązania skierowane do studentów z niepełnosprawnością

Szczególnym wsparciem w procesie kształcenia objęte są osoby z niepełnosprawnościami. Mają one możliwość ubiegania się o indywidualne rozwiązania problemów związanych z kształceniem. Wśród udogodnień można wymienić:

- tłumaczy języka migowego na zajęciach dydaktycznych,
- lektoraty z języków obcych dla studentów z wadą wzroku lub słuchu,
- transport specjalistyczny,
- specjalne zajęcia komputerowe dla osób niewidomych i słabowidzących,
- pomoc przy wypełnianiu dokumentów związanych ze stypendiami itp.,
- wsparcie i bieżące reagowanie na zaistniałe problemy,
- wsparcie asystentów,
- pisemne zgody na nagrywanie wykładów,
- wypożyczanie urządzeń wspomagających,
- alternatywne formy egzaminów (egzamin w formie ustnej, testy – powiększony druk, asystent),
- wsparcie APP – akademickiej poradni psychologicznej,
- bezpłatne wsparcie w formie poradnictwa prawnego świadczone w Akademickiej Poradni Prawnej (porad prawnych udzielają prawniczki, pracownice Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej - dr Małgorzata Czarkowska i dr Monika Zima-Parjaszewska),
- dodatkowe konsultacje naukowo-metodyczne.

Studenci mają możliwość uzyskiwania na bieżąco szczegółowych informacji w tych kwestiach od Pełnomocnika Rektora APS ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Szczegółowe informacje dotyczące dostępności zamieszczone są również na stronie APS (<http://www.aps.edu.pl/uczelnia/deklaracja-dostepnosc/>). Zawarto tam m.in. informacje na temat dostępności strony internetowej, dostępności architektonicznej. W budynkach pomieszczenia oznaczone są w alfabecie Braille'a, a korytarze posiadają kontrastowe oznaczenia poziome. Przed kampusem znajdują się wydzielone miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. Na uczelni znajdują się podjazdy i toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na teren Uczelni można wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem, a przy biurze obsługi studentów znajdują się urządzenia systemu Step Hear, wspierające osoby niewidome. Uczelnia posiada certyfikat dostępności „Tu jest OK” nadany przez FAZON (Fundację Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych).

W sytuacji pandemii studenci i studentki ze szczególnymi potrzebami – osoby przewlekłe chore, z niepełnosprawnościami, a także osoby, które nie posiadają orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a ze względu na stan zdrowia potrzebowały dodatkowej pomocy w procesie

kształcenia – mogły otrzymać następujące wsparcie: poparcie wniosków o warunkowe zaliczenie semestru w sytuacji przekraczania wskazanej w regulaminie liczby niezaliczonych przedmiotów; opiniowanie wniosków o urlopy; rekomendację zwiększenia limitu nieobecności na zajęciach z możliwością indywidualnego ustalania z wykładowcami terminów odpracowania; wypracowania indywidualnego podejścia w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych związanych z pandemią (np. proponowanie alternatywnych form realizacji efektów uczenia się); uzyskanie indywidualnych konsultacji z asystentem naukowo-metodycznym (osobą, której zadaniem jest wspieranie, w formie indywidualnych konsultacji, studenta ze szczególnymi potrzebami w przewyciężeniu trudności związanych z realizacją wymagań określonych w programie studiów); uzyskania pomocy tłumacza języka migowego podczas uczestnictwa w zajęciach zdalnych; uzyskanie przedłużenia w USOS ważności orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, które wygasły w okresie pandemii; bezpłatnego wypożyczenia sprzętu do nauki zdalnej; uzyskania wsparcia Akademickiej Poradni Psychologicznej; organizacji zastępczych form zajęć w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu; pomocy w dostosowywaniu materiałów dydaktycznych, uzyskiwaniu materiałów w wersjach cyfrowych.

Wypracowane rozwiązania w tym zakresie będą mogły zostać wykorzystane w przypadku zaistnienia podobnych sytuacji w przyszłości.

Harmonogram realizacji programu studiów z uwzględnieniem: zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich, kształtujących umiejętności praktyczne oraz zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć do wyboru

Harmonogram realizacji programu studiów zakłada, że studia na kierunku praca socjalna pierwszego stopnia realizowane w formie stacjonarnej i niestacjonarnej trwają sześć semestrów (3 lata) i pozwalają uzyskać 180 punktów ECTS w trakcie 2000 godzin dydaktycznych i 200 godzin praktyk na studiach stacjonarnych lub 180 punktów ECTS w trakcie 1197 godzin dydaktycznych i 200 godzin praktyk w przypadku studiów niestacjonarnych. Studia drugiego stopnia trwają cztery semestry i pozwalają uzyskać 120 punktów ECTS w trakcie 1050 godzin zajęć dydaktycznych i 80 godzin praktyk na studiach stacjonarnych oraz 702 godzin dydaktycznych i 80 godzin praktyk na studiach niestacjonarnych. W planach uwzględniona jest zasada, że liczba punktów ECTS w każdym semestrze studiów nie może być niższa niż 30. W przygotowanym programie studiów uwzględniono zasadę, że na pierwszym roku realizowane są zajęcia ogólne wprowadzające w problematykę pracy socjalnej, a na kolejnych latach zajęcia specjalistyczne.

Po uzyskaniu wszystkich przewidzianych w programie studiów zaliczeń na studiach pierwszego stopnia oraz obronie pracy dyplomowej student/studentka uzyskuje tytuł zawodowy licencjata. Po uzyskaniu zaliczeń na studiach drugiego stopnia i obronie pracy dyplomowej magisterskiej student uzyskuje tytuł zawodowy magistra.

Inne kwestie związane z harmonogramem realizacji kształcenia na kierunku praca socjalna – na profilu akademickim – odpowiadają opisanym w Raporcie dotyczącym profilu praktycznego: *Rok akademicki na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych dzieli się na dwa semestry: zimowy (rozpoczynający się w dniu 1 października) i letni (kończy się w dniu 30 września). Szczegółowa organizacja roku akademickiego dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych rokrocznie jest zawarta w zarządzeniu Rektora (wydanym w semestrze poprzedzającym rozpoczęcie danego roku akademickiego). Szczegółowy plan studiów z wykazem przedmiotów, form realizacji zaliczeń oraz punktów ECTS znajduje się rokrocznie na stronie internetowej Uczelni, w zakładce „Studenci”. Zasady organizacji studiów, w tym wymagania w procesie kształcenia, a także prawa wynikające ze statusu studenta/studentki zostały określone w Regulaminie studiów. Tok kształcenia odbywa się zawsze zgodnie z aktualnym programem i harmonogramem studiów. Plany studiów w przypadku formy stacjonarnej oraz plany i harmonogramy zjazdów studiów niestacjonarnych są podawane do wiadomości społeczności akademickiej za pośrednictwem strony internetowej Uczelni oraz zamieszczane w uczelnianym systemie obsługi studentów (USOS). Zajęcia dydaktyczne w przypadku studiów stacjonarnych są realizowane od poniedziałku do piątku, w przedziale godzin: 8.00-20.30,*

w przypadku studiów niestacjonarnych w trakcie zjazdów sobotnio-niedzielnym, w przedziale godzin: 8.00-19.50 (Raport samooceny kierunku praca socjalna, profil praktyczny, s.33).

Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć

Studia pierwszego stopnia

Praca socjalna to trzyletnie studia pierwszego stopnia kończące się uzyskaniem tytułu licencjata. Koncepcja studiów oparta jest o holistyczne rozumienie człowieka i jego miejsca w społeczeństwie. Zapewnia w toku kształcenia systemowego wielopłaszczyznowe rozpatrywanie procesów społecznych oraz roli osób zawodowo pomagających, podbudowane multidyscyplinarnym kształceniem w bloku przedmiotów podstawowych. Tym samym absolwenci kierunku praca socjalna będą przygotowani do kompetentnej realizacji ról zawodowych w placówkach, organizacjach, instytucjach związanych z polityką społeczną, jej kształtowaniem i wdrażaniem, zarówno w sektorze publicznym, jak i w organizacjach pożytku publicznego działających w sektorze pomocy społecznej. Celem studiów jest przygotowanie do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Studenci zdobywają wiedzę na temat człowieka, relacji społecznych, poznają metody i techniki stosowane w diagnozie problemów społecznych klientów, rodzin i społeczności, jak również administracyjne i prawne podstawy pracy socjalnej w różnych typach instytucji pomocy społecznej. Program studiów daje szansę dostosowania kształcenia do indywidualnych potrzeb studenta, dzięki możliwości wyboru jednego z dwóch modułów poszerzających wiedzę i umiejętności: *Praca socjalna z rodziną (asystentura i poradnictwo)* oraz *Praca socjalna w środowisku lokalnym*. Program studiów obejmuje przedmioty bazowe realizowane przez wszystkich studentów w kolejnych latach nauki, przedmioty realizowane w ramach wybranego przez wybranych przez studentów modułów, realizowane od drugiego semestru II roku studiów oraz praktyki: asystencka (w wymiarze 80 godzin) realizowana na pierwszym roku studiów, specjalistyczna (w wymiarze 80 godzin) realizowana na drugim roku oraz specjalistyczna (w wymiarze 40 godzin) realizowana na trzecim roku studiów. Program zajęć uwzględnia również zajęcia fakultatywne na I roku 15 godzin, na II roku studiów 75 godzin oraz na trzecim roku 45 godzin.

Przedmioty bazowe na studiach pierwszego stopnia (w formie stacjonarnej – 1654 godziny, niestacjonarnej – 1015 godzin) obejmują treści pozwalające uzyskać efekty kształcenia odnoszące się do zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie pedagogiki jako dyscypliny wiodącej („Wprowadzenie do pedagogiki”, „Pedagogika rodziny”, „Wybrane formy wsparcia dziecka”, „Wolontariat”), teorii pracy socjalnej (np. „Teoretyczne podstawy pracy socjalnej”, „Zarządzanie placówką i kadrami w pomocy społecznej”, „Wybrane aspekty starości i starzenia się”, „Polityka społeczna”, „Instytucje pomocy społecznej” etc.) oraz powiązanych nauk humanistycznych i społecznych (m.in. „Filozofia z elementami logiki”, „Etyka”, „Podstawy psychologii”, „Psychologia społeczna”, „Kulturowe aspekty problemów społecznych”, „Migracje jako kwestia społeczna”). Program przewiduje też przedmioty nakierowane na rozwijanie konkretnych umiejętności, ważnych dla pracownika socjalnego, a wśród nich: „Warsztat umiejętności interpersonalnych”, „Mediacja sądowa i pozasądowa”, „Superwizja w pracy socjalnej”, „Warsztaty antydyskryminacyjne”, „Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach (PSR)” czy „Konferencja grupy rodzinnej (KGR)”. Studenci będą realizowali również zajęcia ogólnoakademickie, niezwiązane ściśle z dyscypliną pedagogika, jednak podnoszące kompetencje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Zaliczają się do nich: „Technologia informacyjna”, „Podstawy przedsiębiorczości”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy” czy „Wychowanie fizyczne”. Wszystkich studentów obowiązują praktyczne zajęcia z „Pierwszej pomocy przedmedycznej”.

Kompetencje językowe studentów rozwijane są w trakcie lektoratów obejmujących 4 semestry nauki. Lektoraty pogłębiają znajomości struktur gramatycznych, wzbogacają słownictwo, a przede wszystkim wprowadzają w terminologię obcojęzyczną z zakresu dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Prowadzą do osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2.

Ponadto kompetencje językowe studenci będą rozwijali w ramach realizowanego fakultetu w języku obcym na II roku studiów.

Przedmioty zawarte w wybieranych przez studentów modułach specjalnościowych (na studiach stacjonarnych I stopnia – 210 godzin, 19 punkty ECTS, na studiach niestacjonarnych I stopnia – 110 godzin, 19 punkty ECTS) pozwalają studentom zdobyć zaawansowaną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie wybranego przez siebie modułu: *Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)* lub *Praca socjalna w społeczności lokalnej*. Oznacza to zarówno uzyskanie wiedzy specjalistycznej stanowiącej podstawę teoretyczną wybranego modułu, jak i umiejętności oraz konkretnych kompetencji właściwych dla każdego modułu.

Celem ukończenia modułu *Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)* jest poszerzenie wiedzy oraz nabycie praktycznych umiejętności z zakresu szeroko rozumianej pracy z rodziną, uwzględniającej różne kategorie rodzin i ich problemów oraz specyfikę działań kierowanych wobec tych rodzin w ramach pracy socjalnej. Obecnie widoczna staje się większa potrzeba wspierania środowiska rodzinnego, które zmagają się z różnymi trudnościami. Zróżnicowana struktura współczesnej rodziny, która często przeżywa poważny kryzys, wymaga zaangażowania przedstawicieli różnych zawodów, w tym pracowników socjalnych, asystentów rodziny, streetworkerów, przedstawicieli różnych instytucji realizujących politykę społeczną państwa czy przedstawicieli organizacji pozarządowych. Problemy rodziny są odzwierciedleniem problemów społecznych, z którymi zmagają się człowiek w XXI wieku. Absolwent kierunku praca socjalna, który ukończy proponowany moduł, będzie przygotowany zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym do pomagania, wspierania i poradnictwa rodzinnego. Realizacja modułu pozwala na poznanie dwóch perspektyw w działaniu na rzecz rodziny: teoretycznej oraz praktycznej realizowanej w ramach ćwiczeń i warsztatów zaproponowanych studentom. Moduł poszerza wiedzę z zakresu działań na rzecz rodziny doświadczającej takich problemów jak: bieda, bezrobocie, rozwód, samotne rodzicielstwo, bezradność w kwestiach wychowawczych, sieroctwo społeczne, przemoc, uzależnienia, problemy komunikacyjne, niepełnosprawność, choroba, śmierć, poczucie osamotnienia, pobyt w jednostce penitencjarnej, problemy z wymiarem sprawiedliwości, zaburzenia psychiczne, emocjonalne, spory, konflikty i inne. W ramach modułu *Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)* studenci będą realizowali poniższe przedmioty: „Warsztaty umiejętności wychowawczych”, „Instytucje i programy wsparcia rodziny”, „Poradnictwo rodzinne”, „Diagnoza środowiska rodzinnego”, „Interwencja kryzysowa w pracy z rodziną”, „Praca z dzieckiem w rodzinie problemowej”, „Warsztat pracy asystenta rodziny”.

Ukończenie modułu *Praca socjalna w społeczności lokalnej* pozwala poszerzyć wiedzę teoretyczną oraz zdobyć umiejętności praktyczne związane z pracą socjalną w społeczności lokalnej. To właśnie w społeczności lokalnej funkcjonuje i organizuje swoje życie jednostka. Odpowiednia organizacja środowiska lokalnego ma duży wpływ na sposób jego funkcjonowania. Jest kluczowym elementem w rozwiązywaniu problemów występujących w lokalnych społecznościach, sporów oraz ważnych kwestiach społecznych. Uczestniczenie w module umożliwia poznanie różnych mechanizmów związanych z działaniami podejmowanymi w ramach pracy socjalnej w społeczności lokalnej. Dostarcza wiedzy z zakresu polityki społecznej, współpracy międzyinstytucjonalnej w środowisku lokalnym, streetworkingu, organizowania zajęć i spotkań dla różnych grup społecznych będących członkami danej społeczności. Jej celem jest też zaznajomienie studenta z wieloma oddolnymi inicjatywami podejmowanymi przez środowisko i kształtującymi postawy obywatelskie w społeczeństwie. Absolwent kierunku praca socjalna, który ukończy proponowany moduł, poza wiedzą teoretyczną, posiada również praktyczne umiejętności będące wynikiem udziału w różnych zajęciach, ćwiczeniach oraz warsztatach oferowanych w ramach modułu. Jest przygotowany do prowadzenia różnych inicjatyw w instytucjach publicznych funkcjonujących w środowisku lokalnym, w organizacjach pozarządowych oraz w ramach akcji organizowanych na rzecz społeczeństwa. W ramach modułu *Praca socjalna na rzecz społeczności lokalnej* studenci będą realizowali poniższe przedmioty: „Wybrane społeczności lokalne”, „Metodyka pracy animatora środowiska lokalnego”, „Praca socjalna ze społecznością lokalną”, „Realizacja projektów społecznych”, „Animacja społeczno-kulturalna

w społeczności lokalnej”, „Praca socjalna z seniorami w środowisku lokalnym”, „Praca z dziećmi i młodzieżą w środowisku lokalnym”.

Ponadto sprawdzenie i rozwijanie zdobytej wiedzy oraz kształtowanie umiejętności umożliwiają studentom odbywane praktyki i hospitacje w ramach realizowanych zajęć dydaktycznych oraz udział w konferencjach i działalności koła naukowego. Zajęcia fakultatywne (na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia – 135 godzin, 14 punktów ECTS, na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia – 72 godzin, 14 punktów ECTS) stwarzają możliwość uzupełnienia, poszerzenia wiedzy z zakresu wybranych przez studenta zagadnień nauk społecznych i humanistycznych (pedagogika, nauki socjologiczne, psychologia, filozofia, prawo etc.).

Studia drugiego stopnia są studiami dwuletnimi, kończącymi się uzyskaniem tytułu magistra. Celem studiów drugiego stopnia jest umożliwienie nabycia uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, zgodnie z wymogami Ustawy o pomocy społecznej. Ukończenie studiów drugiego stopnia na kierunku praca socjalna jest równoznaczne ze spełnieniem kryteriów niezbędnych do uzyskania II stopnia specjalizacji zawodowej (od absolwentów nie wymaga się posiadania I stopnia specjalizacji zawodowej w ubieganiu się o awans do kolejnego). Program studiów realizowany na kierunku daje szansę dostosowania kształcenia do indywidualnych potrzeb studenta, dzięki możliwości wyboru jednego z dwóch modułów poszerzających wiedzę i umiejętności: *Mediacje rodzinne i społeczne* oraz *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej*. Studia drugiego stopnia na kierunku praca socjalna trwają cztery semestry (2 lata). Program studiów obejmuje przedmioty fundamentalne realizowane przez wszystkich studentów w obydwu latach nauki, przedmioty realizowane w ramach wybranego przez studentów modułu, realizowane od pierwszego semestru II roku studiów oraz praktyki zawodowe (w wymiarze 80 godzin) realizowane na pierwszym roku studiów. Program zajęć uwzględnia również zajęcia fakultatywne na I roku w wymiarze 30 godzin, na II roku studiów w wymiarze 60 godzin. Przedmioty bazowe (na studiach stacjonarnych 825 godzin, oraz na studiach 564 niestacjonarnych godzin) obejmują treści pozwalające uzyskać efekty kształcenia odnoszące się do zdobywania wiedzy i umiejętności z zakresu teorii pracy socjalnej (np. „Modele pracy socjalnej”, „Współczesne problemy społeczne”, „Metodyka pracy socjalnej”, „Praca socjalna w wybranych krajach” etc.) i powiązanych nauk humanistycznych i społecznych (m.in. „Współczesne nurty filozofii”, „Współczesne nurty pedagogiczne”, „Podstawy psychologii klinicznej”, „etc.). Studenci będą realizowali również zajęcia ogólnoakademickie, nie związane ściśle z dyscypliną pedagogika, ale istotnie poszerzające wiedzę ogólną niezbędną zarówno przy wykonywaniu zawodu, jak i działalności badawczej (jak np. „Analiza tekstu naukowego”, „Prawa człowieka”, „Trening asertywności”, „Trening empatii”). Przedmioty zawarte w wybieranych przez studentów modułach (na studiach stacjonarnych drugiego stopnia – 135 godzin, 17 punkty ECTS, na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia – 81 godzin, 17 punkty ECTS) pozwalają studentom zdobyć zaawansowaną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie wybranego przez siebie modułu: *Mediacje rodzinne i społeczne* lub *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej*. Oznacza to między innymi zarówno uzyskanie wiedzy specjalistycznej stanowiącej podstawę teoretyczną wybranego modułu, jak i umiejętności i kompetencji właściwych każdego modułu.

Moduł *Mediacje rodzinne i społeczne* ma na celu kompleksowe i rzetelne przygotowanie do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów, których stronami są osoby korzystające z pomocy społecznej. W ramach tego modułu studenci uzyskają wiedzę z zakresu komunikacji interpersonalnej (werbalnej i niewerbalnej), uwarunkowań i rodzajów konfliktów oraz mediacji jako jednego ze sposobów ich rozwiązywania. Rozwiną również praktyczne umiejętności pozwalające rozwiązywać w szczególności te rodzaje konfliktów, z którymi pracownik socjalny spotyka się podczas swojej pracy z klientem, tj. konflikty pomiędzy członkami rodziny, w grupach pracowniczych oraz w społecznościach lokalnych. Ponadto studenci zostaną zapoznani z zasadami i warsztatem prowadzenia mediacji w sporach rodzinnych, pracowniczych i rozwiązywaniem sporów zbiorowych. Absolwent, który zrealizował moduł, będzie posiadał wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do pracy we wszystkich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, zakładach karnych, szpitalach,

placówkach opiekuńczo-wychowawczych, poradniach oraz organizacjach pozarządowych, których celem statutowym jest pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Absolwent modułu będzie mógł się ubiegać o wpisanie na listę mediatorów stałych prowadzoną przez Prezesów Sądów Okręgowych. W ramach modułu Mediacje rodzinne i społeczne studenci będą realizowali poniższe przedmioty: „Etyka zawodu mediatora”, „Prawne podstawy mediacji”, „Dziecko a rozwód”, „Mediacje rodzinne”, „Mediacje pracownicze”, „Mediacje w sporach zbiorowych”.

Moduł *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej* jest odpowiedzią na problemy, z jakimi borykają się jednostki, rodziny oraz społeczności zmagające się z sytuacjami kryzysowymi bądź trudnymi, wymagającymi podjęcia natychmiastowych działań poprzez udzielenie profesjonalnego wsparcia i pomocy. W ramach modułu student pozna założenia pracy socjalnej z rodziną w cyklu życia, a także specyfikę pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi uzależnieniem, śmiercią i żałobą, kataklizmami i katastrofami oraz zachowaniami suicydalnymi. Absolwent, który zrealizował moduł będzie miał ugruntowaną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące stosowania interwencji kryzysowej w pracy socjalnej z klientem lub rodziną w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, zakładach karnych, szpitalach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ośrodkach interwencji kryzysowej oraz organizacjach pozarządowych. W ramach modułu Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej studenci będą realizowali poniższe przedmioty: „Interwencja kryzysowa w instytucjach pomocy społecznej”, „Interwencja kryzysowa w sytuacji przemocy domowej”, „Interwencja kryzysowa w sytuacji zagrożenia życia”, „Interwencja kryzysowa w sytuacji uzależnienia”, „Warsztaty prowadzenia interwencji kryzysowej”, „Interwencja kryzysowa w sytuacji kataklizmów i katastrof”.

Treści kształcenia odpowiadają zakładanym efektom uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W tabeli 1 przedstawiono powiązania pomiędzy kluczowymi treściami programowymi, a wybranymi efektami uczenia się w odniesieniu do wybranych przedmiotów fundamentalnych dla studiów pierwszego stopnia:

Tabela 1. Wybrane efekty uczenia się w odniesieniu do kluczowych treści programowych na przykładzie konkretnych zajęć dydaktycznych realizowanych w ramach studiów pierwszego stopnia

Nazwa przedmiotu	Wybrane efekty kształcenia	Kluczowe treści programowe
Polityka społeczna	<p>PS1_W01</p> <p>zna i rozumie różne obszary problemowe z zakresu polityki społecznej; posiada podstawową wiedzę o znaczeniu polityki społecznej w systemie nauk; zna zastosowania tej wiedzy w działalności zawodowej;</p> <p>PS1_W02</p> <p>zna kulturowe, polityczne, prawne i ekonomiczne aspekty funkcjonowania polityki społecznej w ramach systemu pomocy społecznej;</p>	<p>Polityka społeczna jako nauka; polityka społeczna a polityka socjalna; polityka demograficzna: w Polsce, Europie, na świecie; polityka społeczna wobec starzejącego się społeczeństwa: rodzina oraz formy jej wsparcia; koszty wychowania dziecka, jako problem społeczny; gospodarka mieszkaniowa w Polsce; modele systemów emerytalnych; wybrane zagadnienia polityki zdrowotnej w Polsce; rynek pracy oraz bezrobocie w Polsce.</p>

<p>Wprowadzenie do pedagogiki</p>	<p>PS1_W01</p> <p>zna i rozumie najważniejsze pojęcia z obszaru pedagogiki; rozumie występujące między nimi zależności oraz wyjaśniające je teorie; posiada wiedzę z zakresu teoretycznych podstaw pedagogiki jako wiodącej dyscypliny kierunku praca socjalna; posiada wiedzę o znaczeniu pracy socjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowo-metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi; zna zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej;</p> <p>PS1_W04</p> <p>posiada wiedzę na temat funkcjonowania człowieka w społeczeństwie, rodzajów więzi i struktur społecznych, a także jego funkcjonowania w rodzinie jako najważniejszym środowisku wychowawczym;</p>	<p>Podstawowe kategorie pojęciowe pedagogiki: edukacja, wychowanie, kształcenie, inkulturacja, socjalizacja; geneza wychowania – wychowanie w różnych kulturach i porządkach życia społecznego; problematyczność wychowania – istota i zakresy wychowania; wzory i ideały wychowania oraz struktura i funkcje wychowania; wychowanie jako proces społeczno-kulturowy; wychowanie jako działanie komunikacyjne.</p>
<p>Psychospołeczne aspekty niepełnosprawności</p>	<p>PS1_W04</p> <p>zna psychologiczne i społeczne konsekwencje niepełnosprawności;</p> <p>PS1_W09</p> <p>zna modele niepełnosprawności oraz ich wpływ na współczesny model rehabilitacji osób z niepełnosprawnością;</p> <p>PS1_W02</p> <p>zna pojęcie niepełnosprawności, rewalidacji i rehabilitacji z uwzględnieniem współczesnych koncepcji psychologicznych;</p>	<p>Proces stawania się osobą z niepełnosprawnością – specyfika sytuacji. Psychologiczna sytuacja osób z niepełnosprawnością – analiza wybranych obszarów funkcjonowania osób z różnymi typami dysfunkcji (m.in. uwarunkowania akceptacji niepełnosprawności, dobrostan psychiczny, jakość życia, relacje społeczne itp.). Wpływ niepełnosprawności na realizację zadań rozwojowych w poszczególnych fazach życia (koncepcja Havighursta). Społeczny odbiór osób z niepełnosprawnością. Stereotyp osoby z niepełnosprawnością, substereotypy osób z poszczególnymi rodzajami niepełnosprawności, autostereotypy i schemat siebie u osób z niepełnosprawnością. Mass media a społeczny wizerunek osób z niepełnosprawnością. Znaczenie wsparcia społecznego dla osoby z nabytą niepełnosprawnością i jej rodziny.</p>

<p>Instytucje pomocy społecznej</p>	<p>PS1_W01 zna i rozumie pojęcia instytucji stosowane w pracy socjalnej;</p> <p>PS1_W02 zna psychologiczne i kulturowe czynniki rozwoju pomocy społecznej; historyczne procesy instytucjonalizacji pomocy społecznej; współczesne procesy alokacji zasobów społecznych do rozwiązywania problemów społecznych;</p>	<p>Pojęcie instytucji pomocy społecznej w perspektywie nauk społecznych. Instytucja pomocy społecznej a zabezpieczenie społeczne. Kluczowe pojęcia teorii pomocy społecznej: problem społeczny, wykluczenie, subsydiarność. Znaczące wydarzenia w historii instytucji pomocy społecznej. Instytucja pomocy społecznej wobec problemów społecznych w skali makro i w mikroskali. System pomocy społecznej w Polsce. Wybrane problemy pomocy społecznej w Polsce. Polityka społeczna, pomoc społeczna, praca socjalna – definicje. Cele, zadania, formy i podmioty instytucjonalnej pomocy społecznej w ramach znowelizowanej ustawy o pomocy społecznej. Ośrodki Pomocy Społecznej. Domy Pomocy Społecznej. Instytucjonalne formy wsparcia rodziny. Wsparcie instytucjonalne osób marginalizowanych. Zawód pracownika socjalnego i jego społeczna rola w placówkach pomocy społecznej. Zatrudnienie socjalne jako instytucje wsparcia osób marginalizowanych.</p>
<p>Projekt badawczy</p>	<p>PS1_W07 zna metodologię badań naukowych, co umożliwia realizowanie projektów badawczych z obszaru pracy socjalnej oraz interpretację wyników;</p> <p>PS1_W06 ma podstawową wiedzę o regułach komunikacji między pracownikiem socjalnym a klientem pomocy społecznej w sytuacji prowadzenia badań społecznych;</p> <p>PS1_W10 zna zasady etyki zawodowej w odniesieniu do prowadzenia badań społecznych.</p>	<p>Etapy procesu badawczego. Problematyka i cel badań. Wybór metody badawczej. Przygotowanie narzędzia badawczego – praca grupowa. Realizacja badań. Opracowywanie wyników badań. Przygotowanie raportu z badań. Prezentacja raportu z badań w programie Power Point.</p>

Wybrane, najważniejsze treści programowe realizowane w ramach obu modułów specjalnościowych na kierunku Praca socjalna studia pierwszego stopnia, profil ogólnoakademicki przedstawione zostały w tabelach 2 i 3.

Tabela 2. Kluczowe treści programowe realizowane w ramach modułu – *Praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)*

Nazwa przedmiotu	Wybrane treści programowe
Diagnoza środowiska rodzinnego	Diagnoza definicja, rodzaje diagnoz oraz ich specyfika. Zasady postępowania diagnostycznego oraz zasady etyczne podczas sporządzania diagnozy. Potencjalne zachowania klienta wpływające na informacje zebrane w czasie rozmowy z diagnostą. Kompetencje interpersonalne diagnosty. Techniki diagnostyczne oraz przebieg rozmowy/wywiadu.
Poradnictwo rodzinne	Definicja poradnictwa rodzinnego dla rodziny z dziećmi. Typy poradnictwa rodzinnego dla rodziny z dziećmi. Formy realizacji usługi w postaci poradnictwa rodzinnego. Czynności poradnicze struktura etapów procesu pomagania. Narzędzia stosowane w poradnictwie rodzinnym.
Interwencja kryzysowa w pracy z rodziną	Pojęcie interwencji kryzysowej oraz jej etapy. Modele interwencji oraz modele pracy w interwencji kryzysowej w ramach system pomocy społecznej. Przebieg interwencji kryzysowej. Rodzaje kryzysów. Współpraca międzyinstytucjonalna podczas interwencji kryzysowej. Kompetencje podmiotów przeprowadzających interwencję, wymagane z punktu widzenia jej skuteczności w pracy socjalnej.
Instytucje i programy wsparcia rodziny	Powiatowe Centra Pomocy Rodzinne. Świadczenia rodzinne. Program 500+. Fundacje i stowarzyszenia regulacje prawne i rozwiązania praktyczne. Wybrane organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny i poszczególnych jej członków. Instytucje opieki nad dzieckiem do lat. Działalność poradni psychologiczno- pedagogicznych. Instytucje wsparcia rodziny w sytuacji rozwodu. Instytucje i programy wsparcia dla rodzin z osobami z niepełnosprawnościami. Opieka wytchnieniowa. Prezentacja wybranych przez studentów instytucji wsparcia rodziny.
Warsztaty umiejętności wychowawczych	Rola komunikacji z dzieckiem w procesie wychowania. Porozumienie bez Przemocy w relacji z dzieckiem. Aktywne słuchanie. Wyznaczanie granic w procesie wychowania. Rozwiązywanie konfliktów z dzieckiem. Relacje z nastolatkami. Pozytywna dyscyplina jako jedna z metod wychowawczych.

Nazwa przedmiotu	Wybrane treści programowe
Praca z dzieckiem w rodzinie problemowej	Analiza wybranych problemów dzieci w Polsce i na świecie w drugiej dekadzie XXI wieku; analiza sytuacji społeczno demograficznej dzieci w Polsce; szczególna sytuacja dziecka w rodzinie ubogiej; trudności związane z dorastaniem w rodzinie z problemem alkoholowym; dziecko poza rodziną w różnych formach opieki zastępczej – skutki tej sytuacji; zagadnienie adopcji jako formy opieki zastępczej najbardziej zbliżonej do rodziny naturalnej; problematyka zaburzeń odżywiania u dzieci ich przyczyn oraz skutków w kontekście funkcjonowania środowiska rodzinnego.

Tabela 3. Kluczowe treści programowe realizowane w ramach modułu *Praca socjalna w społeczności lokalnej*

Nazwa przedmiotu	Wybrane treści programowe
Wybrane społeczności lokalne	Definicje społeczności lokalnych. Funkcjonowanie miejskich społeczności lokalnych. Wiejskie społeczności lokalne. Życie na suburbiach. Społeczności lokalne a problemy społeczne. Procesy i stosunki społeczne zachodzące w społecznościach lokalnych. Lokalizm. Kapitał społeczny jako czynniki kształtujący więzi w społecznościach lokalnych. Czynniki integrujące i dezintegrujące społeczności lokalne. Podmiotowość społeczności lokalnych. Wybrane społeczności lokalne, m.in: miejskie, małomiasteczkowe, wiejskie, społeczności p ogranicza kultur, lokalne społeczeństwo obywatelskie, lokalne grupy działania, lokalne grupy wsparcia etc. Projekty społeczne na rzecz społeczności lokalnych. Samorząd terytorialny a społeczności lokalne. Wspieranie aktywności społeczności lokalnych jako rola i zadanie lokalnej polityki społecznej. Rola społeczności lokalnych w rozwiązywaniu lokalnych problem ó w społecznych.
Praca socjalna ze społecznością lokalną	Socjopedagogiczne rozumienie pojęcia społeczność lokalna. Historyczne przykłady organizowania społeczności lokalnych na rzecz poprawy społeczno ekonomicznych warunków życia mieszkańców. Metoda pracy socjalnej społecznością w szerszym kontekście metod organizowania społeczności lokalnej. Budzenie sił ludzkich, empowerment, kapitał społeczny jako cele i środki organizowania społeczności lokalnej. Metoda pracy z grupą w zastosowaniu do pracy socjalnej ze społecznością lokalną. Dążenie do profesjonalizacji organizowania społeczności lokalnej.
Realizacja projektów społecznych	Zagadnienia związane z realizowaniem projekt ó w społecznych. Pojęcie projektu, sposób jego tworzenia, zasady realizacji. Problemy społeczne. Etapy powstawania projektu społecznego. Sposób tworzenia harmonogramu prac i podziału ról wśród uczestnik ó w projekcie. Narzędzia umożliwiające ewaluację projekt ó w społecznych. Potencjalne trudności związane z realizacją projekt ó w społecznych.

Animacja społeczno-kulturalna w społeczności lokalnej	Animacja kultury i animacja społeczna jako proces i metoda. Cele i funkcje animacji kultury i animacji społecznej. Czas wolny i zarządzanie czasem. Animacja w pracy pracownika socjalnego. Animacja i wolontariat. Metody wybrane animacji społeczności lokalnych (animacja przez sztukę, społeczno edukacyjnego. działania w środowisku, budowania lokalnego partnerstwa, metoda CAL). Animator społeczny (animator w środowisku zmiany). Animator kultury w środowisku lokalnym. Etapy działań animacyjnych. Dobre praktyki opis i analiza. Planowanie i wykonanie „akcji animacji” na rzecz środowiska lokalnego (studenta.
--	--

W tabeli 4 przedstawiono powiązania pomiędzy kluczowymi treściami programowymi, a wybranymi efektami uczenia się w odniesieniu do wybranych przedmiotów fundamentalnych dla studiów drugiego stopnia:

Tabela 4. Wybrane efekty uczenia się w odniesieniu do wybranych kluczowych treści programowych na przykładzie konkretnych zajęć dydaktycznych realizowanych w ramach studiów drugiego stopnia na kierunku praca socjalna

Nazwa przedmiotu	Wybrane efekty uczenia się	Kluczowe treści programowe
Współczesne nurty filozofii	PS2_W02 zna i rozumie w zaawansowanym stopniu znaczenie poszczególnych idei filozoficznych dla współczesnych przemian społecznych; PS2_K02 jest przygotowany/-a do krytycznej refleksji nad własnymi światopoglądem i posiadanymi ideami filozoficznymi;	Wybrane zagadnienia współczesnej filozofii. Źródła i oddziaływanie filozofii współczesnej. Podstawowe nurty w filozofii współczesnej - wybór: filozofia pozytywistyczna, analityczna, pragmatyczna, egzystencjalizm, filozofia życia, personalizm, fenomenologia, filozofia umysłu i ekofilozofia.
Modele pracy socjalnej	PS2_W02 zna w pogłębionym stopniu współczesne modele pracy socjalnej; PS2_U01 potrafi samodzielnie diagnozować oraz dokonać pogłębionej oceny pojęć, teorii, zjawisk i procesów społecznych, omówionych w ramach różnych modeli pracy socjalnej, mających wpływ na funkcjonowanie jednostki w rodzinie, grupie społecznej, społeczeństwie;	Model medyczny i model metodycznego działania; model psychospołeczny, model funkcjonalny; model modyfikacji zachowań, podmiotowy i przedmiotowy model pracy socjalnej; model pracy socjalnej zorientowany na problem a podejście skoncentrowane na zadaniach i rozwiązaniach; modele pracy grupowej, środowiskowy model pracy socjalnej; model oparty na budowaniu i rozwoju społeczności – centrum aktywności lokalnej; interpersonalny model pracy socjalnej; model pracy socjalnej w perspektywie koncepcji państwa; model motywowania rodziny do pracy nad zmianą dotychczasowego sposobu życia; model pracy socjalnej „Wsparcie” (sposób odkrycia kreatywnej pracy z klientem/rodziną); Konferencja Grupy Rodzinnej.

<p>Współczesne problemy społeczne</p>	<p>PS2_W01 zna w pogłębionym stopniu współczesne problemy społeczne i ich powiązania z pedagogiką, psychologią, socjologią, medycyną oraz polityką społeczną;</p> <p>PS2_U07 potrafi samodzielnie, w trafny sposób wybrać i zaproponować strategie rozwiązania różnych problemów społecznych, inicjować nowe formy pomocy; przewidywać wielokierunkowe skutki działalności; przedstawić merytoryczną argumentację dla projektowanych działań;</p>	<p>Analiza wybranych problemów społecznych: problemy społeczno-ekonomiczne w społeczeństwie polskim w XXI wieku; problemy współczesnej rodziny; uzależnienia; problemy związane z funkcjonowaniem na rynku pracy; problemy wybranych grup społecznych narażonych na wykluczenie z różnych sfer życia społecznego; problem przestępczości; wybrane problemy dzieci i młodzieży; strategie rozwiązywania problemów społecznych adresowane do różnych grup odbiorców.</p>
<p>Praca socjalna w wybranych krajach</p>	<p>PS2_W04 zna procesy instytucjonalizacji indywidualnych i grupowych działań pomocowych oraz samopomocy w wybranych państwach Europy i świata;</p> <p>PS2_K05 odpowiedzialnie podejmuje inicjatywy oraz angażuje się w różne formy działań pomocowych, wykorzystując wzorce i dobre praktyki pochodzące spoza Polski;</p>	<p>Polityka społeczna – modele pomocy obywatelom w wybranych państwach. Amerykańskie wzorce w tradycyjnej teorii pracy socjalnej. Różnice w zawodzie pracownika socjalnego w państwach europejskich. Praca socjalna w państwach skandynawskich. Praca socjalna w Czechach i na Słowacji. Brytyjska praca socjalna. Niemiecki model pracy socjalnej. Praca socjalna na Ukrainie. Praca socjalna w Polsce a w innych krajach – podobieństwa i różnice, wnioski oraz rekomendacje z doświadczeń.</p>
<p>Przeciwdziałanie stresowi i wypaleniu zawodowemu</p>	<p>PS2_W10 zna w pogłębionym i rozszerzonym stopniu przyczyny i konsekwencje stresu oraz wypalenia zawodowego oraz dylematy współczesnej cywilizacji;</p> <p>PS2_U04 potrafi rozwiązywać konflikty na drodze mediacji oraz radzić sobie w sytuacjach stresowych i przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu;</p>	<p>Stres – podstawowy teoretyczne. Koncepcje stresu (Lazarus, Folkman; Hobfoll; Knot, Rahe, Holmes;). Czym jest stres; rodzaje stresu (eustres, dystres); stres organizacyjny; przyczyny stresu i możliwości walki ze stresem; radzenie sobie ze stresem (koncepcja radzenia sobie ze stresem; style radzenia sobie ze stresem; strategie radzenia sobie z); poczucie koherencji w modelu salutogenicznym (Antonovsky); wypalenie zawodowe – podstawowe koncepcje; Badania nad wypaleniem zawodowym; modele wypalenia zawodowego; wypalenie zawodowe – metody i narzędzia przeciwdziałania.</p>

<p>Praca socjalna w organizacjach pozarządowych</p>	<p>PS2_W03 zna w pogłębionym stopniu zasady działania instytucji i organizacji III sektora w ramach pomocy społecznej oraz integracji społecznej i ich wzajemne relacje w procesie konstruowania systemu pomocy i wsparcia; PS2_K05 jest gotów do odpowiedzialnego zaangażowania w projektowanie i realizację różnych form działań pomocowych i innych form współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz realizacji działań pomocowych;</p>	<p>Historia i idea społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych; rodzaje organizacji pozarządowych; podmioty przedsiębiorczości społecznej; główne obszary działalności III sektora w Polsce; struktura pracowników i wolontariuszy III sektora; źródła finansowania organizacji pozarządowych; standardy współpracy administracji publicznej z III sektorem; rola trzeciego sektora w rozwiązywaniu problemów społecznych; praca socjalna w organizacjach pozarządowych; rola pracownika socjalna w diagnozowaniu środowiska lokalnego, projektowaniu i wdrażaniu projektów społecznych; praca socjalna w organizacjach pozarządowych. Przykłady dobrych praktyk.</p>
--	--	--

Wybrane, najważniejsze treści programowe realizowane w ramach obu modułów specjalnościowych na kierunku Praca socjalna studia drugiego stopnia, profil ogólnoakademicki przedstawione zostały w tabelach 5 i 6.

Tabela 5. Wybrane kluczowe treści programowe realizowane w ramach modułu *Mediacje rodzinne i społeczne*

Nazwa przedmiotu	Wybrane treści programowe
<p>Etyka zawodu mediatora</p>	<p>Poszanowanie godności oraz praw i wolności człowieka jako podstawa wykonywania zawodu mediatora. Dokumenty zawierające normy etyczne wykonywania zawodu mediatora (Europejski Kodeks Postępowania dla Mediatorów, Kodeks Etyki Mediatora). Kwalifikacje moralno-etyczne mediatora. Obowiązki i zadania mediatora. Zasady prowadzenia mediacji.</p>
<p>Prawne podstawy mediacji</p>	<p>Mediacja na świecie i w Polsce – krótki rys historyczny. Definicja i cel mediacji, rodzaje mediacji (sądowa i pozasądowa) oraz różnice pomiędzy mediacją a innymi sposobami rozwiązywania konfliktów (tj. negocjacjami, arbitrażem, ugodą sądową). Podstawy prawne mediacji w Polsce: mediacje w sprawach karnych, mediacje w sprawach nieletnich, mediacje w sprawach cywilnych (w tym mediacje rodzinne i mediacje z zakresu prawa pracy), mediacje w postępowaniu administracyjnym.</p>
<p>Dziecko a rozwód</p>	<p>Rodzina w sytuacji rozwodu. Dziecko w sytuacji rozstania rodziców. Reakcja na rozwód a wiek dziecka. Wybrane warianty sprawowania opieki nad dzieckiem po rozwodzie- samodzielne rodzicielstwo, opieka naprzemienna, rodzina rekonstruowana. Rodzicielski plan wychowawczy Wsparcie dziecka w sytuacji rozwodu rodziców.</p>

Mediacje rodzinne	Poszanowanie godności oraz praw i wolności człowieka jako podstawa wykonywania zawodu mediatora. Dokumenty zawierające normy etyczne wykonywania zawodu mediatora (Europejski Kodeks Postępowania dla Mediatorów, Kodeks Etyki Mediatora). Kwalifikacje moralno-etyczne mediatora. Obowiązki i zadania mediatora. Zasady prowadzenia mediacji.
Mediacje pracownicze	Podłoże i rodzaje konfliktów w pracy. Cele mediacji pracowniczych. Kierowanie sprawy do mediacji. Techniki prowadzenia mediacji w sprawach pracowniczych. Etapy mediacji. Charakter prawny ugody mediacyjnej.
Mediacje w sporach zbiorowych	Spór zbiorowy – definicja pojęcia. Przyczyny sporów zbiorowych. Rodzaje sporów zbiorowych. Etapy rozwiązywania sporów zbiorowych. Wybór mediatora. Zasady i techniki prowadzenia mediacji. Sposoby zakończenia postępowania mediacyjnego.

Tabela 6. Kluczowe treści programowe realizowane w ramach modułu *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej*

Nazwa przedmiotu	Wybrane treści programowe
Interwencja kryzysowa w instytucjach pomocy społecznej	Interwencja kryzysowa – definicja pojęcia, cele, rodzaje, podmioty, do których jest skierowana, formy, elementy procesu interwencyjnego. Interwencja kryzysowa a interwencja socjalna. Standardy udzielania interwencji kryzysowej w ośrodkach pomocy społecznej. Podejścia w interwencji kryzysowej. Ocena w interwencji kryzysowej – stan klienta, rozmiar kryzysu.
Interwencja kryzysowa w sytuacji przemocy domowej	Kryzys – sposoby definiowania, fazy kryzysu, istota kryzysu; przemoc jako konkretny rodzaj kryzysu: charakterystyka zjawiska, mechanizmy przemocy domowej, koncepcje wyjaśniające przyczyny przemocy; skutki zdarzeń kryzysowych związanych z przemocą: dystres i eustress, istota stresu chronicznego, zespół stresu pourazowego (PTST), nietypowość reakcji dzieci i młodzieży na sytuację trauma-tyczną związana z przemocą; model interwencji kryzysowej - zasady i etapy pomocy dorosłym ofiarom przemocy; relacja między ofiarą, sprawcą i ratownikiem (model Trójkąta Dramatycznego S. Karpmana); „syndrom zmęczenia pomocą” (tzw. zastępcza trauma interwencji kryzysowych); programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców – cele terapii i ich skuteczność.
Interwencja kryzysowa w sytuacji zagrożenia życia	Zachowania samobójcze jako proces (sygnały zagrożenia, syndrom presuicydalny). Czynniki chroniące i czynniki ryzyka. Ocena zagrożenia i konieczne interwencje. Poziomy zagrożenia i wskazane interwencje. Wybrane metody pracy z osobami z ryzykiem krótko- i długoterminowym. Działania w sytuacji śmierci samobójczej.
Interwencja kryzysowa w sytuacji uzależnienia	Interwencja kryzysowa a modele uzależnienia. Samopomocowy model interwencji. Model Johnsona. Model zaproszenia i model systemowy. Model wspierania społeczności (i treningu rodziny). Interwencje motywujące.

Warsztat prowadzenia interwencji kryzysowej	Procedury stosowane w skutecznej interwencji kryzysowej – sześćoetapowy model interwencji kryzysowej (natychmiastowość, kontrola, ocena, dyspozycje, odniesienie, uzupełnienie). Osiągnięcie porozumienia z osobami w kryzysie. Interwencja zespołowa. Środki bezpieczeństwa dla interwenta. Pracownicy służb społecznych w kryzysie – wypalenie zawodowe – strategię interwencji.
Interwencja kryzysowa w sytuacjach kataklizmów i katastrof	Trauma – definicja, reakcje na traumę. Rodzaje traumy. Mechanizmy obronne związane z traumą. „Krzywa” katastrofy. Pomoc w trakcie zdarzenia traumatycznego i po nim. PTSD – definicja i dynamika – strategię interwencji.

Treści realizowane w ramach poszczególnych zajęć dydaktycznych wskazane w programie stanowią minimum programowe, rozwijane w sylabusach przedmiotów, w których corocznie wprowadzone są aktualizacje odpowiadające pojawianiu się nowej wiedzy, literatury, doświadczeń, a także odpowiadające potrzebom i zainteresowaniom studentów. Sylabusy są dostępne dla wszystkich studentów po zalogowaniu się do systemu USOS i są uzupełniane przez osoby prowadzące konkretne przedmioty do końca pierwszego tygodnia rozpoczynającego się roku akademickiego. (ZARZĄDZENIE NR 138/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie sylabusu obowiązującego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, sposobu przygotowywania oraz gromadzenia i przechowywania sylabusów przedmiotów realizowanych na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, jednolitych studiach magisterskich oraz studiach podyplomowych).

Przedmioty na obydwu poziomach studiów realizowane są w następujących formach: wykłady, ćwiczenia i – co zostało wprowadzone w nowym programie studiów – konwersatoria i warsztaty. W programie studiów dobór form zajęć przedstawia się następująco:

Tabela 7. Struktura form zajęć w programie studiów na kierunku praca socjalna pierwszego stopnia z modułem: *praca socjalna z rodziną (poradnictwo, asystentura)*

Rok studiów	Liczba godzin wykładów	Liczba godzin ćwiczeń	Liczba godzin konserwatoriów/warsztatów	Liczba punktów ECTS na poszczególnych latach
I	335 – studia stacjonarne 201 – studia niestacjonarne	390 - studia stacjonarne 203 – studia niestacjonarne	45 – studia stacjonarne 27 – studia niestacjonarne	60
II	150 – studia stacjonarne 96 – studia niestacjonarne	435 – studia stacjonarne 266 – studia niestacjonarne	75 – studia stacjonarne 42 – studia niestacjonarne	60
III	45 – studia stacjonarne 28 – studia niestacjonarne	405 – studia stacjonarne 267 – studia niestacjonarne	60 – studia stacjonarne 37 studia niestacjonarne	60

Tabela 8. Struktura form zajęć w programie studiów na kierunku praca socjalna pierwszego stopnia z modułem: Praca socjalna w społeczności lokalnej

Rok studiów	Liczba godzin wykładów	Liczba godzin ćwiczeń	Liczba godzin konwersatoriów/warsztatów	Liczba punktów ECTS
I	335 – studia stacjonarne 201 – studia niestacjonarne	390 – studia stacjonarne 203 – studia niestacjonarne	45 – studia stacjonarne 27 – studia niestacjonarne	60
II	150 – studia stacjonarne 96 – studia niestacjonarne	465 – studia stacjonarne 271 – studia niestacjonarne	75 – studia stacjonarne 27 – studia niestacjonarne	60
III	45 – studia stacjonarne 28 – studia niestacjonarne	435 – studia stacjonarne 282 – studia niestacjonarne	60 – studia stacjonarne 37 – studia niestacjonarne	60

Tabela 9. Struktura form zajęć w programie studiów na kierunku praca socjalna drugiego stopnia z modułem: Mediacje rodzinne i społeczne

Rok studiów	Liczba godzin wykładów	Liczba godzin ćwiczeń	Liczba godzin konwersatoriów/warsztatów	Liczba punktów ECTS
I	270 – studia stacjonarne 183 – studia niestacjonarne	210 – studia stacjonarne 147 – studia niestacjonarne	60 – studia stacjonarne 42 – studia niestacjonarne	60
II	75 – studia stacjonarne 45 – studia niestacjonarne	285 – studia stacjonarne 195 – studia niestacjonarne	150 – studia stacjonarne 90 – studia niestacjonarne	60

Tabela 10. Struktura form zajęć w programie studiów na kierunku praca socjalna drugiego stopnia z modułem: Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej

Rok studiów	Liczba godzin wykładów	Liczba godzin ćwiczeń	Liczba godzin konwersatoriów/warsztatów	Liczba punktów ECTS
I	270 – studia stacjonarne 183 – studia niestacjonarne	210 – studia stacjonarne 147 – studia niestacjonarne	60 – studia stacjonarne 42 – studia niestacjonarne	60
II	90 – studia stacjonarne 54 – studia niestacjonarne	300 – studia stacjonarne 204 – studia niestacjonarne	120 – studia stacjonarne 72 – studia niestacjonarne	60

Poszczególne przedmioty dydaktyczne mają charakter wykładów i ćwiczeń (oceny łącznej), bądź tylko wykładów lub tylko ćwiczeń, konwersatoriów, warsztatów. Wykłady prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych, adiunktów badawczo-dydaktycznych lub adiunktów dydaktycznych. Przeznaczone są dla grup od kilkunastu osób (wykłady w ramach modułu) do grup ponad 60 osobowych (wykłady dla całego rocznika). Ćwiczenia i warsztaty, oprócz przekazywania wiedzy, mają na celu kształtowanie umiejętności oraz kompetencji praktycznych i społecznych. Niektóre z nich są oceniane, inne zaliczane bez oceny. Kwestie liczebności grup reguluje Zarządzenie nr 250/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. Grupy ćwiczeniowe liczą co najmniej 16 i nie więcej niż 30 osób, grupy warsztatowe – co najmniej 10 osób, konwersatoria – co najmniej 10 osób, lektoraty – co najmniej 14 i nie więcej niż 20 osób, seminaria dyplomowe – co najmniej 8 i nie więcej niż 12 osób, zajęcia prowadzone w języku obcym – co najmniej 10 osób. Szczegółowy plan studiów z wykazem przedmiotów, formy realizacji, zaliczenia i punktów ECTS dla obu poziomów studiów, znajduje się na stronie internetowej APS w zakładce Studenci.

Dobór metod kształcenia i ich cechy wyróżniające

Metody kształcenia są powiązane z efektami uczenia i tak dobierane, aby maksymalizować szanse na pełną realizację treści kształcenia. Zwraca się też uwagę, aby stosowane metody kształcenia sprzyjały właściwej organizacji treści i uwzględniały szerszy kontekst, związany nie tylko z wiedzą i praktyką pedagogiczną, ale były indywidualnie dostosowane do przekazywanych podczas zajęć treści programowych. W programie studiów uwzględnia się metody, które rozwijają kompetencje badawcze. Studenci są przygotowywani stopniowo do prowadzenia własnych badań naukowych, które niejednokrotnie znajdują swój finał w pracy dyplomowej. Poniżej w tabeli znajdują się przedmioty przygotowujące studentów do pracy badawczej.

Tabela 11. Przedmioty przygotowujące do pracy badawczej na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia

Poziom studiów	Przedmiot/rok studiów	Forma realizacji
pierwszego stopnia	Metodologia z elementami statystyki	30 godzin wykładu 30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Metody badań społecznych	15 godzin wykładu 15 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Projekt badawczy	30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 1	30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 2	30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 3 i złożenie pracy	30 godzin ćwiczeń

Tabela 12. Przedmioty przygotowujące do pracy badawczej na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia

Poziom studiów	Przedmiot/rok studiów	Forma realizacji
pierwszego stopnia	Metodologia z elementami statystyki	12 godzin wykładu 15 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Metody badań społecznych	8 godzin wykładu 15 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Projekt badawczy	15 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 1	30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 2	30 godzin ćwiczeń
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 3 i złożenie pracy	30 godzin ćwiczeń

Tabela 13. Przedmioty przygotowujące do pracy badawczej na studiach stacjonarnych drugiego stopnia

Poziom studiów	Przedmiot/rok studiów	Forma realizacji
drugiego stopnia	Metodologia badań z elementami statystyki	15 godzin wykładu 15 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Projekt badawczy	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Analiza tekstu naukowego	15 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-1	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-2	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-3	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie 4 i zakończenie pracy	30 godzin ćwiczeń

Tabela 14. Przedmioty przygotowujące do pracy badawczej na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia

Poziom studiów	Przedmiot/rok studiów	Forma realizacji
drugiego stopnia	Metodologia badań z elementami statystyki	9 godzin wykładu 9 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Projekt badawczy	18 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Analiza tekstu naukowego	9 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-1	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-2	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie-3	30 godzin ćwiczeń
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie 4 i zakończenie pracy	30 godzin ćwiczeń

Najczęstszymi metodami dydaktycznymi stosowanymi w celu osiągnięcia założonych efektów uczenia się są:

- wiedza: wykład (monograficzny, konwersatoryjny, problemowy), rozmowa kierowana, panel dyskusyjny, prezentacje multimedialne przygotowane przez studentów, sesje plakatowe, quizy;
- umiejętności: analiza i interpretacja tekstów źródłowych, praca z tekstem (lekturą), prace pisemne, eseje, dyskusja, analiza i interpretacja danych, dialog, prezentacja multimedialna, obserwacja, sesja plakatowa, udział w debacie, ćwiczenia warsztatowe, mini eksperymenty, burza mózgów, metoda projektu, odgrywanie ról, raporty z wyników badań, analizy studium przypadku;
- kompetencje społeczne: praktyki, dyskusja, dialog, projekt.

Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk

Program studiów pierwszego na kierunku praca socjalna uwzględnia trzy typy praktyk studenckich, w tym:

- praktykę asystencką w wymiarze 80 godzin, która będzie realizowana w trakcie pierwszego roku studiów;
- praktykę specjalistyczną – 1 w wymiarze 40 godzin, która będzie realizowana w trakcie drugiego roku studiów;
- praktykę specjalistyczną – 2 w wymiarze 40 godzin, która będzie realizowana w trakcie trzeciego roku studiów.

Natomiast program studiów drugiego stopnia na kierunku praca socjalna zawiera dwutygodniową (80 godzin) praktykę realizowaną w semestrze letnim pierwszego roku studiów.

Szczegóły dotyczące zadań, jakie powinien zrealizować student w trakcie odbywania praktyk zawarte zostały w opisie programów studiów – odpowiednio dla studiów pierwszego stopnia w załączniku nr 1, dla studiów drugiego stopnia w załączniku nr 4 do Uchwały nr 330/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie programu studiów na kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim. W trakcie praktyk student zdobywa wiedzę, umiejętności i rozwija kompetencje społeczne.

Nadzór nad praktykami studentów sprawuje zakładowy oraz uczelniany opiekun praktyk, ponadto w Uczelni utworzono stanowisko Uczelnianego koordynatora ds. praktyk zawodowych. Warunkiem zaliczenia praktyki jest wypełnienie przez studenta obowiązków wynikających z programu praktyk. Zaliczenia praktyki (i wpisu do systemu USOS) dokonuje opiekun praktyk z ramienia uczelni po zapoznaniu się z dokumentacją dostarczoną przez studenta i przeprowadzoną merytoryczną rozmową nt. przebiegu praktyki. Jeżeli praktyka nie została zaliczona, student nie otrzymuje zaliczenia roku i jest zobowiązany do powtórzenia praktyki w kolejnym roku akademickim.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Warunki i tryb rekrutacji, w tym kryteria kwalifikacyjne kandydatów i liczbę miejsc określają właściwe Uchwały Senatu Akademii. Równe szanse kandydatom zapewnia przyjęcie jednakowych kryteriów kwalifikacji oraz podanie do publicznej wiadomości treści Uchwał określających zasady rekrutacji (<http://www.aps.edu.pl/rekrutacja/zasady-rekrutacji/>). Przyjęta procedura rekrutacyjna zawiera tryb odwoławczy. Tryb i zasady rekrutacji na studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej na rok akademicki 2022/2023 reguluje Uchwała Nr 156/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 kwietnia 2021 roku w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej na rok akademicki 2022/2023 zmodyfikowana Uchwałą Nr 336/2022 z dnia 16.03.2022 roku w sprawie 156/2021 z dnia 28 kwietnia 2021 roku zmieniająca uchwałę 156/2021.

Rekrutacja odbywa się poprzez elektroniczny system rejestracji kandydatów na studia (IRK). Postępowanie rekrutacyjne ma charakter konkursowy.

Warunkiem wstępnym rekrutacji (<http://www.aps.edu.pl/rekrutacja/praca-socjalna/wymagania-rekrutacyjne/>) na I stopień kierunku Praca socjalna jest posiadanie świadectwa dojrzałości (nowa matura – egzamin maturalny, który jest przeprowadzany od 2005 roku. Wyniki nowej matury są w procentach. Świadectwo dojrzałości oraz świadectwo ukończenia szkoły średniej są osobnymi dokumentami lub stara matura – egzamin dojrzałości, który był przeprowadzany do 2004 roku. Wyniki starej matury były podawane w formie ocen. Świadectwo dojrzałości oraz świadectwo ukończenia szkoły średniej stanowiły jeden dokument) lub dokumentu z nim równoważnego. Przyjęcie kandydatów na studia odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen. Wyniki uzyskane w postępowaniu kwalifikacyjnym wyrażone są w punktach. Zasady przeliczania wyników ze świadectwa dojrzałości ustalone są w wyżej wymienionej uchwale. Zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad określa Uchwała nr 124/2018 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 19 grudnia 2018 roku ze zmianami wprowadzonymi przez Uchwałę 157/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 kwietnia 2021 roku. W rekrutacji na drugi stopień obowiązuje dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia. Rekrutację prowadzi uczelniana Komisja Rekrutacyjna. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego na wszystkich etapach są jawne.

Studia pierwszego stopnia

Warunkiem wstępnym rekrutacji jest posiadanie świadectwa dojrzałości (nowa lub stara matura) lub dokumentu z nim równoważnego.

Nowa matura (od roku 2005)

Wynik rekrutacyjny stanowi sumę wyników z 3 przedmiotów zdawanych na maturze w formie pisemnej: dwóch obowiązkowych i jednego do wyboru

Przedmioty obowiązkowe: język polski i język obcy

Przedmioty do wyboru: matematyka, biologia, chemia, filozofia, fizyka, geografia, historia, historia muzyki, historia sztuki, informatyka, język łaćniński i kultura antyczna, wiedza o społeczeństwie

Przelicznik dla każdego przedmiotu: 1% poziom podstawowy = 1 punkt; zaś dla matematyki 1% = 2 punkty 1% poziom rozszerzony = 2 punkty; zaś dla matematyki 1% = 4 punkty

Stara matura (do roku 2004)

Wynik rekrutacyjny stanowi sumę wyników z 4 przedmiotów zdawanych na maturze w części pisemnej lub ustnej. Oceny z egzaminów maturalnych transformuje się na punkty rekrutacyjne następująco:

Liczba punktów rekrutacyjnych		
ocena	Do 1991	Po 1991
6		200
5	200	180
4	160	150
3	80	100
2		60

Studia drugiego stopnia

Warunkiem wstępnym rekrutacji jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia (lub równoważnego) potwierdzającego określone efekty kształcenia. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w opisach poszczególnych kierunków i specjalności w katalogu na stronie Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). Wynik rekrutacyjny stanowi suma ważona: $0,7 * \text{średnia ocen ze studiów I stopnia} + 0,3 * \text{ocena końcowa ukończenia studiów}$

Postępowanie rekrutacyjne, zasady rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia (w tym na kierunek praca socjalna) uregulowane zostały w § 10-13 Uchwały nr 156/2021.

Rekrutacja odbywa się poprzez elektroniczny system rejestracji kandydatów na studia (IRK). Warunkiem koniecznym objęcia kandydata postępowaniem rekrutacyjnym na kierunek praca socjalna jest:

- zarejestrowanie się kandydata w systemie IRK, wprowadzenie wszystkich danych wymaganych przez system IRK oraz zapis na wybrany kierunek studiów,
- wniesienie opłaty rekrutacyjnej na indywidualny dla każdego kandydata numer rachunku bankowego wygenerowany na indywidualnym koncie kandydata w systemie IRK w wysokości zależnej od liczby zapisów na kierunek studiów. Wysokość opłaty rekrutacyjnej ustala Rektor poprzez stosowne zarządzenie. Opłatę rekrutacyjną uznaje się za wniesioną w momencie jej odnotowania na indywidualnym koncie kandydata w systemie IRK.

Ponadto Uchwała nr 156/2021 reguluje:

- przebieg postępowania rekrutacyjnego studia pierwszego stopnia i drugiego (§ 12, 13 Uchwały), w szczególności poprzez określenie:
 - procedury rejestracji dla kandydatów;
 - etapów postępowania rekrutacyjnego;
 - charakteru konkursowego postępowania kwalifikacyjnego;
 - zakres dokumentacji kandydata zakwalifikowanego do przyjęcia na studia;
- zasady rekrutacji na studia, w tym posiadanie odpowiedniego dokumentu uprawniającego do ubiegania się o przyjęcie na studia, a nadto algorytm określający wynik rekrutacyjny dla kierunku praca socjalna.

Limit przyjęć dla kierunku Praca socjalna określa Załącznik nr 4 do uchwały nr 336/2022 z dnia 16 marca 2022 roku. Ustanowione zostały limity na studiach pierwszego stopnia – 60 miejsc na studiach stacjonarnych, 30 miejsc na studiach niestacjonarnych; na studiach drugiego stopnia – 30 miejsc na studiach niestacjonarnych.

Tabela 15. Limity przyjęć w rekrutacji na rok akademicki

Kierunek: praca socjalna Studia pierwszego stopnia			
Rok akademicki	Liczba studentów Studia stacjonarne	Liczba studentów Studia niestacjonarne	Razem studia stacjonarne i niestacjonarne
2022/2023	60	30	90

Kierunek: praca socjalna Studia drugiego stopnia			
Rok akademicki	Liczba studentów Studia stacjonarne	Liczba studentów Studia niestacjonarne	Razem studia stacjonarne i niestacjonarne
2022/2023	0	30	30

Tabela 16. Liczba studentów kierunku praca socjalna

Studia pierwszego stopnia			
Rok akademicki	Liczba studentów studia stacjonarne	Liczba studentów studia niestacjonarne	Razem studia stacjonarne i niestacjonarne
2022/2023	35	0	35

Studia drugiego stopnia			
Rok akademicki	Liczba studentów studia stacjonarne	Liczba studentów studia niestacjonarne	Razem studia stacjonarne i niestacjonarne
2022/2023	0	0	0

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej oraz potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Regulamin studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej – Załącznik nr 1 do Uchwały nr 154/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 kwietnia 2021 roku (dalej: „Regulamin studiów APS”) przewiduje możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni. Zgodnie z § 20 Regulaminu, student może realizować część przedmiotów ze swojego programu studiów na innej uczelni krajowej lub zagranicznej, dyrektor studiów określa warunki uznania przedmiotów zaliczonych na innej uczelni, podejmuje decyzję o uznaniu i przeniesieniu zajęć, uwzględniając efekty uczenia się uzyskane na innym kierunku lub profilu w Akademii bądź na innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, w wyniku realizacji zajęć i praktyk odpowiadających zajęciom i praktykom określonym w programie studiów na kierunku, na którym student studiuje.

Kwestie dotyczące potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów szczegółowo opisane są w Uchwale Nr 198/2019 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 września 2019 roku w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w APS (ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 145/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Senatu APS nr 198/2019 z dnia 24 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w APS), określa ona postępowanie w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się, warunki, jakie musi spełnić wnioskodawca, wymagane dokumenty, skutki uznawalności.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania

W tym momencie uczelnia nie posiada jeszcze doświadczeń w zakresie dyplomowania studentów kierunku praca socjalna o profilu ogólnoakademickim. Dyplomowanie następować będzie zgodnie z procedurami obowiązującymi w Akademii. Zasady, warunki i tryb dyplomowania w świetle obowiązującego Regulaminu studiów APS zostały opisane w raporcie samooceny kształcenia na kierunku praca socjalna o profilu praktycznym.

Regulamin studiów APS (§ 34-40 Regulaminu studiów APS) określa procedurę dyplomowania studenta – przygotowania, złożenia pracy dyplomowej i ukończenia studiów na wszystkich kierunkach, w tym studentów kierunku praca socjalna.

Praca dyplomowa przygotowywana jest w ramach seminarium dyplomowego. Stopień realizacji efektów uczenia się oceniany jest przez promotora pracy dyplomowej systematycznie, na każdym etapie jej powstawania (przygotowanie pracy dyplomowej licencjackiej obejmuje trzy semestry studiów, magisterskiej – dwa). Realizacja seminarium dyplomowego powinna zakończyć się złożeniem pracy. W APS złożenie pracy dyplomowej oznacza wprowadzenie pliku z zaakceptowaną przez promotora, ostateczną wersją pracy do systemu Archiwizacji Prac Dyplomowych (APD) oraz uzyskanie pozytywnego wyniku sprawdzania pracy z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Po stwierdzeniu oryginalności pracy, promotor zalicza studentowi ostatni semestr seminarium dyplomowego i kieruje pracą do recenzji. Recenzent powinien być osobą posiadającą orientację w obszarze tematycznym, którego dotyczy praca. Recenzję pracy przygotowuje zarówno promotor, jak i recenzent.

Przewidywana tematyka prac dyplomowych dotyczy obszarów badań prowadzonych w jednostce oraz praktyk dyplomowych realizowanych przez studentów i obszarów ich zainteresowań naukowych w tematyce pomocy społecznej i pracy socjalnej.

Ostatecznym sprawdzianem realizacji efektów uczenia się jest egzamin dyplomowy, który odbywa się przed komisją złożoną z promotora, recenzenta oraz przewodniczącego Komisji. Przynajmniej jeden z członków komisji powinien być samodzielnym pracownikiem naukowym. Podczas egzaminu student otrzymuje pytania nie tylko dotyczące pracy dyplomowej (pytania zadają zarówno

promotor, jak i recenzent), lecz także losuje zagadnienia kierunkowe oraz specjalnościowe znajdujące się na liście zagadnień na egzamin dyplomowy (20 zagadnień kierunkowych i 20 specjalnościowych). Listy zagadnień weryfikujące kompetencje praktyczne i badawcze przygotowania do zawodu pracownika socjalnego zamieszczane są na stronie internetowej APS najpóźniej do końca listopada każdego kolejnego roku akademickiego. W kontekście wylosowanych zagadnień w czasie egzaminu dyplomowego sprawdzana jest wiedza i umiejętności analityczne dyplomantów, ale też akcentowane są kwestie odnoszące się do pracy badawczo-naukowej pracownika socjalnego i umiejętności prowadzenia analizy i diagnozowania środowiska, pozwalające ocenić ich krytyczne myślenie, analizowanie problemów, a tym samym przygotowanie zawodowe.

W czasie pandemii na profilu praktycznym egzaminy dyplomowe odbywały się zdalnie, za pośrednictwem MS TEAMS, podczas połączenia Komisji egzaminacyjnej ze studentem. Egzaminy online zostały uregulowane Zarządzeniem Nr 354/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie z dnia 01.06.2020 roku w sprawie procesu dyplomowania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość z późniejszymi zmianami. Gdyby sytuacja ze zdalnym kształceniem ponownie miała miejsce, procedura dyplomowania online jest w Uczelni dookreślona.

Ukończenie studiów następuje po zdaniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: średnia arytmetyczna ocen z egzaminów i zaliczeń przedmiotów kończących się zaliczeniem na ocenę, z uwzględnieniem ocen niedostatecznych uzyskanych w ciągu całego okresu studiów; ocena pracy dyplomowej; ocena egzaminu dyplomowego. Wynik studiów stanowi odpowiednio sumę wyżej wymienionych ocen: 50%, 30% oraz 20%. Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów wyrównany zgodnie z zasadą: do 3,25 – dostateczny; od 3,26 do 3,74 – dostateczny plus; od 3,75 do 4,25 – dobry; od 4,26 do 4,74 – dobry plus; od 4,75 do 4,87 – bardzo dobry; od 4,88 – celujący.

Wszystkie wyniki egzaminów dyplomowych oraz oceny z prac są przedmiotem corocznego przeglądu przeprowadzanego przez Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia.

Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Statystyki dotyczące liczby kandydatów, przyjęć na studia, odsiewu studentów oraz liczby studentów kończących studia podlegają monitorowaniu w Uczelni.

Uczelnia regularnie prowadzi działania w zakresie monitoringu postępów studentów we wszystkich obszarach ich działalności. Systematycznie prowadzone są czynności mające na celu porównanie liczby osób zarejestrowanych na studia w Systemie Rekrutacji Elektronicznej z liczbą osób przyjętych na studia, dzięki czemu możliwa jest modyfikacja dotychczas prowadzonych działań i realizowanie nowych działań promocyjnych w zakresie uatrakcyjnienia oferty Akademii, bądź procesu dydaktycznego. Uczelnia wychodząc naprzeciw potrzebom studentów umożliwia im korzystanie z Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Uczelnia umożliwia wyróżniającym się studentom, którzy osiągają bardzo dobre wyniki w nauce studiowanie według Indywidualnego Toka Studiów. Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów, Uczelnia umożliwia im skorzystanie z urlopu długoterminowego albo krótkoterminowego.

Prowadzący zajęcia dydaktyczne bada frekwencję na zajęciach poprzez sprawdzenie listy obecności. W przypadku długotrwałej nieobecności studenta na zajęciach, prowadzący informuje o tym dyrektora studiów, który ustala przyczyny nieobecności studenta poprzez kontakt telefoniczny lub mailowy oraz to czy student deklaruje chęć dalszego studiowania na Uczelni czy też rezygnuje. Celem takiego działania jest dbałość o jakość kształcenia poprzez wsparcie studentów i zainteresowanie ich sytuacją, a także monitorowania nastawień i oczekiwań wobec studiów kolejnych roczników młodzieży. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny, co najmniej dostatecznej ze wszystkich przedmiotów przewidzianych programem studiów w tym zaliczenie przewidzianej w programie danego semestru praktyki zawodowej.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Dyrektor studiów skreśla studenta z listy studentów w przypadku: niepodjęcia studiów, rezygnacji ze studiów, niezłożenia w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z Uczelni. Dyrektor studiów może ponadto skreślić studenta z listy studentów w przypadku: stwierdzenia braku wymaganych postępów w nauce, stwierdzenia braku udziału w obowiązkowych zajęciach, nieuzyskania zaliczenia semestru w określonym terminie lub niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów. Do najczęstszych przyczyn skreślania z listy studentów należy zaliczyć: niepodjęcie studiów, nierozliczenie semestru lub roku, niezłożenie w terminie pracy dyplomowej, przeniesienie na inny kierunek studiów lub niewniesienie opłat za odbywanie studiów. Ze studentami zagrożonymi skreśleniem kontakt telefoniczny lub mailowy nawiązuje pracownik Biura Spraw Studenckich.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania osiągnięcia stopnia efektów uczenia się opisuje Regulamin Studiów. Zaliczenie etapu studiów możliwe jest po osiągnięciu przez studenta przewidzianych w programie efektów kształcenia. Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia następuje w trakcie zaliczeń i egzaminów, w tym także zaliczeń praktyk.

Wskazania dotyczące wymagań, które należy spełnić, by zaliczyć przedmiot/praktykę są precyzowane w sylabusach przedmiotów i wprowadzane do systemu USOSweb przez koordynatorów przedmiotu i stąd – dostępne dla studentów przed rozpoczęciem zajęć (najpóźniej w pierwszym tygodniu semestru). Nauczyciele precyzują formę i warunki zaliczenia uwzględniając efekty uczenia się przedmiotu, wyprowadzone wprost z efektów kierunkowych. Zasadą jest zachodzenie pełnej spójności pomiędzy realizowanym efektem a sposobem jego weryfikacji.

Student uzyskuje zaliczenie etapu studiów, jeśli zgromadzi liczbę punktów ECTS przewidzianą w danym roku przez program kształcenia tj. uzyska zaliczenie wszystkich przedmiotów i zda wszystkie przewidziane egzaminy czy praktyki. Student może uzyskać warunkowe zaliczenie etapu studiów, tj. uzyskać zaliczenie ze zmniejszoną liczbą punktów, jeśli liczba niezaliczonych przedmiotów nie jest większa niż dwa i uzyskał nie mniej niż 20 punktów ECTS w danym semestrze. Decyzję o warunkowym zaliczeniu etapu studiów podejmuje dyrektor studiów. W przypadku niezaliczenia większej liczby przedmiotów student może starać się o powtarzanie etapu studiów. Powtarzanie nie może jednak dotyczyć studenta, który nie zaliczył I semestru studiów. Decyzję w indywidualnych przypadkach podejmuje dyrektor studiów.

Dokumentowanie efektów uczenia się

Kwestie dotyczące dokumentowania osiągniętych przez studentów efektów uczenia się precyzuje Zarządzenie nr 255/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. Prace studentów, które weryfikują poziom osiągniętych efektów uczenia się i stanowią podstawę złożenia egzaminu bądź uzyskania zaliczenia na ocenę, są przechowywane przez nauczyciela akademickiego w okresie nie krótszym niż do końca kolejnego roku akademickiego. W przypadku weryfikacji zakładanych efektów uczenia się dla danego przedmiotu poprzez egzamin lub zaliczenie w formie ustnej, egzaminujący zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdania dokumentującego sposób dokonywanej oceny. Dokumentacją praktyk są „Karty Praktykanta APS”, stanowiące potwierdzenie realizacji praktyk, i „Inne dokumenty” poświadczające osiągnięcie zakładanych efektów w ramach danej praktyki. „Karta Praktykanta APS po podpisaniu podczas zaliczenia przez opiekuna praktyk zwracana jest studentom jako potwierdzenie realizacji praktyki. Natomiast „Inne dokumenty” są przechowywane przez opiekuna praktyk zgodnie z regulacjami uczelnianymi, dotyczącymi przechowywania efektów uczenia się. W przypadku prac i egzaminów dyplomowych dokumentacja zawiera: pracę dyplomową w wersji papierowej oraz w formie elektronicznej w systemie APD (Archiwum Prac Dyplomowych), raport sprawdzający oryginalność pracy dyplomowej w formie papierowej oraz elektronicznej (w systemie APD), recenzję

promotora oraz recenzenta w formie papierowej oraz elektronicznej (w systemie APD), a także protokół z egzaminu dyplomowego z podpisami wszystkich członków komisji. Wyniki realizacji przez studenta efektów uczenia się w postaci uzyskanych ocen i zaliczeń wpisywane są przez nauczycieli prowadzących zajęcia do protokołów znajdujących się w systemie USOS. Podpisane, papierowe wersje zatwierdzonych protokołów składane są obecnie w Biurze Spraw Studenckich. Protokoły z egzaminów dyplomowych wraz z recenzjami promotora, recenzenta, pracą dyplomową i raportem z systemu antyplagiatowego przechowywane są w teczkach akt osobowych studentów.

Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych

Analiza poziomu osiągnięcia realizacji zakładanych efektów uczenia się przebiega wieloetapowo. Zaangażowane są w ten proces: (1) osoby prowadzące przedmioty, (2) opiekunowie praktyk, (3) promotorzy prac dyplomowych, członkowie komisji na egzaminie dyplomowym (opisane w pkt 3.3).

(1) Skupiając się na poszczególnych elementach procesu analizy realizacji zakładanych **efektów uczenia się** należy zacząć od najniższego poziomu, którym jest sylabus przedmiotu i określone w nim sposoby weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Obowiązek przygotowania i zamieszczenia sylabusu w systemie USOS nałożony jest na nauczyciela koordynującego przedmiot.

Jak wspomniano wcześniej warunki zaliczenia każdego przedmiotu są wskazane studentom w sylabusie przedmiotu, ze szczegółowym opisem oczekiwanych efektów kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności i postaw, tematyką przedmiotu oraz metody pomiaru efektów. (Zarządzenie Nr 138/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 2 lutego 2021 roku w sprawie sylabusu obowiązującego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, sposobu przygotowywania oraz gromadzenia i przechowywania sylabusów przedmiotów realizowanych na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, jednolitych studiach magisterskich oraz studiach podyplomowych).

Obowiązują następujące formy zaliczenia przedmiotów: egzamin, zaliczenie na ocenę, zaliczenie bez oceny. Przy zaliczeniu bez oceny stosuje się skalę: zaliczone – zal; niezaliczone – nzal. Wyniki z poszczególnych egzaminów, zaliczeń na ocenę i zaliczeń bez oceny podawane są do wiadomości studentów na indywidualnych kontach w systemie USOS. Obowiązuje system ECTS. Student otrzymuje punkty ECTS po uzyskaniu zaliczenia przedmiotu. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom uczenia się, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25–30 godzin pracy, obejmujących zajęcia zorganizowane zgodnie z planem studiów oraz indywidualną pracę studenta.

Stopień osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się weryfikowany jest w trakcie zajęć (dyskusje, warsztaty zespołowe, zadania indywidualne lub grupowe, samodzielne opracowywanie zagadnień i prezentacja podczas zajęć; opracowanie i prezentacja raportów z przeczytanych tekstów;), a przede wszystkim na podstawie kolokwium, egzaminów/zaliczeń na ocenę (zgodnie z planem studiów) w formie ustnej lub pisemnej obejmujące sprawdzenie zdobytych kompetencji w kontekście wiadomości ogólnych oraz podstawowych umiejętności ich wykorzystania w pracy socjalnej, prac zaliczeniowych (referatów, esejów), prac projektowych, zadań i aktywności wymagających pracy własnej studentów.

(2) Głównym celem praktyki zawodowej na kierunku praca socjalna jest wykształcenie umiejętności zawodowych. Celem praktyki asystenckiej jest pozyskanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych określonych dla kierunku praca socjalna i wybranej specjalności, umożliwiających wdrożenie studentów do przyszłej pracy zawodowej oraz pełnienia obowiązków z nią związanych. Celem praktyk specjalistycznej jest zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych określonych dla kierunku studiów i powiązanych z przygotowaniem pracy dyplomowej.

Weryfikacja wiedzy i zdobytych umiejętności w ramach **praktyk zawodowych** odbywa się w oparciu o Kartę praktykanta APS i Charakterystykę miejsca realizacji praktyk, które zawierają elementy określone regulaminem praktyk. Weryfikacja efektów uczenia się, osiągniętych na praktykach przebiega dwuetapowo: (1) dokonana jest przez opiekuna praktyk z ramienia instytucji oraz (2) przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni. Podstawowymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się, osiągniętych na praktykach zawodowych są:

- pozytywna, pisemna opinia i ocena kierownictwa instytucji przyjmującej na praktykę lub wyznaczonego opiekuna praktyk z ramienia instytucji wpisana do Karty praktykanta APS;
- informacje od opiekuna praktyk ze strony instytucji o przebiegu praktyki zawodowej oraz o aktywności studenta ze wskazaniem uczestnictwa w działaniach podejmowanych przez placówkę/instytucję, w tym dotyczących zapoznania się z dokumentacją instytucji i pracownika socjalnego, drukami, kwestionariuszami wywiadu, oświadczeniami, kontraktami socjalnymi, itp.;
- dokonana przez studenta ogólna charakterystyka instytucji/organizacji, dokumentująca znajomość zagadnień, takich jak: cele statutowe placówki, struktura organizacyjna, zadania i funkcje placówki, zasady kierowania i przyjęć do placówki, metody i formy pracy, zakres współpracy z innymi placówkami;
- weryfikacja wiedzy i zdobytych umiejętności w oparciu o Kartę praktykanta i pisemne sprawozdanie studenta z odbytej praktyki zawierające elementy określone regulaminem praktyk przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni – rozmowa z opiekunem, w wyniku której następuje zaliczenie praktyk.

Sprawdzanie **kompetencji językowych** w zakresie znajomości języka obcego odbywa się na podstawie realizowanego w Uczelni egzaminu na poziomie B2, który odbywa się po zakończeniu zajęć z lektoratu z języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego (Zarządzenie nr 250/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku). W Uczelni zorganizowane jest Autoryzowane Centrum Egzaminacyjne *Pearson English International Certificate* przy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych APS. Zainteresowane osoby mogą przystąpić do egzaminu *Pearson English International Certificate*. Certyfikat ten jest uznawany przez różne instytucje zarówno w Polsce, jak i na świecie. Legitymowanie się tym dokumentem ułatwia współpracę międzynarodową.

Wyniki monitoringu losów absolwentów

Ze względu na brak absolwentów kierunku praca socjalna na profilu ogólnoakademickim – brak obecnie danych na temat losów absolwentów.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku praca socjalna posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne, umożliwiające prawidłową realizację programu studiów. Ponadto nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia mają także odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia kształcenia na odległość – potrafią posługiwać się zróżnicowanymi narzędziami wykorzystywanymi w tym zakresie.

Z uwagi na interdyscyplinarny charakter studiów na kierunku praca socjalna w prowadzenie zajęć zaangażowani są ponadto pracownicy innych instytutów, jednakże trzon merytoryczny i największy wkład w tworzenie samej koncepcji kierunku mają pracownicy Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej, który aktualnie jest usytuowany w Instytucie Pedagogiki.

Obecnie w Zakładzie Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej zatrudnionych jest 12 osób, w tym 10 osób ze stopniem naukowym doktora oraz dwie osoby z tytułem zawodowym magistra.

Pracownicy wchodzący w skład kadry dydaktycznej, posiadają dorobek naukowy z obszaru nauk społecznych, w dyscyplinach naukowych: pedagogika, nauki socjologiczne, prawo oraz ekonomia. Posiadany dorobek pozwala na realizację założonych efektów uczenia się na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki angażują się także w działalność organizacyjną na rzecz Uczelni – są członkami Senatu (jedna osoba), a także pracują w Senackiej Komisji ds. Badań Naukowych i Działalności Artystycznej i Senackiej Komisji ds. Kształcenia i Spraw Studenckich, Senackiej Komisji ds. Szkoły Doktorskiej i Doktorantów, Senackiej Komisji ds. Etyki Badań Naukowych, Senackiej Komisji Statutowej, Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, Uczelnianej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, Uczelnianej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów oraz pełnią funkcje i podejmują doraźne działania w ramach działających w Uczelni komisji i rad.

Wstępnej obsady zajęć dydaktycznych na dany rok akademicki dokonuje kierownik Zakładu, następnie przekazuje je do zastępcy Dyrektora Instytutu ds. kształcenia, zaś ostatecznego zatwierdzenia dokonuje Dyrektor Instytutu. Przy dokonywaniu obsady zajęć brane są pod uwagę następujące kryteria:

- kwalifikacje w zakresie wykształcenia kadry dydaktycznej (dyscyplina naukowa, tytuł, stopień naukowy, tytuł zawodowy) w odniesieniu do przedmiotu i rodzaju planowanych zajęć;
- kwalifikacje zawodowe i doświadczenie praktyczne, w tym zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego;
- dodatkowe kwalifikacje posiadane przez kadrę dydaktyczną, zdobyte w ramach szkoleń, kursów dokształcających, pełnienia funkcji społecznych czy publicznych;
- doświadczenie dydaktyczne.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki, posiadają również doświadczenie zawodowe w obszarze pomocy społecznej oraz pracują lub współpracują z JOPS oraz instytucjami wspomagającymi sektor pomocy społecznej (NGO). Wśród instytucji, z którymi współpracują nauczyciele akademicy są przede wszystkim ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, a także instytucje świadczące usługi pomocnicze, takie jak, np. usługi prawne, usługi medyczne.

Realizacja zajęć dydaktycznych częściowo powierzana jest też pracownikom zatrudnionym w ramach umowy o pracę, jak i osobom niebędącym nauczycielami akademickimi, z uwzględnieniem wyżej wskazanych kryteriów i dostosowaniem do treści programowych zawartych w kartach przedmiotów. Posiadany przez osoby prowadzące zajęcia dorobek naukowy i dydaktyczny pozwala

na osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dzięki swoim kwalifikacjom, kompetencjom, doświadczeniu zawodowemu, naukowemu i dydaktycznemu pracownicy realizują jeden z elementów misji Uczelni, jakim jest kształcenie przyszłych profesjonalistów wykonujących zawód pracownika socjalnego oraz dbających zarówno o rozwijanie własnej osobowości, zamiłowań naukowych i zawodowych umiejętności praktycznych, jak i troszczących się o wszechstronny rozwój osób i środowisk, na rzecz których będą pracować.

Zdecydowana większość osób w ZPSiPS jest zatrudniona na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, co stanowi jeden z czynników stymulujących łączenie działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej poprzez zachęcanie do udziału w pracach koła naukowego przy realizacji wspólnych projektów badawczych, których pokłosiem jest publikacja artykułów naukowych.

Liczba oraz kompetencje pracowników Jednostki są w pełni wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu procesu dydaktycznego oraz prowadzenia aktywnej działalności naukowo-badawczej. Pracownicy dysponują bogatym dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym, służą swoim wsparciem przede wszystkim przy pisaniu prac dyplomowych licencjackich i magisterskich. Osoby młodsze, koncentrują się głównie na swoim rozwoju naukowym: uzyskiwaniu stopni naukowych, pozyskiwaniu grantów, publikowaniu w wysoko punktowanych czasopismach naukowych oraz wprowadzaniu innowacji związanych ze wspieraniem aktywności naukowej. Są jednocześnie świetnymi dydaktykami, którzy potrafią dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniami ze studentami, o czym świadczą wysokie oceny ewaluacji zajęć dydaktycznych oraz przyznawane przez studentów nagrody, tzw. Sowy dla laureatów pierwszych miejsc:

- Rok akad. 2020/2021 dr Małgorzata Czarkowska (I miejsce – kategoria: wykład średni);
- Rok akad. 2019/2020 dr Monika Zima-Parjaszewska (III miejsce – kategoria: wykład duży); dr Małgorzata Czarkowska (II miejsce - kategoria wykład średni);
- Rok akad. 2017/2018 dr Ewa Grudziwska (I miejsce - kategoria: wykład mały oraz I miejsce – kategoria: ćwiczenia kierunkowe).

Działalność dydaktyczna pracowników wiąże się ściśle z ich zaangażowaniem badawczym, publikacyjnym, popularyzatorskim, współpracą międzynarodową i ze środowiskiem lokalnym.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki realizują także badania oraz podejmują aktywność naukową, której wyniki mogą być wykorzystywane w ramach zajęć prowadzonych ze studentami. Działalność naukowa przejawia się w realizowaniu projektów badawczych oraz publikowaniu artykułów z wynikami badań (szczegółowy wykaz publikacji naukowych pracowników znajduje się w Załączniku 1).

Pracownicy prowadzący zajęcia, łącząc wiedzę z doświadczeniem zawodowym, dobrze przygotowują absolwentów pracy socjalnej profilu ogólnoakademickiego do podjęcia kształcenia na kolejnych etapach kształcenia i podejmowania działalności zawodowej. Prowadzona polityka kadrowa dotycząca kształcenia na kierunku praca socjalna nakierowana jest na osiągnięcie specyficznych celów. Można wśród nich wymienić:

1. zatrudnianie osób posiadających kwalifikacje w zakresie wykształcenia lub stopni/tytułów naukowych, przy jednoczesnym posiadaniu kwalifikacji praktycznych i/lub dydaktycznych, które – najlepiej łącznie – umożliwią realizację zajęć na najwyższym możliwym poziomie. Ten cel ma szczególne znaczenie w odniesieniu do zajęć o charakterze naukowo-badawczym;
2. zatrudnianie osób z potencjałem naukowym, tak by Uczelnia mogła – z korzyścią dla studentów, otoczenia społeczno-gospodarczego, jak i budowania jakości i prestiżu kształcenia na kierunku – prowadzić za ich sprawą działalność naukową;

3. zapewnienie stabilności zatrudnienia dla osób wykazujących się największym zaangażowaniem naukowym, co służy także budowaniu kadry oraz zaplecza naukowego.

Akademia realizując założone cele polityki kadrowej w odniesieniu do ogólnoakademickiego profilu kształcenia na kierunku praca socjalna kładzie znaczący nacisk na dorobek naukowo-badawczy, a także doświadczenie praktyczne/zawodowe kadry realizującej zajęcia kierunkowe i modułowe. Pracownicy badawczo-dydaktyczni oraz dydaktyczni zatrudniani są na podstawie ogłaszanych konkursów, które odbywają się według obowiązujących uregulowań prawnych. W ramach stosowanych w konkursach kryteriów uwzględniane są wymogi dotyczące wykształcenia oraz posiadania stopnia, lub tytułu naukowego, ale także stażu pracy dydaktycznej oraz pracy zawodowej/doświadczenia praktycznego. Przy czym wymagany od kandydatów obszar doświadczenia, tak dydaktycznego, jak i praktycznego/zawodowego dobierany jest pod kątem obsadzenia danego zakresu tematycznego oraz rodzaju zajęć. Powyższe zasady dotyczą nie tylko kandydatów na pracowników dydaktycznych, ale przede wszystkim badawczo-dydaktycznych. Zwracana jest również uwaga na posiadanie dodatkowych kwalifikacji praktycznych, zawodowych lub dydaktycznych w danym obszarze tematycznym (np. prowadzenie zajęć w j. obcym) lub/i także doświadczenia w sferze działalności społeczno-gospodarczej. Rekrutacja pracowników odbywa się także poprzez wybór kandydatów na podstawie złożonych przez nich aplikacji oraz rozmowy kwalifikacyjnej z władzami Zakładu i Uczelni. A także wyszukiwanie osób (np. w instytucjach) z niezbędnymi kompetencjami praktycznymi (do obsady skonkretyzowanych tematycznie zajęć) – obowiązują tu analogiczne do wcześniej wskazanych zasady „doboru” prowadzącego zajęcia do zakresu tematycznego i rodzaju zajęć. Należy podkreślić, że w odniesieniu do wszystkich osób (pracowników oraz współpracowników), z którymi Uczelnia współpracuje, przy obsadzie zajęć uwzględnia się także ich zainteresowania naukowe, zawodowe oraz praktyczne.

Nauczyciele akademicki podlegają obowiązkowej okresowej ocenie. Zasady dokonywania oceny są określone w Regulaminie pracy Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, natomiast kryteria i tryb dokonywania oceny nauczycieli akademickich w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej reguluje Uchwała Senatu APS nr 74/2017 z dnia 27 września 2017 roku oraz Uchwała nr 297/2020 Senatu APS z dnia 26 lutego 2020 roku w sprawie dostosowania zasad okresowej oceny nauczycieli akademickich do zmiany struktury uczelni.

Zasady funkcjonowania oraz organizacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) reguluje Zarządzenie Nr 240/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. WSZJK obejmuje ocenę stanu rzeczy oraz stały monitoring i działania doskonalące w zakresie następujących elementów:

- organizacji i warunków materialnych procesu kształcenia;
- planów i programów kształcenia w wymiarze koncepcyjnym i realizacyjnym (prowadzonego procesu kształcenia i oceny jego efektów);
- potencjału osób uczestniczących w procesie kształcenia, w tym jakości naukowo- dydaktycznej nauczycieli akademickich, kompetencji pracowników administracji i obsługi zaangażowanych w proces kształcenia, potencjału studentów oraz jakości relacji społecznych;
- spójności kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych z potrzebami rynku pracy.

Ocena i monitoring organizacji i warunków materialnych procesu kształcenia obejmuje m.in.: rozwój potencjału osób uczestniczących w procesie kształcenia obejmuje, a w szczególności: jakość naukowo-dydaktyczną kadry; sposoby doskonalenia jakości dydaktycznej nauczycieli akademickich; zadowolenie i satysfakcję zawodową kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej; oczekiwania i zadowolenie ze studiów studentów; relacje interpersonalne (oczekiwane i realnie istniejące) pomiędzy nauczycielami akademickimi, studentami i pracownikami administracji zaangażowanymi w proces kształcenia.

Aktywnie działającym w obszarze współpracy dla podnoszenia jakości kształcenia organem Samorządu Studentów jest Zarząd. Studenci pracujący w samorządzie studenckim są członkami zespołów jakościowych na Wydziale i w Uczelni, uczestniczą w pracach przygotowujących i opiniujących wszelkie rozwiązania systemowe wprowadzane w APS. Są sygnalistami wszelkich nieprawidłowych zachowań obserwowanych w obsłudze i realizacji procesu kształcenia. Uwagi i opinie studentów są motorem do podejmowania konkretnych inicjatyw, np.: zainstalowania ciemniejszych rolet w salach wykładowych, otwarcia sal wykładowych w czasie przerwy, zmiany firmy prowadzącej bar studencki, zaaranżowania strefy malucha i pokoju dla matki z dzieckiem, zmiany w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnienia systemu elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy e-learningowej, informatorów, podjęcia prac nad aplikacją na smartfony, zrezygnowania ze współpracy ze źle ocenianymi nauczycielami, zmiany formy realizowanych zajęć, itd. Dodatkowo, pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna profil praktyczny, podobnie jak wszyscy nauczyciele akademicki w APS – co cztery lata podlegają ocenie okresowej Komisji. Ocena ta dotyczy trzech kategorii: rozwoju naukowego, działalności dydaktycznej i działalności organizacyjnej na rzecz uczelni. Można uzyskać ocenę: pozytywną, warunkową i negatywną. W ostatnich trzech latach nie było ocen negatywnych.

Wprowadzanie zmian programowych jest konsultowane z przedstawicielami studentów oraz z Radą Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk. Członkami Rady ds. Praktyk dla kierunku praca socjalna są przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, takich jak ośrodki pomocy społecznej z terenu m. st. Warszawa oraz domów pomocy społecznej i organizacji pozarządowych.

Elementem ogólnego systemu oceny i wsparcia nauczycieli są hospitacje. Regularnie przeprowadzane służą stałemu podnoszeniu kompetencji dydaktycznych, doskonaleniu warsztatu pracy oraz rozwojowi kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki. Pracownicy dydaktyczni pozyskują szereg wartościowych wskazówek do wykorzystania w rozwoju i doskonaleniu pracy. W trakcie hospitacji ewaluacji podlega: konstrukcja prowadzonych zajęć, ocena treści merytorycznych zajęć, aktywizowanie studentów w czasie zajęć, wykorzystanie pomocy naukowych (w tym audiowizualnych, w wypadku możliwości ich zastosowania), wykazanie związku tematu zajęć z jego zastosowaniem w praktyce, zgodność prowadzonych zajęć z kartą przedmiotu. Hospitacje przeprowadzane są co najmniej raz w cyklu oceny nauczyciela, a w wypadku osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne – w każdym roku akademickim. Hospitacje prowadzone są przez dyrektora, wicedyrektora instytutu, kierownika katedry/zakładu/pracowni lub kierownika studiów doktoranckich/podyplomowych. Analizy wyników hospitacji dokonuje dyrektor Instytutu.

Po każdym semestrze przeprowadzana jest ankieta ewaluacyjna wśród studentów, która ma dostarczyć informacji o nauczycielach akademickich w zakresie wypełniania obowiązków związanych z procesem kształcenia i realizacją zakładanych efektów uczenia się. Analiza wyników oraz opinii z ankiet studenckich może mieć wpływ na zmianę obsady zajęć. Wyniki ankiet służące ocenie jakości kształcenia podlegają opracowaniu na szczeblu ogólnouczelnianym i są podawane do wiadomości nauczycielom akademickim, jak również przełożonym, tj. Dyrektorom Instytutów oraz kierownikom Katedr/Zakładów/Pracowni. Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia przygotowuje szczegółowe raporty dotyczące oceny przez studentów stopnia wypełniania przez nauczycieli akademickich obowiązków związanych z jakością kształcenia, na podstawie ogólnouczelnianych badań ankietowych realizowanych w ramach WSZJK. Analiza ocen wystawionych poszczególnym pracownikom prowadzącym zajęcia pokazuje, że studenci kierunku Praca Socjalna oceniają bardzo wysoko swoich nauczycieli w zakresie realizacji przez nich poszczególnych obowiązków składających się na jakość kształcenia, zgodność prowadzonych zajęć z sylabussem przedmiotu, punktualność i terminowość w realizacji zajęć.

Wyniki hospitacji oraz oceny studentów umożliwiają pracownikom wyznaczenie kierunków doskonalenia zarówno swoich umiejętności dydaktycznych, jak również umożliwiają weryfikację i dostosowanie założeń dotyczących zajęć z danego przedmiotu. Ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej. Otrzymane wyniki poddawane są analizie przez Kierownika Zakładu, a w wypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie prowadzenia zajęć prowadzone są indywidualne rozmowy z pracownikami.

Akademia prowadzi działania mające na celu wspieranie i motywowanie kadry do rozwoju naukowego oraz systematyczne podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników. Władze Uczelni oraz Instytutu Pedagogiki dbają o rozwój naukowy kadry. Pracownikom zapewniona jest możliwość finansowania udziału w konferencjach naukowych i naukowo-dydaktycznych oraz finansowania publikacji prac naukowych. Uczelnia wspiera również inicjatywy wdrożeniowe pracowników w zakresie komercjalizacji badań naukowych. Pracownicy Uczelni (zarówno władze, jak i kadra) posiadają wypracowane kontakty z instytucjami z regionu – poprzez aktywną współpracę mogą podnosić swoje kompetencje i doświadczenie zawodowe. Wśród osób zatrudnionych i prowadzących zajęcia na kierunku praca socjalna są osoby legitymujące się doświadczeniem praktycznym w obszarze pomocy społecznej lub doświadczenie we współpracy z instytucjami wspomagającymi sektor pomocy społecznej (współpraca z trzecim sektorem). Charakteryzując kadrę, należy także zwrócić uwagę na właściwe przygotowanie merytoryczne i dydaktyczne osób prowadzących zajęcia. Szczegółowa prezentacja kwalifikacji i doświadczenia zawodowego oraz dorobku osób prowadzących zajęcia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki została zamieszczona w załącznikach.

Warto nadmienić, że pracownicy Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej prowadzą działalność naukowo-badawczą, która ma swoje odzwierciedlenie w publikacjach naukowych. Poniżej zamieszczono wykaz wybranych monografii, artykułów naukowych i rozdziałów w pracach zbiorowych:

- Chmielewska A., Najważniejsze cele i najtrudniejsze działania podejmowane przez kuratorów sądowych. Prezentacja wybranych wyników badań przeprowadzonych w ramach projektu: „Zawód kuratora sądowego w Polsce: praca..., misja..., pasja..., przygoda...?”, „Probacja”, 4, 2020, s. 31-49.
- Chmielewska A., Janus – Dębska A., Rybicka G., Zawód kuratora sądowego w Polsce: praca, misja, pasja, przygoda? Rozważania o stanie obecnym i przyszłości kurateli sądowej w Polsce na podstawie wyników badań własnych. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Warszawa/Białystok 2020.
- Chmielewska A., Trudności i perspektywy zmiany wśród osób uzależnionych od narkotyków przed i po leczeniu odwykowym, „Praca Socjalna”, Maj – Czerwiec 2020, s. 24-41.
- Chmielewska A., 100-lecie kurateli sądowej w Polsce: wyzwania kuratora sądowego w kontekście współczesnych problemów społecznych [w:] E. Grudziewska, M. Mikołajczyk, J. Zozuła (red.), Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, Warszawa 2019, s. 227-241.
- Chmielewska A., Zaangażowanie i wsparcie beneficjentów pomocy społecznej w procesie pokonywania przez nich trudności życiowych [w:] E. Grudziewska, M. Mikołajczyk (red.), Wybrane problemy społeczne. Terażniejszość – Przyszłość. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2018, s. 199-213.
- Chmielewska A., Czy młódzież ma prawo czuć się samotna we współczesnym świecie? Wieloznacznosc poczucia osamotnienia współczesnej młódzieży i właściwa diagnoza tego problemu jako punkt wyjścia w jego rozwiązaniu [w:] B. Szluz (red.), Problemy i zagrożenia współczesnej rodziny. Teoria i badania. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2017, s. 147-161.
- Czarkowska M., Karnoprawne aspekty przeciwdziałania przestępstwom popełnianym przez sprawców uzależnionych od alkoholu [w:] E. Grudziewska, M. Mikołajczyk, J. Zozuła (red.), Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych, Wydawnictwo APS, Warszawa 2019.
- Czarkowska M., Nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie, „Praca Socjalna”, 36 (1), 2021, s. 139-152.

- Czarkowska M., Przeciwdziałanie przestępstwom popełnianym przez osoby będące pod wpływem alkoholu. Monografie Prawnicze. Warszawa 2021.
- Czarkowska M., Dziecko doświadczające przemocy w rodzinie [w:] E. Grudziwska (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej, Difin, Warszawa 2022, s. 34-51.
- Czarkowska M., Formy działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu [w:] E. Gruza (red.) Przemoc w rodzinie w ujęciu interdyscyplinarnym. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne, Warszawa 2022, s. 7-15.
- Czarkowska M. Wsparcie finansowe dziecka w rodzinie [w:] E. Grudziwska (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej, Difin, Warszawa 2022, s. 123-138.
- Czarkowska M., Odebranie dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego jako forma przeciwdziałania przemocy w rodzinie [w:] E. Grudziwska, M. Sędzicki (red.), Praktyka pracy socjalnej. Z tradycji w przyszłość, Difin, Warszawa 2018.
- Grudziwska E., Mikołajczyk M. (red.), Wybrane problemy społeczne. Teraźniejszość–Przyszłość, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2018, ss. 220.
- Grudziwska E., Sędzicki M. (red.), Praktyka pracy socjalnej. Z tradycji w przyszłość, Difin, Warszawa 2018, ss. 213.
- Grudziwska E., Mikołajczyk M., Co i dlaczego robią w swojej pracy? Przedstawiciele służb społecznych o wykonywanym zawodzie, [w:] Kozielska J., Skowrońska-Pućka A. (red.), Społeczne i jednostkowe konteksty pomocy, wsparcia społecznego i poradnictwa / vol. 2, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2018, s. 223-242.
- Grudziwska E., Mikołajczyk M., Work effectiveness factors in the opinion of social service representatives – research statement, „CBU International Conference Proceedings”, nr 6, 2018, ss. 581-588, DOI:10.12955/cbup.v6.1217.
- Grudziwska E., Mikołajczyk M., Osoby bezdomne a ich poczucie godności osobistej, „Niepełnosprawność. Półrocznik naukowy”, nr 31, 2018, s. 185-197.
- Grudziwska E. (red.), Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć. Część 4. Difin, Warszawa 2019a.
- Grudziwska E., Tendencje w kształceniu pracowników socjalnych w Europie. Kilka refleksji. Praca Socjalna, 2019b, nr 3, s. 27-41. <http://doi.org/10.5604/01.3001.0013.5691>
- Grudziwska E., (Nie)potrzebna superwizja - komunikat z badań wśród funkcjonariuszy Służby Więziennej. „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia”, nr 33 (4), 2020a, s. 219-234. <http://doi.org/10.17951/j.2020.33.4.223-238>
- Grudziwska E., Professional development orientation of the Prison Service officers - surgery report. „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia”, nr 33 (4), 2020b, s. 175–189. <http://doi.org/10.17951/j.2020.33.4.175-189>
- Grudziwska E., Empatia – warsztat zajęć uwrażliwiających. [w:] E. Grudziwska (red.), Kompetencje pracowników socjalnych: warsztaty. Metodyka Pracy Socjalnej, Difin, Warszawa 2021a, (ss. 91-132).
- Grudziwska E., Godność w pracy socjalnej - perspektywa pracowników socjalnych. [w:] M. Łuszczynska, E. Grudziwska, M. Łuszczynska (red.), Praca socjalna w Polsce: wokół wolności i obywatelskości (ss. 187–195). Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2021b.
- Grudziwska E. (red.), Kompetencje pracowników socjalnych: warsztaty. Metodyka Pracy Socjalnej. Difin, Warszawa 2021c.
- Grudziwska E. (red.), Praca socjalna z osobami w kryzysie bezdomności, opuszczającymi jednostki penitencjarne, uzależnionymi. Metodyka Pracy Socjalnej. Difin, Warszawa 2021d.
- Grudziwska E., The experience of loneliness in older adults during the COVID-19 pandemic: a Polish perspective. [w:] M. Łuszczynska, M. Formosa (red.), Ageing and COVID-19. Making Sense of a Disrupted World (ss. 215–227). Routledge, London 2021e <http://doi.org/10.4324/b22774>
- Grudziwska E. (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej Difin, Warszawa 2022a.

- Grudziewska E. (red.), Metody i techniki pracy z osobami bezrobotnymi, z niepełnosprawnościami, z osobami z zaburzeniami psychicznymi. *Metodyka Pracy Socjalnej*. Difin, Warszawa 2022b.
- Grudziewska E., Lewicka-Zelent A., Uwarunkowania poczucia własnej godności osób pozbawionych wolności. Wydawnictwo APS, Warszawa 2020.
- Grudziewska E., Mikołajczyk M. (2019). Poczucie godności osobistej seniorów – komunikat z badań. „Niepełnosprawność. Półrocznik naukowy”, (35), 156–169.
- Grudziewska E., Mikołajczyk M. (2020a). Determinants of Self-Dignity of Persons with Physical Disabilities - Research Reports. W L. O'Connor, L. O'Connor (Red.), *Book of Abstracts: 5th World Disability & Rehabilitation Conference 2020 (WDRC 2020)* (s. 12). The International Institute of Knowledge Management.
- Grudziewska E., Mikołajczyk M. (2020b). The sense of self-dignity of people with mobility disabilities in Poland - a survey report. *Journal of Human Rights and Social Work*, 5 (4), 290-298. <http://doi.org/10.1007/s41134-020-00135-z>
- Grudziewska E., Mikołajczyk M., Zozuła J. (red.). (2019). Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych. Wydawnictwo APS, Warszawa.
- Kos A. (2021). *Metodyka pracy socjalnej z osobami uzależnionymi*. [w:] E. Grudziewska (red.), *Praca socjalna z osobami w kryzysie bezdomności, opuszczającymi jednostki penitencjarne, uzależnionymi*. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 109-152).
- Kos A. (2022). *Metodyka pracy socjalnej z osobami z zaburzeniami psychicznymi*. [w:] E. Grudziewska (red.), *Metody i techniki pracy z osobami bezrobotnymi, z niepełnosprawnościami, z osobami z zaburzeniami psychicznymi*. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 106–151).
- Kos A., Nawrocki K. (2019). Psychoterapia dzieci i młodzieży z problemem narkotykowym metodą Podejście Skoncentrowane na Rozwiązaniach. [w:] E. Grudziewska, M. Mikołajczyk, J. Zozuła (red.), *Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych* (ss. 193-202).
- Kos A. Osoba uzależniona od narkotyków. Klient jak każdy inny? [w:] E. Grudziewska, M. Sędzicki (red.), *Praca socjalna w praktyce* (s. 46-61). Warszawa 2018, Difin.
- Kosiedowski, Ł., Schabowski, T., Żmudka, M., Heleniak, G., Koczorowska, J., Talma-Pogrzebska, E., Czarkowska, M. (2021). Raport RPO na temat pandemii – doświadczenia i wnioski. Warszawa: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.
- Kruk A. M., Potrzeby edukacyjne pracowników socjalnych. [w:] Grudziewska E., Sędzicki M. (red.): *Praktyka pracy socjalnej*. Difin 2018.
- Kruk A. M., Edukacja na rzecz przedsiębiorczości spółdzielczej - przykłady z tradycji i współczesności. [w:] Grudziewska E., Sędzicki M. (red.): *Praktyka pracy socjalnej*. Difin 2018.
- Kruk A. M., Geneza systemu organizacji zadań publicznych w Polsce w obszarze polityki społecznej na przykładzie ruchu spółdzielczego. [w:] Federczyk W. (red.), *Stulecie polskiej administracji. Doświadczenia i perspektywy*. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego, Warszawa 2018.
- Kruk A. M., Przedsiębiorstwa społeczne – w kierunku wybranych inspiracji współczesną socjologią oraz pedagogiką pracy. [w:] Grudziewska E., Mikołajczyk M. (red.), *Wybrane problemy społeczne. Teraźniejszość – Przyszłość*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2018.
- Kruk A. M. (2019a). Instrumenty pomocy bezrobotnym w latach 30. XX w. a współczesne rozwiązania systemowe w ramach polityki rynku pracy. W E. Grudziewska, M. Mikołajczyk, J. Zozuła (red.), *Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych* (ss. 34-51).
- Mikołajczyk M., Trwanie czy zmiana? O bezdomności i pomocy osobom bezdomnym, „Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej”, 2018, nr 30, s. 362-376.
- Mikołajczyk M., Rodziny bezdomnych matek. Charakterystyka i działania pomocowe. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2018, ss. 288.
- Mikołajczyk M. (2021a). Fucha, wędka czy pomoc społeczna? W M. Łuszczynska, E. Grudziewska, M. Łuszczynska (red.), *Praca socjalna w Polsce: wokół wolności i obywatelskości* (ss. 369-384). Kraków.

- Mikołajczyk M. (2021b). Metodyka pracy socjalnej z osobami w kryzysie bezdomności. [w:] E. Grudziwska (red.), Praca socjalna z osobami w kryzysie bezdomności, opuszczającymi jednostki penitencjarne, uzależnionymi. Metodyka Pracy Socjalnej (ss. 11-65).
- Mikołajczyk M., Stankowska M. (2021). Aktywność zawodowa a macierzyństwo: perspektywa matek małych dzieci. Warszawa.
- Nawrocka K., Zozula J. (2020). Funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w warunkach izolacji penitencjarnej: studium pedagogiczno-prawne. Warszawa.
- Stankowska M., Teściowe i synowe. Studium relacji, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.
- Stankowska M., Świadczenie rodzicielskie. Rozważania wokół nowego świadczenia rodzinnego, [w:] E. Grudziwska, M. Sędzicki (red.), Praktyka pracy socjalnej. Z tradycji w przyszłość, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018, s. 116-127.
- Stankowska M., Porozumienie bez Przemocy w pracy socjalnej. Czy możliwe? [w:] L. Kościelak (red.) The role of tutoring in education and working with adults. FASS Publishing, Warszawa 2018, s. 221-234.
- Stankowska M. (2020). Różnorodność sytuacji dzieci po rozwodzie rodziców. Wybrane warianty sprawowania opieki. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, LX (6), 37-48. <http://doi.org/10.5604/01.3001.0014.1535>
- Stankowska M. (2022). Sytuacja rodziców małych dzieci w trakcie pandemii COVID-19. Wybrane praktyki rodzinne. Przegląd Socjologii Jakościowej, 18 (1), 63-81. <http://doi.org/10.18778/1733-8069.18.1.04>
- Szmagański S. J. (2019a). A contemporary history of social work. Learning from the past. European Journal of Social Work, 21 (2), 325-327. <http://doi.org/10.1080/13691457.2017.1421419>
- Szmagański S. J. (2019b). Ustawowy status, zobowiązania i ryzyka zawodowe pracowników socjalnych. W K. Frysztacki, K. Frysztacki (Red.), Praca socjalna. 30 wykładów (ss. 553-571).
- Szmagański S. J. (2020a). Critical thinking and the process of evidence-based practice by Eileen Gambrill, New York, NY, Oxford University Press, 2019, 338 pp., ISBN 978-0-190-46335-9 (paperback) [ahead of print]. European Journal of Social Work, (May), 1–2. <http://doi.org/10.1080/13691457.2020.1767947>
- Szmagański S. J. (2020b). Koncepcja empowermentu w pracy socjalnej – wciąż wiele wątpliwości. [w:] K. Faliszek, S. Pawlas-Czyż (red.), Socjologia bez granic. O naukowej tożsamości działań na rzecz człowieka i jego środowiska. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Wódcy (ss. 177-201).
- Szmagański S. J. (2020c). Pedagogika społeczna w rozumieniu badaczy pracy socjalnej: perspektywa międzynarodowa. [w:] M. Granosik, A. Walczak, L. Telka (red.), Pedagogika społeczna. Spotkania, trwanie i zmienność pogranicza (T. 10, ss. 263-276).
- Szmagański S. J. (2020d). Social and caring professions in European welfare states. Policies, services and professional practices edited by Björn Blom, Lars Everston, and Marek Perlinski, Bristol, Policy Press, 2017(BookReviews). European Journal of Social Work, 23 (2), 368-370. <http://doi.org/10.1080/13691457.2019.1637109>
- Sędzicki M., Funkcjonowanie domów dziecka w Polsce przed i po transformacji ustrojowej, [w:] Sto lat polskiej oświaty (1918-2018) / Markiewicz H., Czarnecka I. (red.), 2019, ss. 151-165.
- Sędzicki M., O potrzebie powrotu do źródeł, czyli o kryzysie edukacji, (szkoły), pedagogiki – inaczej, [w:] Między wyzwaniami a wartościami. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Potockiemu / Boryszewski P., Markiewicz H. (red.), 2018, ss. 281-297.
- Sędzicki M., Z praktyki wspierania dziecka i rodziny w środowisku lokalnym na przykładzie działania Dziecięcych Stref Wsparcia "STONOGA", [w:] Wybrane problemy społeczne. Terazniejszość–Przyszłość / Grudziwska E., Mikołajczyk M. (red.), 2018, ss. 58-75.
- Sędzicki M. (2019). Ogólnopolska Scena Prezentacji Artystycznych Realizacji „OSPAR” jako element przygotowywania osób z niepełnosprawnościami do przyszłości. [w:] E. Grudziwska, M. Mikołajczyk, J. Zozula (red.), Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych (ss. 149-169).

- Sędzicki M. (2020). O konieczności wsparcia seniorów z chorobami otępiennymi (i ich rodzin). [w:] A. Korycki (red.), Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z chorobami otępiennymi i ich rodzin jako wyzwanie dla pracy socjalnej i polityki społecznej (ss. 159–174).
- Sędzicki M. (2021a). Jubileusz 25-lecia Ogólnopolskiej Sceny Prezentacji Artystycznych Realizacji (OSPAR). [w:] J. Kozłowska, M. Iwaniuk (red.), Rodzina, prawo i kultura w globalizowanym świecie (ss. 162–169). Wydawnictwo Naukowe TYGIEL.
- Sędzicki M. (2021b). Wiosna jesieni życia – o znaczeniu aktywności kulturalnej w życiu osób starszych. W A. Raczkowski, M. Stencel, J. Łukasiewicz, W. Kowalski, T. Aczynowicz (red.), Blaski i cienie jesieni życia: wybrane aspekty funkcjonowania osób starszych (T. 1, ss. 89_97). Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie.
- Zima-Parjaszewska M. (2019). Prawo do niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami w praktyce instytucji pomocy społecznej. [w:] E. Grudziwska, M. Mikołajczyk, J. Zozula (red.), Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych (ss. 92–105).
- Zima-Parjaszewska M. (2020). Zakaz dyskryminacji a uchybienie godności studenta. *Studia Iuridica*, 84, 40–58. <http://doi.org/10.32346/2544-3135.si.2020-84.3>
- Zima-Parjaszewska M. (2021a). Jak traktować równo? Warsztat antydyskryminacyjny. W E. Grudziwska, E. Grudziwska (Red.), Kompetencje pracowników socjalnych: warsztaty. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 133-196).
- Zima-Parjaszewska M. (2021b). Mowa nienawiści. Ableizm. [w:] M. Zima-Parjaszewska (red.), *Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną* (ss. 144-162).
- Zima-Parjaszewska M. (2021c). Prawo osób z niepełnosprawnością intelektualną do życia bez przemocy. Teoria i praktyka. [w:] M. Zima-Parjaszewska (red.), *Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną* (ss. 41-76).
- Zima-Parjaszewska M. (red.). (2021d). *Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną*. Warszawa.
- Zima-Parjaszewska M. (2021e). Wnioski i rekomendacje. [w:] M. Zima-Parjaszewska (red.), *Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną* (ss. 248-259).
- Zima-Parjaszewska M. (2021f). Zakończenie. [w:] M. Zima-Parjaszewska (red.), *Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną* (ss. 262-265).
- [w:] E. Grudziwska (red.), *Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny*. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 52-77). Warszawa.
- Zima-Parjaszewska M. (2022b). *Metodyka pracy socjalnej z osobami z niepełnosprawnościami*. [w:] E. Grudziwska (red.), *Metody i techniki pracy z osobami bezrobotnymi, z niepełnosprawnościami, z osobami z zaburzeniami psychicznymi*. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 56-105).
- Ziomek-Michalak K. (2018). Starzenie się w dobie konsumpcjonizmu: wsparcie społeczne jako profilaktyka niekorzystnych następstw uczenia się i starości. [w:] Gaś Z. B. (red.), *Psychoprofilaktyka w świecie zagubionych wartości* (ss. 239-253).
- Ziomek-Michalak K. (2018), Social innovation for seniors in Poland - ways to constructive attitudes towards ageing. In Urdaneta E., Worsfold B. (eds.), *Ideas, Products, Services... 'Social Innovation' for ElderlyPersons* (ss. 263-276).
- Ziomek-Michalak K. (2018), Praca socjalna z osobami starszymi w kontekście wsparcia edukacyjnego. [w:] Grudziwska E., Sędzicki M. (red.), *Praktyka pracy socjalnej* (ss. 161-170).
- Ziomek-Michalak K. (2018), Potrzeba uczenia się starości w świetle listów pisanych przez młodych i starych. [w:] Grudziwska E., Mikołajczyk M. (red.), *Wybrane problemy społeczne. Teraźniejszość – Przyszłość* (ss. 123-136).
- Ziomek-Michalak K. (2018), Zasoby osobiste polskich seniorów w kontekście zadań pracy socjalnej, „*Pedagogika Społeczna*”, nr 3(69) (ss. 253-270).
- Ziomek-Michalak K. (2022). *Metodyka pracy socjalnej z osobami starszymi*. [w:] E. Grudziwska (red.), *Metody i techniki pracy z osobami starszymi, z osobami z chorobami otępiennymi i ich rodzinami*. *Metodyka Pracy Socjalnej* (ss. 9–49).

- Zozula J., Prawa i obowiązki rodziców, którym nie przysługuje władza rodzicielska nad dzieckiem (w:) Praktyka pracy socjalnej, Grudziewska E., Sędzicki M. (red.), Wyd. Difin, Warszawa 2018, s. 97-115.
- Zozula J., Uprawnienia związane z rodzicielstwem przysługujące osobom odbywającym karę pozbawienia wolności (w:) Reintegracja społeczna osób opuszczających jednostki penitencjarne przy wsparciu potencjału społeczności lokalnej, Nawrocka K., Marczak M. (red.), Studio Graficzno-Reklamowe Piotr Cichosz, Lublin 2018, s. 97-118.
- Zozula J. (2019a). Domniemane pochodzenie dziecka od męża matki w okresie 300 dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa oraz w przypadku orzeczenia separacji- uwagi „de lege lata” i „de lege ferenda”. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 584 (9), 33–46. <http://doi.org/10.5604/01.3001.0013.6019>
- Zozula J. (2019b). Dzieci z niepełnosprawnościami i przewlekle chore w systemie pieczy zastępczej. [w:] J. M. Łukasiewicz, R. Łukasiewicz (red.), Piecza zastępcza i przysposobienie w polskim systemie prawa (ss. 108-132).
- Zozula J. (2020). Osoby doświadczające bezdomności w systemie prawa. Praca Socjalna, 35 (1), 135-153. <http://doi.org/10.5604/01.3001.0014.1182>
- Zozula J. (2022a). Należyta staranność jako realizacja zasady dobra dziecka i interesu społecznego przez kuratora dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską. [w:] J. Grykiel, J. Haberko, K. Mularski (red.), Ius civile vigilans scriptum est. Księga jubileuszowa Profesora Adama Olejniczaka (ss. 829-837).
- Zozula J. (2022b). Obowiązek alimentacyjny rodziców na rzecz dzieci oraz subsydiarna pomoc państwa osobom uprawnionym do alimentów. [w:] E. Grudziewska (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej (ss. 99-122). Warszawa.
- Zozula J. (2022c). Piecza zastępcza jako forma pomocy dziecku i rodzinie. [w:] E. Grudziewska (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej (ss. 78-98). Warszawa.
- Zozula J. (2022d). Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. [w:] E. Grudziewska (red.), Dziecko w rodzinie: kontekst prawno-metodyczny. Metodyka Pracy Socjalnej (ss. 13-33). Warszawa.
- Żyta A., Zima-Parjaszewska M. (2021). Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną w świetle literatury przedmiotu i dotychczasowych badań. [w:] M. Zima-Parjaszewska (red.), Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną (ss. 32-40).

Należy także dodać, że w Uczelni wydawane jest czasopismo naukowe pt. „Praca Socjalna”, znajdujące się na liście Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (40 punktów). Jako dwumiesięcznik stanowi forum debaty naukowej i wymiany myśli nad teorią i praktyką pracy socjalnej. Ukazuje się w papierowej wersji (referencyjnej) oraz w wersji elektronicznej. Redaktorem naczelnym jest dr hab. Jerzy Stanisław Szmagański, emerytowany prof. APS, zaś sekretarzem redakcji jest dr Marta Mikołajczyk z Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna profil ogólnoakademicki prowadzą również działalność ekspercką, która ma swoje odzwierciedlenie w następujących działaniach:

1. Czarkowska Małgorzata – Radca prawny; od 2020 – działalność w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich (umowa cywilnoprawna, umowa o pracę); 2019 r. – przygotowywanie scenariuszy zajęć dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z zakresu prawa dla Okręgowej Izby Radców Prawnych; 2007-2016 – Asystent sędziego w Sądzie Okręgowym Warszawa Praga w Warszawie, w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie, Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie (Wydział Karny i Wydział Gospodarczy); Wolontariat: Centrum Praw Kobiet (2010), Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (2009).

2. Grudziewska Ewa – recenzentka w czasopiśmie Praca Socjalna, recenzentka w czasopiśmie Czech and Slovak Social Work, recenzentka w czasopiśmie Journal of the Modern Science, recenzentka w Wydawnictwie Naukowym Tygiel w Lublinie.
3. Korycki Arkadiusz – 2018 – obecny Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, ekspert ds. oceny merytorycznej ofert, zgłoszonych do dofinansowania w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Członek Kapituły Konkursu „Razem dla Seniorów”, którego inicjatorką jest Agata Kornhauser–Duda, Małżonka Prezydenta RP. Nagroda ma promować i nagradzać najcenniejsze inicjatywy na rzecz seniorów realizowane przez osoby prywatne i instytucje na szczeblu lokalnym i ogólnopolskim (2022).
4. Stankowska Magdalena – prowadzenie szkoleń dla Rad Seniorów z ramienia fundacji ZACZYN, 2017; prowadzenie warsztatów dla seniorów w Szkole SuperBabci i SuperDziadka (Warszawa 2012; 2013).
5. Zozula Jolanta – recenzentka w czasopismach „Praca socjalna”, „Szkoła Specjalna”, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”.

Badania naukowe pracowników są bezpośrednio związane z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi prowadzonymi na kierunku Praca socjalna profil ogólnoakademicki, a ich wyniki są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Zapewnia to studentom dostęp do najnowszych wyników badań i ustaleń dotyczących studiowanego kierunku. Możliwość udziału w prowadzonych badaniach studenci kierunku Praca socjalna mają poprzez udział w działalności Koła Naukowego PozyTYw, co niewątpliwie stanowi dla członków Koła istotną inspirację do podejmowania własnych inicjatyw badawczych, których wyniki mogą zaprezentować na konferencjach naukowych.

1. kierownik projektu dr Marta Mikołajczyk „Życie codzienne osób doświadczających bezdomności” (projekt zrealizowany z Kołem Naukowym Pracy Socjalnej PozyTYw) – 2016;
2. projekt badawczy: Rodzina w dobie pandemii. Doświadczenia matek małych dzieci; Kierownik projektu: dr Magdalena Stankowska – 2021;
3. projekt badawczy: Społeczne funkcjonowanie osób uzależnionych od opiatów uczestniczących w terapii substytucyjnej, realizowany ze środków APS, Kierownik projektu: mgr Agnieszka Kos – 2021;
4. projekt badawczy: Interdyscyplinarne działania wybranych służb społecznych w pracy z kobietami nadużywającymi alkoholu, APS, Realizatorzy: dr Anna Chmielewska i dr Małgorzata Czarkowska (2019-2020);
5. projekt „Kompetencje pracowników socjalnych w aspekcie trudności pełnionych ról i stresu zawodowego” – dr Katarzyna Stanek: kierownik badań – grant na badania statutowe (BS) (MNiSW);
6. projekt badawczy realizowany przez dr Katarzynę Stanek „Standardy kształcenia pracowników socjalnych”, grant na badania statutowe (BS) (MNiSW);
7. projekt badawczy: Modele zachowań zdrowotnych polskich seniorów. Kierownik projektu: dr Katarzyna Ziomek - Michalak (2019);
8. projekt badawczy: „Kobieta, matka, pracownik. Polki o macierzyństwie i aktywności zawodowej” – projekt finansowany ze środków APS, projekt realizowany przez dr Magdalenę Stankowską (kierownika projektu) i dr Martę Mikołajczyk (2018-2019);
9. projekt badawczy: „Poczucie godności i samoocena wybranych grup klientów korzystających z pomocy społecznej” – dr Ewa Grudziewska i dr Marta Mikołajczyk (2018).

Egzemplifikacją skutecznej motywacji pracowników do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i dydaktycznych jest:

1. Jeden z pracowników jest w trakcie szkolenia przygotowującego do ubiegania się o certyfikat superwizora pracy socjalnej w latach 2021-2023 prowadzone przez Uczelnię Korczaka w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Szczecinie.
2. Jeden z pracowników jest w procesie certyfikacji, w trakcie szkolenia w Profesjonalnej Szkole Psychoterapii działającej przy Instytucie Psychologii Zdrowia w Warszawie w latach 2020-2023.
3. Jeden pracownik wziął udział w szkoleniu Dialog Motywujący – 2018 – Akademia Dialogu Motywującego Olga Mrozowska.
4. Jeden pracownik wziął udział w szkoleniu Program Ograniczania Picia – 2021 – CARE BROK Szkoła Specjalistów Psychoterapii Uzależnień i Instruktorów Terapii Uzależnień.
5. Jeden pracownik ukończył kurs z Tutoringu Akademickiego organizowany przez Centrum Doskonalenia Dydaktycznego i Tutoringu Uniwersytetu Gdańskiego (2021-2022).

Chociaż wyeksponowano dorobek i osiągnięcia pracowników podstawowej dla kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej, to należy podkreślić, że dla studentów kierunku praca socjalna prowadzą zajęcia w ramach wielu przedmiotów (dotyczących kształcenia ogólnopedagogicznego czy filozoficzno-etycznego) czołowi, posiadający bogaty dorobek, przedstawiciele innych jednostek, w tym Instytutu Pedagogiki, aktualnie stanowiącego macierzysty Instytut dla scharakteryzowanego Zakładu, jak również Instytutu Filozofii i Socjologii czy Instytutu Pedagogiki Specjalnej.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Zajęcia w ramach kierunku praca socjalna realizowane są w kompleksie trzech obiektów APS w Warszawie przy ul. Szczęśliwickiej 40. Studenci oraz wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna korzystają z bazy dydaktycznej analogicznej do innych kierunków w Akademii Pedagogiki Specjalnej, na którą składają się 78 sal: w tym jedna duża aula na 400 miejsc i dwie aule mniejsze, każda na 200 miejsc, 31 średnich sal wykładowych, 30 sal ćwiczeniowych. Aule i wszystkie sale wykładowe są wyposażone w sprzęt audiowizualny. We wszystkich salach budynków A, B i C, znajdują się urządzenia audiowizualne i projektory multimedialne, rzutniki pisma, telewizory i odtwarzacze DVD, panele projekcyjne, tablice interaktywne. Dodatkowo każda sala wyposażona jest w nagłośnienie. Łączna powierzchnia wykorzystywana na cele dydaktyczne w obiektach A, B i C wynosi 4558,2 m². W 2023 r. planowane jest także otwarcie budynku D, w którym mają się znajdować sale dydaktyczne, aule oraz pomieszczenia dla pracowników.

Studenci na kierunku praca socjalna (podobnie, jak w przypadku studentów innych kierunków w APS) mogą korzystać z Biblioteki Głównej, Czytelni oraz Informatorium. Każda z działających w Uczelni jednostek organizacyjnych posiada własną bazę, na którą składają się pomieszczenia dla pracowników oraz pracownie dydaktyczne i badawcze. Ze względu na centralne planowanie zajęć dydaktycznych wszystkie sale wykładowe współużytkowane są przez wszystkie jednostki. Zakład Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej posiada wydzielony gabinet kierownictwa oraz sekretariat. Wszystkie jednostki wchodzące w jej skład wyposażone są w niezbędny sprzęt biurowy, tj. komputery, kserokopiarki, drukarki. Wszystkie jednostki administracyjne i badawczo-dydaktyczne są podłączone do Internetu, ponadto w uczelni jest wewnętrzna sieć Intranet. Dodatkowo pracownicy uczelni mają dostęp do programów SPSS oraz Maxqda.

Studenci oraz pracownicy na kierunku praca socjalna korzystają z bezprzewodowego Internetu oraz mają dostęp do Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS). Jest to rodzaj oprogramowania do zarządzania i udostępniania danych związanych ze studiowaniem.

Akademia Pedagogiki Specjalnej jest przystosowana do wymagań studentów z niepełnosprawnościami. Wszystkie budynki posiadają odpowiednie windy i pochylnie, pomieszczenia posiadają oznakowanie dla osób niewidomych. Studenci niesłyszący mogą skorzystać z asystenta języka migowego. W 2020 roku uczelnia otrzymała grant z NCBiR na projekt: W nowe 100-lecie APS nowe do100sowania. Okres realizacji projektu: od: 2020-01-01 do: 2023-10-31 (Numer: POWER.03.05.00-00-A026/19). Projekt skierowany jest na stworzenie rozwiązań systemowych skutkujących otwarciem APS na zaspokajane specyficznych potrzeb edukacyjnych studentów z różnymi niepełnosprawnościami. Projekt ma charakter kompleksowy obejmujący szkolenia, przekształcenia organizacyjne, regulacje prawne, zakupy sprzętu i wyposażenia, wytworzenie materiałów dydaktycznych, wsparcie doradcze i edukacyjne, a także w niewielkim zakresie prace adaptacyjno-remontowe. Wszystkie te działania skoncentrowane są na poprawie jakości kształcenia studentów z niepełno sprawnosćiami.

Szczególnie ważnym elementem infrastruktury uczelni, z której mogą korzystać studenci pracy socjalnej jest infrastruktura informatyczna. W kompleksie budynków APS zlokalizowanym przy ul. Szczęśliwickiej 40 są cztery pracownie komputerowe, o łącznej liczbie 70-ciu stanowisk oraz jedna pracownia dla osób z niepełnosprawnościami z 12 stanowiskami komputerowymi. Wszystkie jednostki są wyposażone w oprogramowanie: MS Windows, MS Office, Adobe PremiereElements 3.0, Adobe Creative Suite 3 Web Prem, CorelDRAW Graphics Suite X3, Paint Shop Pro Photo XI, Mediator9, ABBYY FineReader, Learning PANEL-Fabryka lekcji multimedialnych, SPSS 27.0.

Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej

Akademia Pedagogiki Specjalnej daje studentom możliwość korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Oznacza to:

- możliwość korzystania z Internetu przez wykładowców i studentów poprzez sieć bezprzewodową,
- dostęp do komputerów stacjonarnych i skorzystanie z Internetu,
- monitory na korytarzach, na których wyświetlane są ważne dla studentów informacje,
- wykłady otwarte i transmisje z uroczystości akademickich,
- platforma e-learningowa do realizacji przedmiotów (w ten sposób w całości realizowane są zajęcia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy),
- system USOS, umożliwiający komunikację Biura Spraw Studenckich ze studentami w zakresie toku studiów,
- bezpośredni dostęp do programu statystycznego SPSS, z corocznie odnawianą licencją na komputery stacjonarne, a także MAXQDA udostępniany na zasadzie wypożyczenia pendriva z programem,
- poczta mailowa,
- strona internetowa Uczelni zawierająca informacje na temat różnych ważnych i aktualnych wydarzeń odbywających się w APS,
- fanpage Facebook APS, na którym systematycznie pojawiają się informacje o wydarzeniach planowanych i organizowanych,
- dostęp do katalogu bibliotecznego on-line,
- możliwość bezpłatnego korzystania: z książek w systemie IBUK czy z prac naukowych w językach obcych znajdujących się w sieci EBSCO.

Aktualna sytuacja pandemiczna wywołała konieczność głębokiej reinterpretacji zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych. Z raportu: „Zdalna edukacja kryzysowa w APS w okresie pandemii COVID-19” sporządzonego w roku ubiegłym przez M. Romaniuka i Joannę Łukasiewicz-Wielebę, wynika, że Akademia całkiem udanie, funkcjonalnie i w zasadzie bez większych istotnych problemów proces ten przeszła. Zaś z badań wewnątrz Instytutowych dowiemy się, że 97% sylabusów zawierało informacje o sposobie prowadzenia zajęć podczas edukacji zdalnej. Jest to o tyle istotne, że to właśnie z sylabusa przedmiotu, studenci mogli dowiedzieć się w jakiej formie są realizowane zajęcia, gdzie znajdą materiały, jakie są ważne daty podczas realizacji przedmiotu, oraz jaką formę będzie miało zaliczenie. Wydaje się więc, że studentom zostały przekazane wszystkie najistotniejsze informacje dotyczące realizacji zajęć w formie zdalnej.

Udogodnienia w zakresie infrastruktury i dostosowanie wyposażenia do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami

Jest kwestią całkowicie oczywistą, że w Akademii Pedagogiki Specjalnej wspieranie studentów niepełnosprawnych w procesie dydaktycznym, jest postrzegane przez władze Uczelni jako jedno z najważniejszych zadań. W celu podniesienia jakości działań wspierających studentów niepełnosprawnych w Akademii Pedagogiki Specjalnej powołano Pełnomocnika Rektora do spraw osób niepełnosprawnych.

W 2020 roku uczelnia otrzymała grant z NCBiR na projekt: W nowe 100-lecie APS nowe do100sowania. Okres realizacji projektu: od: 2020-01-01 do: 2023-10-31 (Numer: POWER.03.05.00-00-A026/19). Projekt skierowany jest na stworzenie rozwiązań systemowych skutkujących otwarciem APS na zaspokajane specyficznych potrzeb edukacyjnych studentów z różnymi

niepełnosprawnościami. Projekt dotyczy dwóch ściśle związanych ze sobą kwestii: rozpoznania świadomości środowiska akademickiego APS, dotyczącej możliwości kształcenia jednostek z niepełnosprawnością na poziomie wyższym, pod warunkiem stworzenia im odpowiednich możliwości, oraz rozwiązań i zabezpieczeń technicznych a także podjęcia działań likwidujących – jeszcze istniejące – bariery architektoniczne. Projekt ma charakter całościowy, obejmuje bowiem szkolenia, przekształcenia organizacyjne, regulacje prawne, zakupy sprzętu i wyposażenia, wytworzenie materiałów dydaktycznych, wsparcie doradcze i edukacyjne, a także w niewielkim zakresie prace adaptacyjno-remontowe.

Wspominany grant nie oznacza, że w Akademii Pedagogiki Specjalnej do tej pory niewiele się działo w zakresie likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych. Zasadniczo rzecz traktując, jest wręcz przeciwnie, Akademia bowiem może pochwalić się tym, że posiada:

- przejścia między poszczególnymi skrzydłami gmachu uczelni, bez barier architektonicznych, umożliwiające przejazd na wózkach bez konieczności pokonywania schodów,
- drzwi wejściowe wyposażone w mechanizm samodzielnego otwierania się,
- zaopatrzone w barierki podjazdy na zewnątrz budynku, umożliwiające dostęp osobom na wózkach do tych części budynku, które wymagają pokonania schodów,
- windy dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- drzwi wejściowe do sal dydaktycznych z zamontowanym systemem oznaczeń informujących o numerze sali w systemie Braille'a,
- aule i sala surdopedagogiki wyposażona w systemy wzmacniające dźwięk, współpracujący z aparatami słuchowymi,
- toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością na każdym piętrze ,
- miejsca parkingowe zarezerwowane dla osób z niepełnosprawnością.

W zakresie wyposażenia dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością zatroszczono się o następujące jego elementy:

- system FM z pętlą indukcyjną lub słuchawkami dla studentów z wadą słuchu,
- biblioteka akademicka wyposażona w szybki skaner książkowy oraz oprogramowanie wspierające,
- specjalistyczne stoły oraz czytniki e-book,
- zajęcia z przedmiotu technologia informacyjna dla studentów niewidomych realizowane są w oddzielnej grupie z wykorzystaniem sprzętu wspierającego,
- zajęcia dla grup studenckich, w których znajdują się studenci ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, realizowane w salach na parterze,
- dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej.

System biblioteczno-informacyjny APS

Biblioteka Główna APS czynna jest sześć dni w tygodniu oraz dodatkowo w wybrane niedziele. Składa się z Wypożyczalni, Czytelni oraz Informatorium, a jest zlokalizowana na 3 piętrze budynku „B”, przy ulicy Szczęśliwickiej 40. W Bibliotece uczelni działa sieć internetowa wi-fi, dająca możliwość korzystania użytkownikom z własnych nośników mobilnych.

Biblioteka gromadzi literaturę z zakresu pracy socjalnej oraz dyscyplin wspomagających, takich jak pedagogika, nauki socjologiczne, ekonomia, psychologia czy prawo. Biblioteka dysponuje

komputerowymi katalogami księgozbioru ogólnego, księgozbioru czytelnicy oraz czasopism w sieci lokalnej, z których można korzystać przy użyciu terminali na terenie Uczelni. Dostępne są również katalogi on-line na stronie www.aps.edu.pl w zakładce BIBLIOTEKA. Zbiory Biblioteki APS są w całości skatalogowane komputerowo – system biblioteczny Patron. Czytelnicy mają dostęp do katalogu OPAC on-line, z możliwością wyszukiwania, zamawiania, rezerwacji i prolongaty materiałów bibliotecznych. Biblioteka posiada także trezor biblioteczny, tzw. wrzutnię usytuowaną w uczęszczanym miejscu uczelni. Wrzutnia umożliwia zwracanie materiałów bibliotecznych poza godzinami pracy biblioteki oraz ułatwia zwrot książek osobom z niepełnosprawnościami.

Studenci pracy socjalnej otrzymują indywidualne identyfikatory i hasła dostępu zdalnego korzystania z bazy biblioteki. W Informatorium znajdują się stanowiska komputerowe z dostępem dla studentów do Internetu. Tu też można uzyskać pomoc w poszukiwaniach bibliograficznych z baz uczelnianych.

Do zasobów biblioteki zaliczyć można:

- książki w wersji papierowej – ok. 146 tysięcy woluminów ze szczególnym uwzględnieniem publikacji zalecanych w sylabusach;
- prace dyplomowe – ok. 40 tys. prac licencjackich i magisterskich w wersji papierowej;
- prace dyplomowe w wersji elektronicznej dostępne na dwóch stanowiskach komputerowych w Czytelni w ramach Archiwum Prac Dyplomowych (system APD);
- czasopisma drukowane – blisko 100 tytułów czasopism polskich w bieżącej prenumeracie oraz 10 tytułów pozyskiwanych z innych źródeł;
- dostęp do baz w ramach krajowej licencji akademickiej finansowanej przez MNiSW;
- dostęp do bazy IBUK Libra PWN (pełno-tekstowe książki elektroniczne z możliwością korzystania z dowolnego miejsca na dowolnym urządzeniu – obecnie 1800 pozycji);
- dostęp do bazy IBUK Libra Light PWN (wirtualna czytelnia książek elektronicznych przeznaczona dla osób, którym niepełnosprawność nie pozwala czytać zwykłego druku <niewidomym, niedowidzącym i niepełnosprawnym ruchowo>. Zawiera publikacje w formatach EPUB i MP3). Obecnie w ofercie dostępnych jest 1250 tytułów.

W ramach licencji krajowej zakupiony jest dostęp do baz EBSCO: PsycINFO, PsycEXTRA, PsycTESTS, Education Source.

W Bibliotece można skorzystać z wypożyczalni międzybibliotecznej, natomiast w Czytelni dostępny jest terminal z bazą ACADEMICA Biblioteki Narodowej – cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej. Biblioteka oferuje pomoc przy wyszukiwaniu oraz zamawianiu książek, szkolenia biblioteczne dla użytkowników w zakresie korzystania z baz danych. Nadto pracownicy biblioteki udzielają informacji o innych bibliotekach i tworzą zestawienia tematyczne. W czytelni znajdują się stanowiska komputerowe, bezpłatny skaner, istnieje też możliwość korzystania z programu SPSS. Biblioteka oferuje ponadto możliwość uczestnictwa w aktywnościach związanych z upowszechnianiem otwartego dostępu do zasobów edukacyjnych i naukowych, promocji czytelnictwa, wystawach i innych wydarzeniach edukacyjnych. W ramach Systemu Wypożyczeń Warszawskich (BiblioWawa) biblioteka umożliwia dostęp do zasobów innych bibliotek wyższych uczelni należących do SWW.

Biblioteka jest członkiem centralnego katalogu NUKAT prowadzonego przez Bibliotekę Uniwersytetu Warszawskiego, zawierającego informacje o zasobach bibliotek naukowych i akademickich. Ponadto przy bibliotece działa Rada Biblioteczna składająca się z przedstawicieli nauczycieli akademickich, doktorantów oraz studentów. Działania Biblioteki monitorowane są poprzez system sprawozdawczości oraz ankiet oceniających jej pracę.

Zarówno nauczyciele akademicy, jak i studenci mają możliwość zgłoszenia zakupu książki, której nie ma w zbiorach biblioteki. W związku z tym przesyłają informację na adres: bibl@aps.edu.pl,

zaś zgłoszenie powinno zawierać: tytuł, autora, nr ISBN, wydawnictwo i rok wydania. Przesyłając zgłoszenie należy podać swoje imię i nazwisko oraz nazwę Instytutu (w przypadku nauczycieli akademickich) lub imię i nazwisko oraz rok studiów w przypadku studentów. Raz w miesiącu do całej społeczności Akademii wysyłany jest Newsletter z informacjami o zakupionych książkach.

Biblioteka funkcjonowała także w okresie pandemii, kiedy wszystkie zajęcia odbywały się zdalnie. Książki można było zamawiać elektronicznie. Studenci i pracownicy mieli możliwość wypożyczania książek w wyznaczonych godzinach, natomiast pozycje przeznaczone do zwrotu wrzucali do wrzutni.

Rozwój i doskonalenie infrastruktury

W ramach rozwoju i doskonalenia infrastruktury w Akademii podejmowane są następujące działania:

- monitorowanie na bieżąco przez pracowników działu informatyczno-medialnego funkcjonowania sprzętu informatycznego w salach wykładowych i pomieszczeniach naukowo-biurowych,
- coroczny przegląd sprzętu biurowego i robiony plan zakupu i jego wymiany,
- współpraca z firmami zewnętrznymi w zakresie konserwacji sprzętu informatycznego,
- podnoszenie jakości usług biblioteki na podstawie analizy ocen pochodzących z ankiet oceniających jej działalność, wypełnianych przez pracowników i studentów,
- cykliczne badania infrastruktury przez komisję do spraw jakości kształcenia.

Wydatną zmianą i dalszym podniesieniem jakości bazy materialnej i infrastruktury Uczelni stanie się oddanie do użytku nowego budynku dydaktycznego, które nastąpi w bieżącym roku akademickim.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie od zawsze była uczelnią ściśle współpracującą ze środowiskiem i reagującą na zgłaszane przez nie potrzeby. Toteż wszystkie jednostki uczelni współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w szczególności te zespoły, których pracownicy są bezpośrednio zaangażowani w prowadzenie zajęć na kierunku Praca socjalna profil praktyczny. Współpraca jest prowadzona w formie bezpośrednich konsultacji w zakresie zasadności kształcenia na danym kierunku, kształtu programu studiów (również w trakcie jego realizacji), modyfikacji, zakresu efektów uczenia się oraz przebiegu praktyk zawodowych. Rozwinięta sieć kontaktów zapewnia stałe współdziałanie z otoczeniem zewnętrznym i potencjalnymi pracodawcami absolwentów. Istotne znaczenie dla doskonalenia programu kształcenia ma współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, którzy reprezentują wybrane j podmioty kształcenia praktycznego oraz pracodawców.

Pracownicy Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej współpracują z wieloma podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego. Współpraca ze środowiskiem społecznym obejmuje kilka obszarów w tym m.in.:

- realizację praktyk asystenckich (hospitacji) oraz praktyk specjalistycznych we współpracy z instytucjami z otoczenia społecznego;
- realizację przez studentów swoich autorskich projektów socjalnych w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego Instytutu;
- organizację we współpracy z podmiotami z otoczenia społecznego Instytutu konferencji, seminariów naukowych i kongresów edukacyjnych;
- realizację przez studentów badań naukowych do prac licencjackich prowadzonych we współpracujących z Instytutem podmiotami społeczno-gospodarczymi;
- realizację przez pracowników Instytutu badań specjalistycznych w instytucjach z otoczenia społeczno – gospodarczego Instytutu i na ich rzecz.

Wśród głównych instytucji i podmiotów, z którymi współpracują pracownicy Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej są:

- domy pomocy społecznej, w tym m.in. z Dom Pomocy Społecznej „Pod Brzozami” Bohaterów 46/48, 03-007 Warszawa, Dom Pomocy Społecznej „Na Przedwiośniu” Przedwiośnie 1, 04-748 Warszawa, Władysława Korotyńskiego 10, 02-121 Warszawa (podpisana umowa od 2022 roku);
- domy dziecka, w tym m.in. Dom Dziecka nr 9 im. Lidii i Adama Ciołkoszów, Dom Dziecka nr 15 w Warszawie;
- ośrodki pomocy społecznej, w tym m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Targówek, ul. Św. Wincentego 87, 03-291 Warszawa (umowa podpisana do 30.09.2023), Ośrodki Pomocy Społecznej Dzielnicy Żoliborz, ul. Dembińskiego 3, 01-644 Warszawa (umowa podpisana do 30.06.2023); Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście Im. Prof. Andrzeja Tymowskiego, ul. Konwiktorska 3/5, 00 – 217 Warszawa (umowa podpisana do 30.09.2024); Ośrodki Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Południe, ul. Wiatraczna 11, Warszawa; Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy, ul. Przybyszewskiego 80/82, 01-824 Warszawa (umowa bezterminowa od 1.07.2021);
- Podmioty III sektora, w tym m.in. Fundacja Daj herbatę, Aleja Krakowska 143, 02-180 Warszawa (umowa bezterminowa); Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku!”, ul. Św. Wincentego 92, 03-291 Warszawa (umowa bezterminowa); Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Wiejska 18/20, 00-490 Warszawa (umowa bezterminowa); Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej „Cał”, ul. Paca 40, 04-386 Warszawa (umowa

bezterminowa od 1.10.2020); Ośrodek Wsparcia Rodzinnej Opieki Zastępczej Port Towarzystwa Nasz Dom, al. Zjednoczenia 34, 01-830 Warszawa (umowa bezterminowa od 2017 r.);

- środowiskowe domy samopomocy, w tym m.in. Środowiskowy Dom Samopomocy, Lublin, ul. Zbożowa 22A, Środowiskowy Dom Samopomocy na Targówku;
- instytucje badawcze, w tym m.in. Centrum Edukacji i Badań Społecznych we Wrocławiu;
- instytucje penitencjarne, w tym m.in. Areszt Śledczy w Lublinie, Zakład Karny w Siedlcach, Zakład Karny w Opolu Lubelskim;
- instytucje medyczne, w tym m.in. Samodzielny Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Warszawie.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w realizacji procesu dydaktycznego stanowi ważny element doskonalenia jakości kształcenia na ewaluowanym kierunku. W ramach kierunku praca socjalna Uczelnia i ZPSiPS współpracuje z otoczeniem naukowym i społeczno-gospodarczym. Społeczny aspekt tej działalności to aktywna współpraca w rozwiązywaniu istotnych problemów społecznych, dzięki zaangażowaniu pracowników oraz studentów w ramach partnerstwa z innymi instytucjami naukowo-dydaktycznymi, instytucjami pomocy społecznej i administracją publiczną. Działalność naukowa jest skierowana na zaspokojenie potrzeb regionu w zakresie pracy socjalnej. Udział interesariuszy wewnętrznych kierunku praca socjalna w społecznym życiu m. st. Warszawy oraz województwa mazowieckiego odbywa się na zasadzie aktywnej działalności studentów i pracowników w cyklicznych wydarzeniach i imprezach promujących naukę. Można tu wymienić m.in. konferencje i sympozja, które odbywają się cyklicznie w Uczelni.

Na szczególną uwagę zasługuje współpraca Zakładu z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach corocznej organizacji OSPAR-u, czyli Ogólnopolskiej Sceny Prezentacji Artystycznych Realizacji, która jest przeglądem twórczości artystycznej dającej możliwość zaprezentowania dokonań osób z placówek specjalnych – opiekuńczych, zakładów poprawczych, ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej czy instytucji wychowawczych. Celem przeglądu jest integracja społeczności ośrodków oraz nawiązanie współpracy ze studentami i kadrą badawczo-dydaktyczną Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Istotną rolę we współpracy Zakładu z otoczeniem społeczno-gospodarczym odgrywa funkcjonujący do 2020 roku Klub Pracy Socjalnej (działalność została zawieszona ze względu na pandemię Covid-19), którego celem jest organizacja spotkań teoretyków i praktyków pracy socjalnej oraz studentów pracy socjalnej z kadrą jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i organizacji pozarządowych, analiza wyzwań i wymiana doświadczeń w obszarze pomagania i pracy socjalnej. W ramach Klubu odbywały się cykliczne spotkania, w których oprócz pracowników Zakładu oraz studentów kierunku praca socjalna uczestniczyli przedstawiciele instytucji pomocy i integracji społecznej.

Na uwagę zasługuje również współpraca pracowników Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej z Fundacją Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku!”, z którą od 2017 roku organizowane są coroczne Międzypokoleniowe Kongresy Edukacyjne, w których uczestniczą studenci kierunku praca socjalna oraz seniorzy reprezentujący kilkanaście organizacji senioralnych przede wszystkim z terenu m.st. Warszawy, w tym m.in. Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Interesującą i wartą podkreślenia formą współpracy Zakładu jest współpraca z chórem senioralnym „Sonorki”, który swoimi występami uświetnia wiele wydarzeń organizowanych w Jednostce, ponadto seniorzy z chóru aktywnie uczestniczą w ramach gości i ekspertów na zajęciach poświęconych kwestiom osób starszych (m.in. „Praca socjalna z osobami starszymi w środowisku zamieszkania”, „Polityka społeczna”).

Doświadczenie we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym rozmowy z pracodawcami i analiza rynku pracy, jest stale brana pod uwagę przy konstruowaniu i nowelizowaniu

programów studiów, w tym praktyk zawodowych. Weryfikacja efektów uczenia się w zakresie dostosowania studentów do rynku pracy odbywa się za pomocą: budowania relacji z organizacjami, które pozwalają na informację zwrotną i weryfikację przystosowania absolwentów do wymagań na stanowiskach pracy; poprzez zawieranie umów o współpracy; zajęcia praktyczne – hospitacje, praktyki studenckie.

Doświadczenie we współpracy z podmiotami społeczno-gospodarczymi wskazuje ponadto na duże zapotrzebowanie na rynku pracy na absolwentów pracy socjalnej, czego wymiernym dowodem są oferty pracy, jakie są przesyłane do Uczelni dla absolwentów kierunku praca socjalna.

Poza wyżej wymienionymi przykładami współpracy pracownicy ZPSiPS podejmują się wielu innych działań (m.in. eksperckich/badawczych/szkoleniowych/wdrożeniowych etc.) nawiązując indywidualną współpracę z różnymi podmiotami, w tym m.in.:

- Centrum Edukacji i Badań Społecznych we Wrocławiu – dr Marta Mikołajczyk, realizacja badań w projekcie „MY LIFE IN EUROPE: A NEW METHODOLOGY TO INSERT YOUR LIFE BIOGRAPHY IN THE EUROPE CONTEXT”;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Lublinie, ul. Zbożowa 22A – dr Mieczysław Sędzicki, współorganizacja: Seminarium naukowo-szkoleniowego „Nawigoterapia”, APS oraz realizacja długookresowego planu szkoleń dla Studentów w zakresie „Nawigoterapii”;
- Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego – mgr Arkadiusz Korycki, ekspercka ocena ofert zgłoszonych do dofinansowania w ramach Programu Inicjatyw Obywatelskich FIO;
- Instytut Spraw Publicznych – dr Ewa Grudziwska, udział w charakterze eksperta w seminariach 18.02.2021 (Praca socjalna wobec aktualnych wyzwań społecznych) oraz 11.03.2021 (Praca socjalna w środowisku wielokulturowym) oraz międzynarodowych warsztatach online „Metody przeciwdziałania radykalizacji wśród młodzieży” 13.04.2021, prowadzący SeraphinAlava i RashaNagem z Uniwersytetu w Tuluzie, dotyczących odpowiedzi pracy socjalnej na problem radykalizacji i polaryzacji społecznej;
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej – dr Ewa Grudziwska, nawiązanie współpracy mającej na celu edukowanie w zakresie ekonomii społecznej poprzez realizację wykładów, warsztatów, praktyk, a także prowadzenie wspólnych badań i analiz;
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Pedagogiki i Psychologii (osoba odpowiedzialna za współpracę po stronie APS – dr Ewa Grudziwska) – realizacja projektów naukowo-badawczych, organizacja wykładów, spotkań, warsztatów, konferencji naukowo-dydaktycznych z udziałem pracowników i studentów, realizacja stany naukowych, umożliwienie współpracy organizacjom studenckim;
- Polskie Towarzystwo Superwizji Pracy Socjalnej (osoba odpowiedzialna za współpracę po stronie APS – dr Ewa Grudziwska) – organizacja Konferencji Naukowo-Metodycznej „5 LAT CERTYFIKOWANEJ SUPERWIZJI PRACY SOCJALNEJ W POLSCE. TEORIA, BADANIA, PRAKTYKA, PERSPEKTYWY ROZWOJU” 14-15.10.2022, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Ponadto od roku akademickiego 2020/2021 w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie została powołana Rada Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk (Zarządzenie nr 178/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 14 kwietnia 2021 r.). W skład Rady weszli przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, w tym przedstawiciele instytucji ściśle współpracujących z pracownikami ZPSiPS w zakresie realizacji kształcenia na kierunku Praca socjalna. Są to: Urszula Mroczek (Stowarzyszenie Pomocy i Interwencji Społecznej oraz Ośrodek Wsparcia dla Kobiet z Dziećmi i Kobiet w Cięży „Eteja”); Ilona Prokop (Dom Pomocy Społecznej „KOMBATANT” w Warszawie), Katarzyna Łągowska (Centrum Praw Kobiet), Wojciech Lenard (Stowarzyszenie POMOST).

Dobre praktyki: szeroko zakrojona i dobrze zorganizowana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi stanowi ogromną wartość dla studentów kierunku. Pozwala im, bowiem na zapoznanie się z rzeczywistym środowiskiem pracy, instytucjami do działania, w których są przygotowani, czy wreszcie problemami i wyzwaniami, z którymi mogą się oni spotkać podczas kariery zawodowej. Tak wczesne – już na etapie kształcenia – wejście w środowisko daje gwarancję wysokiej jakości kształcenia.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia realizowanego na profilu ogólnoakademickim jest niezwykle ważne. Ma bowiem za zadanie przygotować studentów do prowadzenia badań o charakterze międzynarodowym oraz nawiązywania współpracy z naukowcami reprezentującymi ośrodki akademickie w innych krajach. Pracownicy badawczo-dydaktyczni prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna realizują te założenia w ramach procesu kształcenia zarówno poprzez umiędzynarodowienie własnej działalności naukowej oraz dydaktycznej jak i podejmowanie działań mających na celu umożliwienie studentom poznania międzynarodowych badań i zagranicznych publikacji z obszaru pracy socjalnej. Dla przykładu dr Katarzyna Ziomek-Michalak współpracuje z Uniwersytetem w Lublanie, Faculty of Social Work w ramach programu Erasmus+. Na rok akademicki 2022/2023 ma zaplanowany wyjazd dydaktyczny „Staff mobility for teaching”. Zebrane w jego ramach doświadczenia dydaktyczne będzie mogła zastosować w pracy ze studentami kierunku praca socjalna w APS.

Duże znaczenie w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia studentów pracy socjalnej ma także wydawane w Akademii Pedagogiki Specjalnej czasopismo Praca Socjalna, w którym publikowane są przetłumaczone na język polski artykuły zagranicznych autorów oraz specjalne numery – suplementy, stanowiące wybór polskich tekstów, w całości wydane po angielsku (ukazały się w latach 2018-2020). Część z nich może być wykorzystywana jako materiały do pracy dydaktycznej i zadawana jako lektura do poszczególnych przedmiotów.

Ponadto w ramach nawiązanej współpracy z zagranicznymi ośrodkami akademickimi nauczyciele akademicy planują zapraszać gości, którzy wygłoszą wykłady lub poprowadzą zajęcia dla studentów.

Z kolei zaangażowanie studentów w umiędzynarodowienie kształcenia jest możliwe dzięki pogłębianiu ich kompetencji językowych w szczególności w ramach realizowanych na kierunku lektoratów oraz zajęć w językach obcych.

Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych, przygotowanie studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Studenci pierwszego stopnia na kierunku praca socjalna profil ogólnoakademicki biorą udział w lektoratach. Są one realizowane są na pierwszym i drugim roku studiów zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym. Łączny wymiar zajęć z języka obcego dla studentów studiów stacjonarnych wynosi 120 godzin, natomiast dla studentów studiów niestacjonarnych 90 godzin. Studenci mają możliwość wyboru jednego z czterech języków: angielski, niemiecki, rosyjski, francuski. Liczebność grup lektoratowych umożliwia efektywną naukę języka obcego. Zgodnie bowiem z Zarządzeniem nr 250/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku wynosi ona nie mniej niż 14 i nie więcej niż 20 osób. Lektorat kończy się zdaniem egzaminu na poziomie B2. W Uczelni zorganizowane jest Autoryzowane Centrum Egzaminacyjne Pearson English International Certificate przy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych APS. Zainteresowane osoby mogą przystąpić do egzaminu Pearson English International Certificate. Certyfikat ten jest uznawany przez różne instytucje zarówno w Polsce jak i na świecie. Legitymowanie się tym dokumentem ułatwia współpracę międzynarodową.

Ponadto programy studiów dla profilu ogólnoakademickiego kierunku praca socjalna zawierają przedmioty prowadzone w języku obcym. Na drugim roku studiów pierwszego stopnia realizowany będzie fakultet w języku obcym w wymiarze 15 godzin na studiach stacjonarnych i 12

godzin na studiach niestacjonarnych. Natomiast w ramach studiów drugiego stopnia prowadzony będzie wykład monograficzny w języku obcym w wymiarze 15 godzin.

Studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej są dostępne także dla cudzoziemców. Na stronie Uczelni, w zakładce „Rekrutacja”/”Zasady rekrutacji” zamieszczone są informacje dotyczące rekrutacji cudzoziemców.

Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Pracowniczki i pracownicy jednostki dokładają wszelkich starań, aby umożliwić studentkom i studentom kontakt z naukowcami z zakresu pracy socjalnej z innych krajów.

Nawiązana w trakcie prowadzenia studiów praca socjalna o profilu praktycznym współpraca z przedstawicielami ośrodków akademickich i instytucji naukowych z innych państw będzie kontynuowana na płaszczyźnie naukowej w bieżącym roku akademickim. Z uwagi na fakt otwarcia profilu akademickiego w roku akademickim 2022/23, trudno jest odnieść się do kwestii udziału wykładowców z zagranicy bardziej konkretnie, poza wskazaniem dotychczasowych doświadczeń opisanych w raporcie dotyczącym profilu praktycznego. Zmiana profilu wskazuje, że Uczelnia ma ambicje zdynamizowania kontaktów międzynarodowych, a osadzenie Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej w Instytucie Pedagogiki, prowadzącym szczególnie ożywioną współpracę w tym obszarze – budzi uzasadniony optymizm.

Skala i zasięgu mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Pracownicy badawczo-dydaktyczni charakteryzowanego Zakładu są świadomi, jak ważną rolę w rozwoju nauki (w tym własnego dorobku naukowego) oraz w procesie kształcenia studentów pełni udział w międzynarodowych wydarzeniach. W okresie prowadzenia studiów na kierunku praca socjalna o profilu praktycznym uczestniczyli w wielu przedsięwzięciach naukowych m. in. międzynarodowych konferencjach naukowych w kraju i za granicą, panelach, projektach i wizytach studyjnych, przygotowywaniu publikacji w językach obcych. Aktywność pracowników jednostki w tym obszarze miała znaczący wpływ na zmianę profilu kształcenia na kierunku praca socjalna z praktycznego na ogólnoakademicki.

Poniżej znajduje się wykaz podejmowanych przez pracowników jednostki aktywności o charakterze naukowym (został on zamieszczony także w raporcie samooceny profilu praktycznego kierunku praca socjalna):

1. udział w międzynarodowych konferencjach naukowych,
2. udział w panelach, projektach, wizytach studyjnych,
3. publikacje w językach obcych.

Ad 1. Udział w międzynarodowych konferencjach naukowych

- Katarzyna Ziomek-Michalak – SiforAGE International Conference, Uniwersytet w Barcelonie, Universitat de Lleida, Consortium Partners of The SiforAge Project (2012-2016); tytuł wystąpienia: “Social innovative projects for seniors in Poland - ways to constructive attitudes towards ageing”;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk – CBU International Conference „Innovation in Science and Education”, Central Bohemia University, Prague, Czech Republic, marzec 2018, tytuł wystąpienia: „Determinants productivity serve in the perception of representatives social - announcement from examinations”;
- Marta Mikołajczyk – International Federation of Social Workers, International Association of Schools of Social Work, International Council on Social Welfare, Dublin, Irlandia, 4-7 lipca 2018,

IV konferencja z cyklu Social Work, Education and Social Development, tytuł wystąpienia: „It Started with a Violence -Homeless Women on Reasons and Essence of Their Homelessness”;

- Tadeusz Panecki – konferencja: Le renseignement dans les pays neutres au cours de la premiere partie du XX siecle (Wywiad w państwach neutralnych w pierwszej połowie XX wieku), organizatorzy: Association Suisse d'Histoire et de Sciences Militaires – ASHSM oraz Geneva Center for Security, Genewa, 19-20 października 2018, tytuł wystąpienia „Les services de renseignement polonais en Suisse pendant la deuxieme guerre mondiale”;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk – EASSW Conference „Meanings of quality of social work education in a changing Europe”, Complutense Univerty of Madrid, Faculty of Social Work, 4-7 czerwca 2019, tytuł wystąpienia: „Sense of self-dignity of disabled persons in Poland – announcement from examinations”;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk – 5th World Disability & Rehabilitation Conference, Sri Lanka, listopad 2020, tytuł wystąpienia: Determinants of Self-Dignity of Persons with Physical Disabilities – Research Reports”;
- Ewa Grudziewska – European Conference on Social Work Education Tallin, Estonia 15-18 czerwca 2021, tytuł wystąpienia: “Mediation competences of family assistants – new role or necessity?”;
- Agnieszka Kos – 29.11.2021 – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wsparcie psychologiczne osób starszych podczas kwarantanny”, Ukraina. Zorganizowana przez Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine National Research Foundation of Ukraine; tytuł wystąpienia: Psychological support for elderly opioids addicts people participating in substitution program during the pandemic period, on the example of Psychiatric Hospital in Warsaw.

Ponadto, pracownicy jednostki byli prelegentami na konferencjach międzynarodowych, organizowanych w Polsce:

- Katarzyna Stanek – II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Uniwersalizm Pracy Ludzkiej. Perspektywy rozwoju kariery zawodowej”, Kraków 2-3 czerwca 2016 r. Kraków, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; tytuł wystąpienia: „Stres i wypalenie zawodowe pracowników socjalnych. Konsekwencje pracy z klientem czy organizacji pracy?”;
- Katarzyna Stanek – VIII. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Systemy ochrony praw człowieka: europejski i afrykańskie. Kontekst uniwersalny – specyfika regionalna – uwarunkowania realizacyjne”, Warszawa, 18-19 kwietnia 2016 r. organizowana przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach; tytuł wystąpienia: “Prawo kobiet do edukacji. Między mitem a rzeczywistością”;
- Małgorzata Czarkowska – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Horyzonty Resocjalizacji: Edukacja, Prewencja, Profilaktyka”, 10.03.2017, Pedagogium, tytuł wystąpienia: „Karnoprprawne aspekty resocjalizacji sprawcy przemocy w rodzinie”;
- Marta Mikołajczyk – III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Rodzina. Aktualne trendy i kierunki badań”, 28-29 marca 2017, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Warszawski, tytuł wystąpienia: „Rodziny własne bezdomnych matek – terażniejszość i przyszłość”;
- Magdalena Stankowska – „Rodzina – aktualne trendy i kierunki badań” – III Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Uniwersytet Rzeszowski, 28-29.03.2017 r.; tytuł wystąpienia: „Rodzicielstwo bliskości – (nie)nowy pomysł na relacje rodziców z dzieckiem”;

- Jolanta Zozula, – „Rodzina – aktualne trendy i kierunki badań” – III Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Uniwersytet Rzeszowski, 28-29.03.2017 r.: tytuł wystąpienia: „Realizacja praw dziecka w rodzinie”;
- Katarzyna Stanek – Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Wielowymiarowość kształcenia ustawicznego, Skierniewice - 8-9 grudnia 2017 r., Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach; tytuł wystąpienia: „Kształcenie ustawiczne w procesie budowania profesjonalizmu i kompetencji społecznych w zawodach społecznych”;
- Katarzyna Stanek – I Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. Praca socjalna – wyzwania i dylematy. Ujęcie interdyscyplinarne, Konin, 5 grudnia 2017 r., Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie; tytuł wystąpienia: „Kompetencje społeczne – bufor w przeciwdziałaniu stresu zawodowego w zawodzie pracownika socjalnego”;
- Katarzyna Stanek – Forum Polsko-Ukraińskie „Edukacja dla przyszłości”, Bydgoszcz, 19-20 września 2017 r., Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; tytuł wystąpienia: „Kompetencje społeczne a poziom stresu w kształceniu pracowników służb społecznych”;
- Katarzyna Stanek – I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Całozyciowe uczenie się – obszary, nurty, tendencje”, Kielce 4-5 kwietnia 2017 r., Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach; tytuł wystąpienia: „Kompetencje pracowników socjalnych w aspekcie edukacji ustawicznej”;
- Katarzyna Stanek – IV Międzynarodowa Konferencja "Za kurtyną resocjalizacji" w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, Toruń 6-7 kwietnia 2017 r., Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; tytuł wystąpienia: „Role zawodowe wychowawcy w aspekcie pracy wychowawczo-resocjalizacyjnej”;
- Katarzyna Stanek – III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Uniwersalizm pracy ludzkiej. Praca jako wyznacznik egzystencji człowieka, Kraków 24-25 maja 2018 r.; tytuł wystąpienia: „Kompetencje społeczne a poczucie stresu w pracy pracowników socjalnych”;
- Katarzyna Stanek – V Międzynarodowa Konferencja Naukowa – Sens dojrzewania i młodości - W poszukiwaniu (nie)możliwych strategii kształcenia i wychowania w warunkach ponowoczesności, Warszawa, 25 kwietnia 2018 r., Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; tytuł wystąpienia: „Kształcenie aspiracji i osobowości dziecka zagrożonego niedostosowaniem społecznym w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii”;
- Mieczysław Sędzicki – IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „O jakości życia osób starszych”, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, 9 grudnia 2020; tytuł wystąpienia: "Wiosna jesieni życia – o znaczeniu aktywności kulturalnej w życiu osób starszych”;
- Mieczysław Sędzicki – Międzynarodowa e-Konferencja Naukowo-Metodyczna z cyklu Wokół praw dziecka pt. Prawo dziecka do wysokiej jakości, opieki i edukacji - org. Uniwersytet AM w Poznaniu oraz Polski Komitet Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego OMEP w dniach 22 i 23 października 2021 roku; tytuł wystąpienia: „Pedagogika serca w praktyce. Głos senator Marii Łopatkowej w walce o prawo dziecka do wysokiej jakości życia”;
- Jolanta Zozula, Katarzyna Nawrocka – IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Społeczna działalność na rzecz więźniów i ich rodzin”, UKW, Warszawa, 21.02.2022 r.; tytuł wystąpienia: „Wsparcie więźniów z niepełnosprawnościami w zakładach karnych w Polsce i Republice Czeskiej”;
- Katarzyna Stanek – Międzynarodowa Konferencja „Socjalny wymiar pomocy postpenitencjarnej. Przygotowanie do życia wolnościowego osadzonych seniorów”; Kraków 28-29 marca 2022 r.; tytuł wystąpienia: „Kształtowanie kompetencji społecznych wśród osób opuszczających zakłady karne w obliczu psychospołecznych skutków odbywania kary”;

- Magdalena Stankowska – XVIII Zjazd Socjologiczny „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje”, 14-17 września 2022, SGGW; tytuł wystąpienia: „Bliskie związki rodziców małych dzieci w trakcie pandemii COVID-19”.

Ad. 2. Udział w wizytach studyjnych, panelach, i projektach badawczych

- Katarzyna Stanek – udział w seminarium naukowo-badawczym w Jans Amboseli Academy, w Amboseli w Kenii, 04-07 stycznia 2016;
- Katarzyna Stanek – w ramach programu Erasmus pobyt w Katholische Hochschule Freiburg w Niemczech, 19-23.06.2017 r. prowadzenie zajęć „The stress and the professional burnout in social professions”;
- Katarzyna Ziomek-Michalak – Realizacja autorskiego projektu naukowego w ramach środków wewnętrznych źródeł finansowania APS (Prorektora ds. Nauki) „Praca socjalna z osobami starszymi w miejscu zamieszkania na przykładzie Holandii” (BSTP31/17-I);
- Katarzyna Ziomek-Michalak – współpraca z Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Faculteit Gezondheid, Gedrag & Maatschappij w Nijmegen, w Holandii, 2018-2019 r., celem badań w projekcie było uzyskanie informacji na temat kształcenia pracowników socjalnych, instytucji i projektów środowiskowych na rzecz osób starszych, podejmowanych działań w zakresie aktywizacji seniorów i umożliwienia im partycypacji społecznej, jak również poznania poczucia bezpieczeństwa pracowników socjalnych i rozwiązań w zakresie sposobów radzenia sobie z zagrożeniami w pracy zawodowej na terenie Holandii;
- Katarzyna Ziomek-Michalak – uczestnictwo w programie Erasmus+, realizacja wyjazdu do Universidad de Murcia w Hiszpanii, La Facultad de Educación, Departamento de Teoría e Historia de la Educación, 1-7.04.2019, prowadzenie zajęć dydaktycznych /STA/: „Educational system in Poland”, „Social centers for seniors in Poland”;
- Katarzyna Ziomek-Michalak – współpraca z Uniwersytetem w Murcji, Faculty of Education, Department of Theory and History of Education, University of Murcia, Spain, 2019 - obecnie, temat projektu badawczego: „Stereotypes towards seniors amongst students of the social work. A comparative study”;
- Katarzyna Ziomek-Michalak, współpraca z Uniwersytetem w Lublanie, Faculty of Social Work, w ramach programu Erasmus+ (wyjazd odwołano ze względu na pandemię Covid19). Zaplanowany wyjazd dydaktyczny „Staff mobility for teaching” na rok akademicki 2022/2023.
- Ewa Grudzińska – udział w panelach eksperckich organizowanych przez Instytut Spraw Publicznych w ramach projektu „Resilience Against Radicalization Through Democratic Education” (REDE) realizowanym w programie “Democratic and Inclusive School Culture in Operation (DISCO)” Unii Europejskiej i Rady Europy - 18.02.2021 oraz 11.03.2021;
- Ewa Grudzińska – udział w międzynarodowym warsztacie on-line dla pracowników socjalnych i pedagogów pracujących z młodymi ludźmi pt. Metody przeciwdziałania radykalizacji wśród młodzieży, 13.04.2021. Prowadzący: Prof. Sheraphin Alava i Rasha Nagem z Uniwersytetu w Tuluzie (Francja);
- Marta Mikołajczyk – udział, jako wykonawca badań, w polsko-włosko-portugalskim projekcie „My life in Europe: a new methodology to insert your life biography in the Europe context” (finansowanym z programu Erasmus+), luty-marzec 2021;
- Agnieszka Kos – 7.07.2021 Seminarium naukowe w Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie z przedstawicielami Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine National Research Foundation of Ukraine. Wystąpienie: Pomoc społeczna na rzecz osób starszych w okresie pandemii;
- Agnieszka Kos – 23.03.2022 Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Udzielanie Skutecznej Pomocy Psychologicznej w czasie wojny”, Ukraina. Zorganizowane przez Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences

of Ukraine National Research Foundation of Ukraine. Wystąpienie: Pomoc psychologiczna na rzecz osób, które były lub są świadkami wojny – perspektywa polska;

- Agnieszka Kos – 5.05.2022 Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Jak udzielać pomocy psychologicznej ofiarom przemocy seksualnej w czasie wojny”, Ukraina. Zorganizowane przez Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine National Research Foundation of Ukraine. Wystąpienie: Pomoc ofiarom przemocy seksualnej, które były lub są świadkami wojny – perspektywa polska;
- Agnieszka Kos – 17.05.2022 Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Ogólne rozumienie depresji i cech jej przebiegu w czasie wojny” Ukraina. Zorganizowane przez Ivan Ziazun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine National Research Foundation of Ukraine. Wystąpienie: Pomoc osobom z zaburzeniami afektywnymi, które były lub są świadkami wojny – perspektywa polska.

Ad. 3. Publikacje wydane za granicą, jak również w Polsce, ale przetłumaczone na inne języki

- Ewa Grudziewska, (2021e). The experience of loneliness in older adults during the COVID-19 pandemic: a Polish perspective. W M. Łuszczynska & M. Formosa, M. Łuszczynska & M. Formosa (Red.), *Ageing and COVID-19. Making Sense of a Disrupted World* (ss. 215–227). <http://doi.org/10.4324/b22774>;
- Tadeusz Panecki, (2021), Les services de renseignement polonais en Suisse pendant la Seconde Guerre Mondiale, dans: *Le renseignement dans les pays neutres*. Red. Christophe Vuilleumier. Editions Slatkine, Geneve 2021, p. 220-230;
- Jerzy Szmagałski, (2020a). Critical thinking and the process of evidence-based practice by Eileen Gambrill, New York, NY, Oxford University Press, 2019, 338 pp., ISBN 978-0-190-46335-9 (paperback) [ahead of print]. *European Journal of Social Work*, (May), 1–2. <http://doi.org/10.1080/13691457.2020.1767947>;
- Jerzy Szmagałski, (2020d). Social and caring professions in European welfare states. Policies, services and professional practices edited by Björn Blom, Lars Everston, and Marek Perlinski, Bristol, Policy Press, 2017(Book Reviews). *European Journal of Social Work* , 23 (2), 368–370. <http://doi.org/10.1080/13691457.2019.1637109>;
- Ewa Grudziewska, (2020b). Professional development orientation of the Prison Service officers - surgery report. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia*, 33 (4), 175–189. <http://doi.org/10.17951/j.2020.33.4.175-189>;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk, (2020). The sense of self-dignity of people with mobility disabilities in Poland - a survey report, *Journal of Human Rights and Social Work*, 2020, vol. 5, nr 4, s. 290-298; DOI:10.1007/s41134-020-00135-z;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk, W: *Book of Abstracts: 5th World Disability & Rehabilitation Conference 2020 (WDRC 2020)* / O'Connor Loren (red.), 2020, Pitakotte, The International Institute of Knowledge Management, ISBN 978-955-3605-65-8;
- Ewa Grudziewska, & Marta Mikołajczyk. (2020a). Determinants of Self-Dignity of Persons with Physical Disabilities - Research Reports. W L. O'Connor, L. O'Connor (Red.), *Book of Abstracts: 5th World Disability & Rehabilitation Conference 2020 (WDRC 2020)* (s.12). The International Institute of Knowledge Management;
- Jerzy Szmagałski, (2019a). A contemporary history of social work. Learning from the past. *European Journal of Social Work*, 21 (2), 325–327. <http://doi.org/10.1080/13691457.2017.1421419>;
- Ewa Grudziewska, Marta Mikołajczyk, (2018). Work Effectiveness Factors In The Opinion Of Social Service Representatives – Research Statement, *CBU International Conference Proceedings*, 2018, nr 6, s. 581-588. DOI:10.12955/cbup.v6.1217;

- Marta Mikołajczyk, (2018), Perspectives of Social Work In The 21st Century – From Debates At The World Social Work, Education And Social Development Conference – Dublin 20181, in: Social Work in Poland – 2018, Issue 2, p. 77-94;
- Katarzyna Ziomek-Michalak, (2018), Social innovative projects for seniors in Poland - ways to constructive attitudes towards ageing, in: Urđaneta E., Worsfold B. (eds.), Ideas, Products, Services... 'Social Innovation' for Elderly Persons. Lleida: Edicions i Publicacions de la Universitat de Lleida, p. 263-276;
- Katarzyna Stanek, (2016), recenzja monografii: G. Marzano, THE EVIL SIDE OF THE WEB, Ecoinstituto del Friuli venezia ciulia, Instituto di Ricerche, Udine UDINE 2016.

Do rozwoju i umocnienia współpracy międzynarodowej pracowników jednostki z całą pewnością przyczyni się przyjęcie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej do grona sygnatariuszy Magna Charta Universitatum, które miało miejsce 16.09.2022 r. na Univerista di Bologna we Włoszech. Warto nadmienić, że akredytując kierunek pedagogika, nad którym merytoryczną pieczę sprawował Uniwersytet Boloński, Polska Komisja Akredytacyjna oceniła kryterium współpracy jako wyróżniające.

Sposoby, częstotliwości i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, wpływ rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Władze uczelni wspierają pracowników w podejmowaniu działań o zasięgu międzynarodowym: pozytywnie opiniują podania o dofinansowanie udziału w konferencjach zagranicznych i współfinansują je (wsparcie w tym zakresie oferuje także Prorektor APS ds. Nauki). Pracownicy otrzymują informacje o wydarzeniach organizowanych za granicą podczas cyklicznych zebrań. Są zachęceni do angażowania się w programy wymiany (np. Erasmus+). Pracownicy, którzy przyczyniają się do umiędzynarodowienia procesu kształcenia i nauki uzyskują rekomendacje przy staraniu się o nagrody Rektora APS, czy stypendia Rektora APS.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy

Tak jak wskazywano w raporcie dotyczącym profilu praktycznego Akademia wspiera swoich studentów w funkcjonowaniu, rozwiązywaniu różnorodnych problemów, planowaniu i realizowaniu swojego rozwoju w procesie kształcenia począwszy od procedury rekrutacyjnej, a skończywszy na procedurze dyplomowania. Najważniejszą rolę odgrywa tu budowanie bezpośrednich, opartych na zaufaniu i współpracy relacji student – nauczyciel akademicki oraz uwzględnianie zróżnicowanych potrzeb studentów.

Wspieraniu motywacji studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników w nauce służą następujące inicjatywy:

- system stypendiów naukowych dla studentów osiągających wysokie wyniki w nauce;
- konkurs Rektora na najlepszą pracę dyplomową;
- możliwość podjęcia studiów w systemie indywidualnej organizacji studiów;
- możliwość podjęcia studiów w systemie indywidualnego programu kształcenia dla studentów osiągających wysokie wyniki w nauce, pragnących w sposób zindywidualizowany rozwijać i poszerzać swoje kompetencje.

Oprócz opieki merytorycznej, działań motywacyjnych, inspiracji rozwojowych organizowanych w trakcie studiowania studenci kierunku praca socjalna mogą korzystać z dostępności nauczycieli akademickich – ze wsparcia wykładowców w trakcie dyżurów odbywających się minimum 2 razy w tygodniu dla studentów stacjonarnych oraz 2 razy w czasie semestru dla studentów niestacjonarnych (dyżury weekendowe). Możliwość kontaktu z wykładowcami zapewnia studentom także platforma USOS. Do dyspozycji studentów są też służbowe adresy e-mail, o których informacja znajduje się na stronach APS oraz podawana jest na zajęciach.

Co roku z grona wykładowców powoływani są doradcy roku. Studenci uzyskują od doradców wsparcie w rozwiązywaniu pojawiających się problemów w toku ich studiów.

Sytuacje problemowe, skargi i wnioski płynące ze strony studentów rozpatrywane są również bezpośrednio przez dyrektorki studiów. Studenci mają możliwość złożyć wniosek lub skargę w formie pisemnej oraz osobiście w trakcie ich dyżurów. Odwołanie od decyzji studenci składają do Rektora. Rozpatrywaniem skarg i wniosków zajmuje się również Samorząd Studentów APS. Członkowie samorządu przyjmują wnioski drogą mailową. Pełnią również dyżury od poniedziałku do piątku oraz w weekendy (z myślą o studentach studiów niestacjonarnych). Samorząd studentów, który tworzą wszyscy studenci Akademii Pedagogiki Specjalnej stanowi niezależną reprezentację społeczności akademickiej i jej interesów na terenie Uczelni. Do zadań Samorządu należy między innymi:

- reprezentowanie interesów studentów w Akademii jak i na zewnątrz Akademii;
- obrona praw studentów Akademii;
- popieranie i realizacja naukowych, kulturalnych, sportowych, turystycznych i innych inicjatyw studenckich;
- uczestniczenie w podejmowaniu decyzji w zakresie spraw Akademii;
- współdecydowanie z władzami Akademii w sprawach związanych z pomocą materialną dla studentów, procesem kształcenia i wychowywania w Akademii.

Organami Samorządu Studentów APS są: Rada Studentów; Zarząd; Komisja Regulaminowa; Komisja Wyborcza Sąd Koleżeński i Odwoławczy Sąd Koleżeński.

W ramach Samorządu Studentów APS działa 6 komisji programowych:

- Komisja Dydaktyczna (dbałość o zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w Akademii, reprezentowanie i promowanie edukacyjnych potrzeb studentów);
- Komisja Kultury (organizowanie przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym i rozrywkowym);
- Komisja ds. Promocji i Współpracy (pozyskiwanie partnerów, sponsorów i patronów medialnych);
- Komisja ds. Osób z Niepełnosprawnością – organizacja pomocy studentom APS z niepełnosprawnością, proponowanie zmian i rozwiązań w dostosowaniu architektury i infrastruktury APS do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- Komisja Socjalno-Bytowa (udział w podziale środków Funduszu Pomocy Materialnej na poszczególne świadczenia pomocy materialnej; udział w przydzielaniu miejsc w akademikach, upowszechnianie informacji na temat świadczeń pomocy materialnej wśród studentów Akademii);
- Komisja ds. Uczelnianych Organizacji Studenckich (koordynowanie działalności Uczelnianych Organizacji Studenckich, reprezentowanie organizacji wobec władz Uczelni, opiniowanie i przedstawianie Radzie wniosków na temat przydziału funduszy na statutową działalność Uczelnianych Organizacji Studenckich).

Senatorowie studenci zasiadają w Komisjach Senackich, Komisjach Dyscyplinarnych oraz w Radzie Bibliotecznej, reprezentując w nich interesy studentów APS i dbając o ich prawa.

Wsparcie studentów – zakres i formy wsparcia

Wsparcie studentów kierunku praca socjalna odbywa się na kilku poziomach. Jest nakierowane przede wszystkim na rozwój naukowy, osobisty i rozwijanie kompetencji i zaangażowania zawodowego, a także rozwój osobowości i gotowości do uczenia się i doskonalenia, przygotowania do pracy naukowo-badawczej. Wsparcie dostosowane jest do różnych potrzeb studentów, co uwzględnia Regulamin studiów, stanowiący załącznik do Uchwały nr 154/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 kwietnia 2021 roku (zwany dalej Regulaminem studiów APS), obowiązuje od roku akademickiego 2021/2022. Zawarte w nim są informacje dotyczące m.in. organizacji studiów, praw, obowiązków i odpowiedzialności studenta, warunków i trybu odbywania zajęć dydaktycznych, w tym studiów według Indywidualnego Programu Studiów i Indywidualnej Organizacji Studiów, zaliczania zajęć, trybu i zasad udzielania urlopów i usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach, pomocy dla studentów z niepełnosprawnościami, zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz przyznawania nagród i wyróżnień (dostępny dla studentów na stronie www.aps.edu.pl w zakładce Studenci).

Najważniejsze rozwiązania służące wspieraniu studentów w procesie uczenia się obejmują:

Indywidualny Program Studiów (IPS)

Studiowanie według IPS (§ 13 Regulaminu studiów APS) polega na rozszerzeniu efektów uczenia się w ramach studiowanego kierunku, bądź w wyniku udziału studenta w projektach badawczych. Jest to możliwość skierowana do studentów o wysokiej średniej, chcących w sposób indywidualny, pod opieką samodzielnego pracownika naukowego realizować program studiów uzupełniony o wybrane przedmioty fakultatywne poszerzające efekty uczenia się i/lub udział w projektach badawczych.

Indywidualna Organizacja Studiów (IOS)

Według Regulaminu studiów APS (§ 14), student może ubiegać się o indywidualną organizację studiów. Przyznaje się go studentowi, który nie może realizować zajęć według obowiązującego planu z powodu: realizacji różnic programowych, powtarzania przedmiotów, studiowania drugiego kierunku

lub na innej uczelni, ważnych wydarzeń życiowych, szczególnych potrzeb, w tym niepełnosprawności lub choroby przewlekłej lub innej potrzeby określonej w Ustawie o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz. U. z 2020 r. poz.1062). Student dostaje wówczas pozwolenie na realizację przedmiotów wymaganych programem studiów według indywidualnego planu (najczęściej w różnych grupach). Akademia jest otwarta na indywidualizowanie procesu kształcenia dla studentów znajdujących się w nowych sytuacjach życiowych, np. w przypadku rodzicielstwa, studiujących młodych matek, studentów odczuwających następstwa zdrowotne pandemii.

Programy mobilności międzynarodowej Erasmus+ i Program POWER

Program edukacyjnej wymiany międzynarodowej Erasmus+ skierowany jest do studentów APS, którzy spełniają wymogi określone w programie. Z kolei projekty realizowane ze środków POWER wspierają mobilność ponadnarodową studentów z niepełnosprawnościami i w trudnej sytuacji materialnej. Głównym celem projektów jest podniesienie kompetencji zawodowych i kluczowych studentów poprzez zrealizowanie części programu kształcenia w zagranicznej uczelni. Szczegółowe informacje dotyczące kryteriów, harmonogramu, formularzy, listy uczelni partnerskich i rekrutacji obu programów znajdują się na stronie uczelni (www.aps.edu.pl w zakładce Studenci > Erasmus+ i Program POWER).

Studenci w trudnej sytuacji materialnej mogą liczyć na wsparcie rzeczowe ze strony Uczelni:

Stypendia z funduszy pomocy materialnej

W Uczelni funkcjonuje Biuro Pomocy Materialnej i Absolwentów, które organizuje m. in. wsparcie w obszarze udzielania studentom stypendiów. Studentów obowiązuje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów (Zarządzenie Nr 234 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 26 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej oraz trybu i kryteriów ich przyznawania dla studentów Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Pomoc materialną może otrzymać student, który spełnia warunki określone w Ustawie i Regulaminie. Z Funduszu student może ubiegać się o przyznanie następujących świadczeń: a) stypendium socjalnego; b) stypendium dla osób niepełnosprawnych; c) stypendium rektora i d) zapomogi (Regulamin i niezbędne informacje dostępne na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów). Wobec sytuacji, że studenci kierunku Praca socjalna na profilu ogólnoakademickim są naszymi studentami od 1 października br. nie przyznano jeszcze stypendiów i zapomóg. Jednak studenci będą mogli się o nie ubiegać.

Stypendium rektora

Studenci o wybitnych osiągnięciach naukowych, sportowych czy artystycznych oraz mający wysoką średnią ocen, mogą ubiegać się o stypendium rektora. Zasady przyznawania stypendium określa ww. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i Zarządzenie Nr 55/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 października 2020 r. w sprawie kryteriów oceny działalności naukowej, artystycznej i sportowej studenta uprawniających do ubiegania się o przyznanie stypendium rektora (Dokumenty i niezbędne informacje dostępne są na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów).

Stypendium ministra

Stypendium Ministerstwa Edukacji i Nauki może otrzymać student wykazujący się znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. Warunki ubiegania się o stypendium ministra regulują przepisy ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (niezbędne informacje dostępne są na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów).

Akademiki

Za pośrednictwem Biura Pomocy Materialnej i Absolwentów studenci mają możliwość ubiegania się o zakwaterowanie w Domu Studenta. Pierwszeństwo przyznania miejsca w DS przysługuje studentowi, któremu codzienny dojazd do Akademii uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie i który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej (niezbędne informacje dostępne są na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów).

Studenci w trudnej sytuacji życiowej mogą korzystać z bezpłatnych porad prawnych i wsparcia psychologicznego w zorganizowanych przez Akademię poradniach:

Akademicka Poradnia Psychologiczna

W Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie od 2015 roku działa Akademicka Poradnia Psychologiczna (APP) w obszarze wszechstronnego wsparcia udzielanego studentom. Poradnia udziela bezpłatnej pomocy psychologicznej studentkom i studentom wszystkich kierunków studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych APS w postaci konsultacji psychologicznych, poradnictwa psychologicznego, interwencji kryzysowej, warsztatów psychoedukacyjnych, psychoterapii indywidualnej, psychoterapii grupowej. Porady udzielane są pięć razy w tygodniu, a w okresie wakacyjnym Poradnia pracuje zdalnie. Dodatkowo, w czasie zagrożenia epidemicznego Poradnia prowadziła raz w tygodniu na platformie MS TEAMS warsztaty relaksacyjne dla wszystkich osób pracujących i studiujących w Akademii. Na stronie Poradni dostępne są także materiały edukacyjne dla zainteresowanych (artykuły naukowe, teksty, porady). Poradnią kieruje dr Lidia Zabłocka-Żytka (niezbędne informacje dostępne są na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów).

Akademicka Poradnia Prawna dla Studentek i Studentów

Studenci APS, którzy ze względu na swoją sytuację materialną nie są w stanie skorzystać z odpłatnej pomocy prawnej adwokata lub radcy prawnego, mogą skorzystać z pomocy dwóch prawniczek, pracownic badawczo-dydaktycznych Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej. Poradnia świadczy konsultacje prawne, prowadzi wykłady akademickie, udostępnia materiały edukacyjne oraz angażuje studentki i studentów do aktywnego zaangażowania się w problematykę prawną poprzez ogłaszane konkursy. Terminy dyżurów oraz kontakt podane są na stronie Uczelni. (www.aps.edu.pl w Zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów).

Akademia dba o wsparcie działalności naukowej studentów

Pracownicy jednostki wspierają studentów w działalności zawodowej, tworząc przestrzeń podczas zajęć dydaktycznych oraz pozadydaktycznych do rozwijania zainteresowań i umiejętności pracy badawczo-naukowej.

Studenci otrzymują wsparcie w rozwoju dzięki możliwości uczestnictwa w działaniach różnych kół naukowych w Uczelni, w tym **Koła Naukowego Pracy Socjalnej „PozyTYw”**, które wspiera rozwój pracy badawczo-naukowej. We współpracy z pracownikami jednostki, studenci są zaangażowani w prowadzenie badań naukowych zgodnych z obszarami zainteresowań Jednostki i samych studentów oraz we współpracę naukowo-praktyczną z instytucjami pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi.

Opiekunem naukowym koła była dr Katarzyna M. Stanek, natomiast od 1 października 2022 roku opiekę sprawuje mgr Maria Żurawska. Działania Koła zostały opisane w raporcie samooceny kształcenia na kierunku praca socjalna o profil praktyczny.

Wśród jego kluczowych działań w roku akademickim 2021/2022 znalazły się m.in.:

1. listopad 2021 r. – organizacja zbiórki pieniędzy na terapię genową dla Igi Kaczmarczyk (kiermasz ciast, puszka, zbiórka w internecie);

2. listopad 2021 – styczeń 2022 r. – zbiórka rzeczy dla bezdomnych mężczyzn mieszkających w schronisku prowadzonym przez Kamiliańską Misję Pomocy Społecznej;
3. od marca 2022 r. – czynny udział w działaniach wolontaryjnych na rzecz uchodźców z Ukrainy;
4. marzec-kwiecień 2022 r. – organizacja konkursu na pracę pisemną (artykuł naukowy) z cyklu „Wyzwania pracy socjalnej w Polsce i na świecie” pod hasłem: „Działania pracowników służb społecznych w dobie współczesności”;
5. maj 2022 r. – współorganizacja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wspieranie rodziny w ujęciu interdyscyplinarnym”, Warszawa;
6. czerwiec 2022 r. – Konferencja „Support for youth in risk”, Fundacja po Drugie, udział bierny;
7. czerwiec 2022 r. – stworzenie filmu promującego kierunek praca socjalna.

W roku 2020/2021:

1. kwiecień 2020 r. – udział w zbiorce rzeczy dla mieszkańców Ośrodek Wsparcia dla Kobiet z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży „Etezza” – wynik reportażu Ekspresu Reporterów – 05.05.2020 r.;
2. listopad – grudzień 2020 r. – zbiórka rzeczy dla bezdomnych mężczyzn mieszkających w schronisku prowadzonym przez Kamiliańską Misję Pomocy Społecznej;
3. marzec 2021 r. – wrzesień 2022 r., Projekt badawczy „Problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród dzieci i młodzieży z grupy ryzyka w czasie pandemii” w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim;
4. marzec 2021 r. – tydzień pracy socjalnej w mediach społecznościowych;
5. czerwiec 2021 r. – czynny udział w Konferencji „Praca socjalna w Polsce – rozważania teoretyczne i praktyczne”, Uniwersytet Rzeszowski.

W roku akademickim 2019/2020 członkowie Koła zrealizowali projekty badawcze:

1. „Praca z osobami opuszczającymi instytucje resocjalizacyjne w systemie pomocowym”, którego celem było zgromadzenie opinii przyszłych pracowników służb społecznych na temat pracy z osobami opuszczającymi instytucje resocjalizacyjne w systemie pomocowym (badania porównawcze realizowane wśród studentów na kierunku praca socjalna oraz pedagogika resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną);
2. „Idziemy ku dobrym zmianom”, którego celem było zgromadzenie informacji dotyczącego dorobku teoretycznego i praktycznego w Polsce i na świecie w zakresie nowatorskich koncepcji i metod prowadzenia pracy socjalnej z osobami opuszczającymi instytucje penitencjarne i ich rodzinami w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej;
2. Współorganizowali projekt „Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych”, który zakładał organizację czterech tematycznych seminariów: Bezrobocie i ubóstwo, Niepełnosprawność, Uzależnienia od substancji zmieniających świadomość oraz uzależnienia behawioralne, Kryzys migracyjny. Organizatorem seminariów była jednostka prowadząca kierunek Praca socjalna.

Praca pracownika socjalnego wymaga zaangażowania badacza środowiska społecznego i osób, z którymi pracuje w środowisku, stąd wspieranie studentów pracy socjalnej w działalności badawczej i rozwijanie ich zasobów wiedzy naukowej. Zaangażowanie studentów w procesy badawcze oraz ich wystąpienia na konferencjach, czy publikowane artykuły utwierdziły nas w przekonaniu utworzenia profilu ogólnoakademickiego na kierunku Praca socjalna.

Wsparcie rozwoju naukowego studentów odbywa się poprzez umożliwianie im brania czynnego udziału w projektach naukowych realizowanych przez pracowników Instytutu oraz poprzez zaangażowanie w prace studenckiego koła naukowego pracy socjalnej „pozyTYw”.

Studenci na kierunku praca socjalna biorą również aktywny udział w cyklu seminariów naukowo-szkoleniowych organizowanych w Akademii oraz poza Akademią. Przy wsparciu Opiekuna Koła przygotowują zespołowo referaty. W roku akademickim 2019/2020 – 3: „Skazany” – wyzwanie czy porażka procesu resocjalizacji i readaptacji społecznej w systemie pomocowym na przykładzie badań (Paulina Redosz, Wiktoria Mielczarek, Jan Wadecki); Znaczenie sztuki w procesie readaptacji społecznej nieletnich na przykładzie Zakładu Poprawczego w Laskowcu (Kamila Błońska, Roksana Życińska); „Idźmy ku dobrym zmianom” – programy readaptacji społecznej i zawodowej na świecie – atlas dobrych praktyk (Izabela Mikuli, Natalia Grzegolec) przy wsparciu dr Katarzyny M. Stanek; w roku akademickim 2020/2021 – 2: „Stres i wypalenie zawodowe pracowników socjalnych – stan i uwarunkowania zjawiska” (Izabela Mikuli, Natalia Grzegolec, Kamila Błońska), „Centrum Usług Społecznych – przyszłość czy upadek pracy socjalnej?” (Marta Lewczyk, Natalia Gaś). Studenci publikują również artykuły samodzielne lub we współautorstwie z pracownikami instytutu (3 artykuły pozakonferencyjne: Żuchowska M. (2018), Etyka i „zawód” pracownika socjalnego jako kreatora rzeczywistości społecznej, Grudziewska E., Sędzicki M., Praktyka pracy socjalnej, Warszawa: Wydawnictwo APS; Żuchowska M., Innowacje dla osób z niepełnosprawnościami – podejście w kierunku podmiotowości i niezależności osoby. Implementacja rozwiązań amerykańskiej organizacji non-profit Pine Tree Society działającej w stanie Maine (2019), Pomoc społeczna i praca socjalna w dobie dynamicznych przemian społecznych, Grudziewska E., Mikołajczyk M., Zozula J., Warszawa: Wydawnictwo APS; Stanek K.M, Grzegolec N., Mikuli I. (2021), „Idziemy ku dobrym zmianom” – program readaptacji społecznej i zawodowej na świecie – atlas dobrych praktyk, „Probacja”, 1/2021).

Studenci mają możliwość zdobywania kompetencji praktycznych i udziału w projektach w ramach zajęć z przedmiotu „Projekt socjalny (warsztat w terenie)” realizowanych metodą projektową. Projekt socjalny obejmuje 15 h wykładów oraz 30 h ćwiczeń na studiach stacjonarnych I stopnia. W ramach zajęć studenci zapoznają się z procesem programowania, identyfikacji, formułowania, finansowania, wdrażania i ewaluacji działań zaplanowanych w projekcie. W fazie programowania i identyfikacji osadzają problemy społeczne w kontekście społeczno-gospodarczym oraz dokonują przeglądu danych zastanych, diagnozują występujące problemy, a podczas ewaluacji oceniają zaplanowane działania pod kątem stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów kształtując własne umiejętności metodologiczne i analityczne. Warunkiem zaliczenia ćwiczeń z przedmiotu „Projekt socjalny (warsztaty w terenie)” jest opracowanie, wdrożenie i ewaluacja autorskich projektów socjalnych. Studenci pracują w kilkuosobowych zespołach, tematy projektu i grupy docelowe wybierają sami. Często organizowane są warsztaty dla osób starszych (np. kulinarne, ćwiczące pamięć, ekologiczne) lub okolicznościowe dla mieszkańców domów pomocy społecznej (np. świąteczne pieczenie pierników w DPS Chemik w Warszawie, Andrzejki w DPS Pod Brzozami). Studenci prowadzą zajęcia dla uczniów dot. przeciwdziałania przemocy rówieśniczej czy uzależnieniom.

Przykładowe projekty socjalne realizowane przez studentów kierunku Praca socjalna (grudzień – styczeń 2021, grudzień – styczeń 2022):

- Aktywna obecność – projekt dedykowany osobom w kryzysie bezdomności, polegający na organizacji czasu wolnego beneficjentów warszawskiej jadłodajni Zgromadzenia Zakonnego Sióstr Albertynek. Jego celem było m.in. zaspokojenie potrzeby aktywności własnej, kontaktów społecznych, autoprezentacji oraz wdrożenie działań pokazujących alternatywne formy spędzania czasu osobom doświadczającym bezdomności. W ramach projektu zorganizowano zajęcia filmowe oraz poetyckie;

- Niebezpieczeństwa XXI wieku – projekt powstał z myślą o osobach starszych. Studenci postawili sobie za cel przygotowanie warsztatów nt. zagrożeń czyhających w Internecie, chcieli także uczulić uczestników na kradzieże „na wnuczka”;
- Dbamy o seniorów w czasie pandemii – inicjatywa polegała na systematycznym robieniu zakupów osobom starszym (zachowując wszelkie środki ostrożności), oraz podtrzymywania ich na duchu podczas rozmów telefonicznych;
- Samoakceptacja jako klucz do szczęścia – projekt zakładający wzmocnienie poczucia własnej wartości, poznanie siebie i swoich potrzeb oraz umiejętność mówienia o nich, wzmocnienie rozwoju emocjonalnego oraz sposobu komunikacji i nawiązywania relacji. Adresowany do kobiet zgłaszających trudności w nawiązywaniu relacji i poczucie osamotnienia;
- Stop przemocy – projekt dla uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej. Polegał na zrealizowaniu warsztatów nt. form i objawów przemocy, a także sposobów radzenia sobie z nią. Uczestnicy dowiedzieli się o miejscach, w których można uzyskać pomoc.

Wsparcie w kontynuowaniu nauki i wchodzeniu na rynek pracy

Studenci pracy socjalnej I stopnia mogą kontynuować studia na II stopniu, a po uzyskaniu tytułu zawodowego magistra – po spełnieniu odpowiednich wymagań – w Szkole Doktorskiej.

We wchodzeniu na rynek pracy szczególnie przydatne są praktyki zawodowe. Łączny wymiar praktyk studenckich na kierunku praca socjalna na studiach pierwszego stopnia wynosi 200 godzin (praktyka asystencka – 80 godzin na I roku, praktyka specjalistyczna 1 – 80 godzin na II roku, praktyka specjalistyczna 2 – na III roku), natomiast na studiach drugiego stopnia 80 godzin. Zasady odbywania praktyk określone są w „Regulaminie praktyk studenckich” (Regulamin oraz inne niezbędne dokumenty dla studentów i pracowników w obszarze praktyk dostępne są na stronie Uczelni www.aps.edu.pl w zakładce Studenci > Przebieg studiów >> Praktyki). Oferta praktyk jest rozwijana poprzez podpisywanie porozumień w sprawie realizacji praktyk z placówkami pomocy społecznej, opiekuńczymi, wychowawczymi, dydaktycznymi, resocjalizacyjnymi, penitencjarnymi itd. W uczelni działa Biuro Praktyk, które umożliwia studentom nawiązanie kontaktu między studentami a instytucjami. Studenci mają przydzielonego Opiekuna praktyk w jednostce.

Różne rodzaje aktywności studentów

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie jest uczelnią sprzyjającą realizowaniu przez studentów różnych rodzajów aktywności, odpowiadających ich potrzebom: sportowym, artystycznym czy organizacyjnym.

W uczelni działa od wielu lat Akademicki Związek Sportowy, w ramach którego studenci i studentki mogą uczestniczyć w spotkaniach sekcji: piłki siatkowej kobiet, piłki koszykowej kobiet, piłki ręcznej kobiet oraz futsalu mężczyzn. Obowiązkowe zajęcia na I roku z wychowania fizycznego pozwalają studentom na wybór określonej formy zajęć: aerobik, siłownia czy gry zespołowe. Nasi studenci uczestniczą w różnych rozgrywkach i zawodach, zdobywając nagrody drużynowe i indywidualne. Od dwóch lat, w trakcie święta uczelni w maju, organizowany jest w Parku Szczęśliwickim bieg im. Marii Grzegorzewskiej, w którym tłumnie uczestniczą nie tylko studenci, ale także pracownicy APS. Na terenie uczelni prężnie działają koła naukowe z różnych kierunków, zapraszające w swoje struktury studentów z całej Uczelni. Dzięki przynależności i działalności w kołach naukowych, studenci mogą realizować swoje pasje i zainteresowania, nierzadko mając możliwość uczestniczenia w badaniach i konferencjach.

Studenci pracy socjalnej zaangażowani są w akcje informacyjne oraz promowanie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie (ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej) poprzez udział w Dniach Otwartych APS, Tygodniu Pracy Socjalnej, Międzynarodowym Dniu Pracownika Socjalnego.

Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej i dostępności

Studenci kierunku praca socjalna, podobnie jak studenci innych kierunków w APS, są informowani o systemie wsparcia na stronie APS (www.aps.edu.pl zakładce Studenci > Wsparcie studentów). Informacji udzielają również doradcy studentów (każdy rocznik ma swojego doradcę, ich wykaz znajduje się na stronie APS). Powyższe informacje przekazywane są również podczas dnia adaptacyjnego dla I roku studiów, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Informacji na temat wsparcia osób niepełnosprawnych, w kwestii akademików czy pomocy materialnej udziela również Samorząd Studencki oraz Biuro Pomocy Materialnej i Absolwentów (czynne codziennie). Szczegółowe informacje dotyczące dostępności zamieszczone są również na stronie APS (<http://www.aps.edu.pl/uczelnia/deklaracja-dostepnosci/>). Zawarto tam m.in. informacje na temat dostępności strony internetowej i dostępności architektonicznej. Uczelnia zapewnia dostępność swojej strony internetowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Oświadczenie w sprawie dostępności ma zastosowanie do strony internetowej www.aps.edu.pl.

Sposoby rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków studentów

Studenci składają wnioski na odpowiednich, dostępnych na stronie uczelni formularzach, do Biura Spraw Studenckich (BSS). Po opisanu przez pracowników biura, Wszelkie skargi i wnioski studentów trafiają najpierw do doradcy studentów. W przypadku niemożliwości rozwiązania przez niego problemu trafiają one do Kierownika jednostki., a następnie podanie trafia do Dyrektora studiów, odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji w sprawach studenckich. Jeśli i w tym przypadku nie dojdzie do satysfakcjonującego rozwiązania, sprawa jest przekazywana w ostateczności do Prorektora ds. kształcenia.

Dostęp do wykwalifikowanej kadry administracyjnej

Sprawami kształcenia w APS zajmuje się Prorektor ds. Kształcenia. Do zadań Prorektora Sprawami kształcenia należy w szczególności: nadzór w zakresie: organizacji studiów, planów i programów studiów, procesu zapewniania jakości kształcenia, praktyk zawodowych studentów, tworzenia nowych kierunków studiów i specjalności, studiów podyplomowych, oraz kursów dokształcających i szkoleń, działalności studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających i szkoleń w Akademii, obsady zajęć i obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich; rozpatrywanie odwołań i wydawanie decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach studentów związanych z tokiem studiów na poziomie drugiej instancji, w oparciu o stosowne upoważnienie zgodne z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego otrzymane od Rektora; współpraca z jednostkami pozauczelnianymi w zakresie kształcenia oraz zapewniania jakości kształcenia; współpraca z Senacką Komisją ds. Kształcenia i Spraw Studenckich; współpraca z dyrektorami kierunków i Kwestorem w zakresie ustalania opłat za studia i zajęcia dydaktyczne; dysponowanie, we współpracy z samorządem studenckim, funduszem materialnym i własnym funduszem stypendialnym Akademii oraz rozpatrywanie odwołań studentów od decyzji Komisji Stypendialnej w oparciu o stosowne upoważnienie zgodne z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego otrzymane od Rektora; współpraca z Zarządem Samorządu Studenckiego w zakresie określonym w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz regulacjach wewnętrznych; rejestracja organizacji studenckich; przyjmowanie rocznych sprawozdań z działalności organizacji studenckich. Kadra administracyjna wspierająca studentów w procesie kształcenia składa się z pracowników z wykształceniem wyższym i średnim, z wieloletnim doświadczeniem, którzy w swojej pracy nieustająco podnoszą kwalifikacje i służą pomocą nie tylko studentom, ale także młodszym, mniej doświadczonym pracownikom. Zakres zadań i odpowiedzialności jednostek administracyjnych oraz ich pracowników reguluje Regulamin organizacyjny APS (załącznik nr 2 do Zarządzenia Rektora APS Nr 239/2019 z dnia 30 września 2019 roku). System obsługi administracyjnej studentów znajduje się w pionie organizacyjnym Prorektora ds. kształcenia i składa się następujących jednostek:

Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami

Szczególną opieką w procesie dydaktyki i wspierania rozwoju naukowego objęci zostali studenci z niepełnosprawnościami. Zapisy dotyczące osób z niepełnosprawnościami uwzględnione są w § 24 obowiązującego w APS Regulaminu studiów.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o dostosowanie warunków odbywania studiów do rodzaju ich niepełnosprawności, w szczególności o możliwość nagrywania zajęć; uzyskania wsparcia asystenta w zajęciach dydaktycznych; wsparcia podczas zajęć, dostosowanego do ich szczególnych potrzeb, w szczególności tłumaczenia zajęć na język migowy; uwzględnienia podczas organizacji i przeprowadzania zaliczeń i egzaminów ich szczególnych potrzeb; korzystania z urządzeń wspomagających własnych lub wypożyczonych z APS zgodnie z regulaminem wypożyczalni sprzętu wspomagającego. Studenci z niepełnosprawnościami mogą także ubiegać się o wsparcie w zakresie pomocy w zdobywaniu materiałów dydaktycznych niezbędnych do studiowania oraz stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami (stypendium dla osób niepełnosprawnych w rozumieniu Ustawy).

Pomoc studentom z niepełnosprawnościami oferowana przez APS ma na celu wyrównanie szans i umożliwienie im pełnego uczestnictwa w zajęciach poprzez: obecność tłumacza języka migowego na zajęciach dydaktycznych, lektoraty z języków obcych dla studentów z wadą wzroku lub słuchu, transport specjalistyczny, specjalne zajęcia komputerowe dla osób niewidomych i słabo widzących, pomoc przy wypełnianiu dokumentów związanych ze stypendiami itp., indywidualne wsparcie i bieżące reagowanie na zaistniałe problemy, planowanie zajęć w dostępnych salach, wsparcie asystentów, pisemne zgody na nagrywanie wykładów, wypożyczanie urządzeń wspomagających, alternatywne formy egzaminów (egzamin w formie ustnej, testy – powiększony druk, asystent), wsparcie Akademickiej Poradni Psychologicznej, dodatkowe konsultacje naukowo-metodyczne.

Pomoc oferowana jest dla studentów, którzy zarejestrują się w biurze (rejestracja jest dobrowolna) poprzez wypełnienie kwestionariusza rejestracyjnego i dostarczenie go wraz z aktualnym orzeczeniem. Osobą odpowiedzialną za wsparcie w procesie kształcenia osób z niepełnosprawnościami jest Dyrektor studiów, po zasięgnięciu opinii Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami – mgr Wojciecha Polaka. Kwestionariusz rejestracyjny oraz niezbędne informacje, w tym o dyżurach, kontakcie telefonicznym, mailowym zamieszczone są dla studentów na stronie internetowej Uczelni (www.aps.edu.pl w zakładce Studenci > Wsparcie dla studentów >> Osoby z niepełnosprawnościami).

Również pod tym adresem zamieszczone są wskazówki dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne ze studentami z deficytami w obszarze wzroku, słuchu i mowy opracowane przez ekspertów z Fundacji Instytutu Rozwoju Regionalnego, co uwrażliwia nauczycieli na zwiększone potrzeby skutecznej organizacji zajęć dydaktycznych dla studentów z niepełnosprawnościami oraz odpowiednie regulaminy wspierania studentów z niepełnosprawnościami.

Samodzielne Stanowisko ds. Osób z Niepełnosprawnościami – do zadań należy w szczególności: informowanie kandydatów o rodzaju udogodnień, wsparcia, stypendiach itp.; rejestracja studentów i indywidualne ustalenie wsparcia; rejestracja studentów z niepełnosprawnościami w bazie USOS, aktualizacja dokumentacji; wydawanie studentom zgód na nagrywanie wykładów, wraz z deklaracjami dotyczącymi praw autorskich; współpraca z Biurem Planowania Kształcenia w zakresie dostosowania planów zajęć dla studentów w dostępnych salach, zmniejszonej liczby okienek, zmniejszonej potrzeby przemieszczania się itp.; koordynowanie transportu specjalistycznego dla studentów lub wydawanie stosownych zezwoleń na wjazd na parking Akademii; przydzielanie, koordynowanie działań tłumaczy języka migowego; przydzielanie, koordynowanie lektoratów z języka obcego dla studentów z wadą słuchu i wadą wzroku; koordynowanie działań asystentów osób z niepełnosprawnościami; zbieranie dokumentacji, pomoc w wypełnianiu wniosków, zbieranie wniosków do stypendiów specjalnych; pomoc w wypełnianiu wniosków do innych stypendiów, zapomóg, programów PFRON itp.; wsparcie doradcze w sytuacjach trudnych lub konfliktowych zarówno dla studentów, jak

wykładowców; przygotowywanie i wprowadzanie do bazy POL-on informacji w zakresie doktorantów z niepełnosprawnościami; doradzanie przypisaniu i składaniu wniosków, opiniowanie pism i podań do władz Akademii, kierowników jednostek lub nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia; ustalanie form dostosowania egzaminów i zaliczeń, (zmiana formy i terminów egzaminów i zaliczeń, udział jako asystent podczas egzaminu), zwiększenia absencji, wydłużenia sesji egzaminacyjnej itp.; nawiązywanie współpracy z innymi pełnomocnikami lub biurami BON innych uczelni celem wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, doradztwa itp.; przygotowywanie umów i rozliczanie rachunków bądź faktur za wszystkie działania w tym umów i rachunków za działania asystentów, tłumaczy języka migowego, lektoratów z języka obcego, porad psychologicznych, faktur za transport specjalistyczny lub innych zajęć; wnioskowanie o finansowanie niezbędnych urządzeń i wyposażenia uczelni; współpraca z pełnomocnikiem programu ERASMUS w zakresie kwalifikacji i wsparcia studentów z niepełnosprawnościami do programu ERASMUS+ (POWER); przekazywanie studentom z niepełnosprawnościami w postaci newslettera istotnych informacji, m.in. nowych form wsparcia na uczelni, przypomnienie o terminach składania wniosków o stypendia, możliwości uczestniczenia w badaniach, np. do pracy dyplomowych studentów lub w badaniach naukowych prowadzonych na uczelni z zakresu niepełnosprawności, dystrybucja szkoleń, staży, informacji o programach wsparcia i ofert pracy skierowanych bezpośrednio do studentów/absolwentów z niepełnosprawnościami. Osoba zatrudniona na Samodzielnym Stanowisku ds. Osób z Niepełnosprawnościami pełni funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Biuro Spraw Studenckich (BSS) – do zadań należy w szczególności: współpraca z dyrektorami studiów w zakresie spraw związanych z przebiegiem studiów (m.in. seminaria, fakultety, nostryfikacje); przyjęcie z Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej kompletu dokumentów osób przyjętych w wyniku rekrutacji na I rok studiów w danym roku akademickim; sprawdzanie kompletności dokumentów przyjętych od Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej; transport danych kandydatów z systemu IRK do systemu USOS i nadanie numerów albumów; zlecenie wydruku ELS i przedłużanie ważności ELS; prowadzenie dokumentacji przebiegu studiów w formie papierowej i elektronicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami; przygotowanie i wydanie studentom różnego rodzaju zaświadczeń; prowadzenie korespondencji ze studentami w sprawach dotyczących przebiegu studiów; monitorowanie i kontrola wnoszenia opłat za studia (zgodnie z procedurą obsługi modułu opłat za usługi edukacyjne w USOS); sporządzanie obowiązujących statystyk i sprawozdawczości w zakresie organizacji i przebiegu studiów (w tym w systemie POL-on); przygotowanie akt i niezbędnej dokumentacji do egzaminu dyplomowego; prowadzenie spraw związanych z praktykami studenckimi i hospitacjami we współpracy z koordynatorem praktyk oraz opiekunami i kierownikami praktyk; przekazanie do archiwum akt studentów skreślonych. Biuro Spraw Studenckich prowadzi obsługę sekretarską dyrektorów studiów.

Biuro Organizacji Kształcenia – do jego zadań należy: wsparcie dyrektorów studiów w zakresie: opracowywania: programów studiów, materiałów do suplementów, wzorów dyplomów studiów wyższych, materiałów informacyjnych dla promocji i rekrutacji, aktów prawnych dotyczących procesu kształcenia, sprawdzenia poprawności obsad; współpraca z właściwymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie opracowywania wzorów decyzji administracyjnych, projektów regulaminów, zarządzeń i innych aktów regulujących rekrutację i przebieg studiów wyższych, a także wsparcie działań mających na celu zwiększenie elektronicznej obsługi procesu kształcenia; bieżące monitorowanie zmian w ustawodawstwie dotyczących kształcenia i spraw studenckich oraz przekazywanie informacji do kierowników jednostek organizacyjnych; aktualizacja strony internetowej i IRK, BIP w zakresie informacji dotyczących kształcenia i związanych z nim aktów prawnych; udzielanie informacji kandydatom na studia wyższe poza okresem rekrutacji; koordynacja sprawozdawczości dotyczącej spraw studenckich, m.in. POL-on, GUS, WKU, raporty dotyczące jakości kształcenia. Sporządzanie zestawień na potrzeby kierownictwa Akademii; prowadzenie rejestru i przyjmowanie

sprawozdawczości organizacji studenckich; współpraca z komisją rekrutacyjną w zakresie przyjmowania na studia wyższe kandydatów z zagranicy; współpraca z Biurem Spraw Studenckich w zakresie weryfikacji dokumentów studentów cudzoziemców; współpraca z uczelnianym koordynatorem Erasmus+ w zakresie obsługi studentów w ramach europejskich programów wymiany studenckiej; prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości w zakresie obsługi studentów cudzoziemców i studentów europejskich programów wymiany (w USOS, POL-on, NAWA).

Biuro Pomocy Materialnej i Absolwentów – do jego zadań należy: obsługa stypendiów dla studentów i doktorantów z funduszu pomocy materialnej: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących pomocy materialnej, gromadzenie dokumentacji, sprawdzanie poprawności złożonych dokumentów oraz obliczanie wysokości dochodu, sporządzanie list wypłat stypendiów dla studentów i doktorantów, przygotowanie i wydawanie decyzji administracyjnych, prowadzenie rejestrów decyzji administracyjnych; obsługa stypendiów doktoranckich: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących stypendiów doktoranckich, gromadzenie dokumentacji, sporządzanie list wypłat stypendiów, przygotowanie decyzji administracyjnych, prowadzenie rejestrów decyzji administracyjnych, obsługa Programu Stypendialnego dla Polonii w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej: rozdział stypendiów na podstawie skierowań z NAWA, sporządzanie list wypłat stypendiów, sporządzanie semestralnych sprawozdań dla NAWA; obsługa studenta kończącego studia: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących absolwentów, wprowadzanie danych dotyczących egzaminu dyplomowego/magisterskiego do dyplomu i suplementu, drukowanie i wydawanie dyplomów i suplementów, prowadzenie księgi dyplomów, przekazywanie dokumentacji absolwentów do archiwizacji; a ponadto: prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem miejsc w domach studenckich, sporządzanie obowiązujących statystyk i sprawozdawczości w zakresie stypendiów i absolwentów, bieżąca obsługa absolwentów, prowadzenie ewidencji i gospodarki drukami ścisłego zarachowania pobieranych z magazynu Akademii, aktualizacja informacji dotyczących stypendiów i absolwentów na stronie internetowej Akademii.

Biuro Planowania Kształcenia – do jego zadań należy: planowanie kształcenia: przygotowywanie obsady pedagogicznej dla poszczególnych lat studiów we współpracy z dyrektorami instytutów, kierownikami katedr, zakładów oraz pracowni, przygotowywanie kart obciążeń dydaktycznych dla nauczycieli akademickich, opracowywanie semestralnych/rocznych rozkładów zajęć dydaktycznych dla studiów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów III stopnia/szkoły doktorskie (z wyłączeniem studiów podyplomowych) z uwzględnieniem podziału na grupy wykładowe, ćwiczeniowe oraz wykorzystanie pomieszczeń dydaktycznych; organizacja kształcenia: bieżące uaktualnianie obsady oraz zmiany w planach, współpraca z nauczycielami akademickimi w sprawie ustalania zajęć, hospitacji, seminariów, przygotowywanie wykazu obciążeń sal dydaktycznych, zamieszczenie na stronie internetowej Akademii rozkładów zajęć, wykazów odwołanych zajęć oraz innych informacji związanych z tokiem kształcenia, umieszczanie rozkładów zajęć w USOS i ich bieżąca aktualizacja dla studiów stacjonarnych, doktoranckich i niestacjonarnych, przyjmowanie oraz przechowywanie dokumentacji osobowej (podanie o zatrudnienie, kopie dyplomów, CV) nauczycieli akademickich zatrudnianych na umowy cywilnoprawne, sporządzanie i rozliczanie umów cywilnoprawnych na przeprowadzenie zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i doktoranckich/szkołach doktorskich, wydawanie zaświadczeń o przebiegu i okresie zatrudnienia pracowników zatrudnianych na umowy cywilnoprawne; a ponadto: rezerwacja sal dla studiów podyplomowych, na konferencje, na zebrania kół naukowych oraz przekazywanie informacji w tym zakresie do Działu Administracyjnego i Działu Informatyczno-Medialnego, sporządzanie zestawień dla potrzeb kierownictwa Akademii oraz sprawozdawczości w zakresie obciążeń dydaktycznych, gromadzenie składanych na koniec roku akademickiego indywidualnych kart zrealizowanego obciążenia dydaktycznego oraz kart obciążenia dydaktycznego na następny rok akademicki, rozliczanie pensum pracowników badawczo-dydaktycznych Akademii, przygotowywanie

listy wynagrodzeń godzin ponadwymiarowych pracownikom dydaktycznym i badawczo-dydaktycznym Akademii, rozliczanie zajęć realizowanych przez uczestników studiów doktoranckich Akademii w ramach praktyk doktoranckich, archiwizacja dokumentów.

Koordinator praktyk – do zadań uczelnianego koordynatora praktyk należy: współtworzenie strategii realizacji praktyk studenckich w Uczelni oraz sprawowanie merytorycznego nadzoru nad ich przebiegiem, nadzór nad przestrzeganiem procedury składania programów praktyk (sylabusów) przez opiekunów praktyk z ramienia Uczelni oraz ocena merytoryczna tych programów, współdziałanie z opiekunami praktyk z ramienia Uczelni w zakresie kontroli przebiegu realizacji praktyk poszczególnych specjalności, nadzór nad kompletowaniem dokumentacji niezbędnej do opracowania sprawozdania dla rozliczeń finansowych wszystkich praktyk za dany rok akademicki, współpraca z dyrektorami/kierownikami placówek przyjmujących studentów na praktyki, Studenckim Biurem Wolontariatu APS i innymi jednostkami, jak też nawiązywanie współpracy z placówkami zgłaszającymi swoje zainteresowanie przyjmowaniem studentów na praktyki, przygotowywanie wzorów i treści porozumień lub umów zawieranych z placówkami, w których odbywają się praktyki (zakładami pracy).

Biuro Aplikacji Komputerowych – do jego zadań należy m.in.: administrowanie systemem USOS oraz aplikacjami powiązаныmi, wdrażanie nowych aplikacji oraz modułów funkcjonalnych w ramach projektu USOS; administrowanie aplikacjami wspierającymi obsługę toku studiów; współpraca z Działem Informatyczno-Medialnym w zakresie integracji uczelnianych systemów informatycznych; zarządzanie uprawnieniami użytkowników uczelnianych systemów informatycznych obsługiwanych przez Biuro; zapewnienie wsparcia użytkownikom uczelnianych systemów informatycznych, w tym szkolenia dla użytkowników; promowanie oraz wdrażanie nowych rozwiązań informatycznych wspierających funkcjonowanie Akademii; monitorowanie bezpieczeństwa eksploatowanych oraz wdrażanych rozwiązań teleinformatycznych; przygotowywanie uczelnianych rejestracji dla studentów i nadzór techniczny nad ich przebiegiem; wprowadzanie do systemu USOS nowych planów: kodowanie przedmiotów, definiowanie etapów kształcenia, aktualizacja słowników (dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich); generowanie protokołów zaliczeń i egzaminów, w tym egzaminów poprawkowych (dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich); współpraca z innymi jednostkami w zakresie obsługi oraz rozwoju aplikacji komputerowych.

W Uczelni podejmowane są działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, studenci mają obowiązkowe zajęcia z Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. W każdym semestrze uczelnia przeprowadza alarm przeciwpożarowy, mający na celu przeciwieństwo procedur zarządzających sytuacją kryzysową. Procedura przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji opisana jest w Zarządzeniu Nr 232/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 września 2019 r. w sprawie zasad przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Na jej mocy powołana jest Komisja ds. Przeciwdziałania Mobbingowi i Dyskryminacji w APS, która zajmuje się zgłaszanymi przez pracowników i studentów sprawami dotyczącymi dyskryminacji i mobbingu. Studenci, ofiary mobbingu i/lub dyskryminacji mogą szukać pomocy w Akademickiej Poradni Psychologicznej, prowadzonej przez doświadczonych terapeutów, pracowników Instytutu Psychologii APS oraz w Poradni Prawnej, w której porad udzielają prawniczki, pracowniczki badawczo-dydaktyczne jednostki prowadzącej kierunek Praca socjalna. Kodeks Etyki Studenta Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (Załącznik do Uchwały Nr 178/11-12 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 czerwca 2012r.), umieszczony na stronie uczelni (www.aps.edu.pl zakładka Studenci > Kodeks etyki studentów) określa wskazane zachowania studentów wyrażające się szacunkiem wobec każdego człowieka, co wpisane jest również w misję uczelni.

Rozwój i doskonalenie form wsparcia

Różnorodne formy wsparcia studentów są przedmiotem cyklicznych analiz prowadzonych w ramach Wewnętrznego Systemu zapewniania jakości kształcenia. Raporty Komisji ds. Jakości Kształcenia zawierające diagnozę stanu obecnego i zalecenia dotyczące doskonalenia systemu wsparcia zamieszczane są na stronie internetowej APS w zakładce Kształcenie. APS stara się również reagować na bieżąco na sugestie płynące od studentów, jak również dba o wprowadzanie w systemie wsparcia zmian związanych z modyfikacją obowiązującego prawa.

System wspierania i motywowania studentów monitorowany jest na bieżąco przez Samorząd Studentów, który przez działanie Zarządu Studentów uczestniczącego w uczelnianych komisjach ma prawo do wnoszenia opinii i inicjatyw sprzyjających funkcjonowaniu studentów w APS.

W ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia podejmowane są działania samoewaluacyjne, których efektem są raporty tematyczne. Raporty podawane są do wiadomości publicznej na stronie internetowej Uczelni w zakładce Kształcenie > Jakość kształcenia. Corocznie opracowywane są dwa rodzaje raportów:

1. Raport zbiorczy, obejmujący: prezentację i analizę wskaźników ilościowych kształcenia (liczebność grup studenckich, odpad, odsiew, mobilność międzynarodowa, proporcje studentów do nauczycieli akademickich, itp).
2. Raport danych jakościowych skupiony na konkretnym w roku akademickim obszarze kształcenia.

Raporty powstają w oparciu o opinie nauczycieli akademickich, pracowników administracji i studentów. Interesariusze oceniają w nich różne aspekty funkcjonowania procesu kształcenia w przestrzeni akademickiej APS, w tym politykę wspierania i motywowania studentów. Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Akademia Pedagogiki Specjalnej realizuje kompleksową politykę informacyjną z uwzględnieniem zasady transparentności i pełnego dostępu do informacji wszystkich zainteresowanych – zarówno społeczności akademickiej, podmiotów zewnętrznych, jak i przyszłych studentów i studentek. Wszelkie informacje na temat programów studiów, warunków jego realizacji, osiągniętych rezultatach i prowadzonej działalności spełniają kryterium dostępności dla osób o szczególnych potrzebach, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (Dz. U z 2019 r., poz. 1696).

Realizacji tej polityki służy funkcjonowanie strony internetowej Uczelni (www.aps.edu.pl), systemu USOS, Internetowej Rekrutacji Kandydatów (IRK) oraz wewnętrznej sieci intranetowej. Uczelnia realizuje obowiązki wynikające z ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji (Dz. U z 2001 r., Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.). Ważną rolę w zakresie polityki informacyjnej prowadzonej przez Uczelnię odgrywa współpraca z mediami oraz aktywność w mediach społecznościowych. Informacje o rekrutacji, programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach są w pełni dostępne i sprofilowane zgodnie z potrzebami określonych grup odbiorców, np. aktualnych i przyszłych studentów i studentek.

Zasady rekrutacji, wymogi rekrutacyjne oraz zestaw efektów kształcenia na kierunku praca socjalna udostępniany jest kandydatom w systemie IRK oraz jest zamieszczony na stronie Akademii Pedagogiki Specjalnej (zakładka: <http://www.aps.edu.pl/rekrutacja/praca-socjalna/>).

W zakładce: „Kierunki studiów” znajdują się rozbudowane informacje o prowadzonym kierunku (w tym specjalnościach), a także o kwalifikacjach uzyskiwanych w trakcie ich realizacji. Z kolei na stronie internetowej Uczelni w zakładce: Studenci znajdują się informacje dla obecnych studentów i studentek. Informacje te obejmują m. in. program kształcenia, możliwości rozwoju i wsparcia, informacje o praktykach studenckich, wymianie międzynarodowej, samorządzie studentów, kołach naukowych i inne. Informacje te są na bieżąco aktualizowane i poprawiane zgodnie z potrzebami obecnych studentów i studentek przez Biuro ds. Promocji.

Studenci i studentki pracy socjalnej oraz pracownicy Uczelni korzystają z systemu USOS. W zakładkach systemu USOS dedykowanych poszczególnym przedmiotom znajdują się sylabusy zawierające szczegółowy spis efektów kształcenia oraz planowanych metod ich weryfikacji, opis przedmiotu wraz z problematyką zajęć oraz listą lektur. W latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 w sylabusach szczegółowo uwzględniono zasady prowadzenia zajęć oraz zasady zaliczania przedmiotów w formie zdalnej, z wykorzystaniem m. in. MS Teams, umieszczono linki do poszczególnych zespołów utworzonych przez osoby prowadzące poszczególne zajęcia.

Dane dotyczące prac licencjackich wraz z plikami prac, raportami z systemu antyplagiatowego, recenzjami, protokołami z obron znajdują się w internetowym systemie Archiwum Prac Dyplomowych (https://apd.aps.edu.pl/?_s=1) i studenci mają dostęp do szczegółowych informacji odnośnie przygotowanych przez nich prac.

Pracownicy Uczelni korzystają z Intranetu APS jako bazy publikującej stanowione w Akademii prawo wewnętrzne, opis procedur działania organów statutowych Akademii, instrukcje i druki wewnętrzne oraz rozsyłanych elektronicznie do poszczególnych pracowników newsletterów i innych wiadomości tekstowych na konta pocztowe. W roku akademickim 2016/2017 w ramach działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zorganizowany został cykl indywidualnych szkoleń z obsługi i konfigurowania elektronicznej poczty służbowej. Pracownicy oraz studenci i studentki otrzymują na bieżąco informacje na temat korzystania z aktualizowanych aplikacji i narzędzi internetowych. W roku akademickim 2019/2020 przeprowadzono we wszystkich instytutach Uczelni szkolenie z Zarządzania bezpieczeństwem informacji w APS.

Strona internetowa uczelni posiada funkcjonalne zakładki ułatwiające dostęp do wybranych informacji, co umożliwi wszystkim interesariuszom wewnętrznym, jak i zewnętrznym dostęp do przejrzystych i wyczerpujących danych. Uruchomiona w nowym formacie w październiku 2017 roku strona Akademii została przeorganizowana na wniosek interesariuszy wewnętrznych, którzy zasygnalizowali niefunkcjonalność poprzedniej strony. W 2019/2020 ponownie wprowadzono zmiany na stronie Akademii wynikające ze zmiany struktury uczelni na skutek ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.). W ramach tych zmian rozbudowano zakładkę Jednostki i poprawiono jej funkcjonalność. Zakładka zawiera wszystkie niezbędne informacje charakteryzujące Jednostkę: aktualności, strukturę, sylwetki naukowe i dydaktyczne pracowników, publikacje naukowe, prowadzone granty oraz inne działania, w które jest zaangażowana Jednostka. Informacje te są regularnie aktualizowane. Ponadto, informacje o osiągnięciach i działalności Jednostki są zamieszczane na profilu FB Uczelni. Jednostka wspiera działania Koła Naukowego Pracy Socjalnej „PozyTYw”, które na swoim profilu FB również promuje działalność Instytutu.

Wszystkie uchwały i zarządzenia wydawane w Uczelni, również te odnoszące się do aktualnych programów studiów, regulaminu studiów publikowane są również w Biuletynie Informacji Publicznej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

W świetle raportów Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z lat 2014/2015 i 2018/19 studenci i nauczyciele akademicy dobrze oceniają działanie USOS i poczty elektronicznej. Odpowiadając na zgłoszony w nich postulat studentów – łatwej dostępności do planu całego przebiegu studiów – plany umieszczono dodatkowo na stronie uczelni w zakładce studenci/plany studiów. Na temat funkcjonowania polityki informacyjnej APS interesariusze wewnętrzni mogą wypowiadać się w trakcie prowadzonych badań samoewaluacyjnych, a także mogą przysyłać wszelkie uwagi, skargi, wnioski, refleksje oraz propozycje doskonalenia tejże polityki na skrzynkę kontaktową jakosc@aps.edu.pl. O tej możliwości przypominają cyklicznie powtarzane akcje plakatowe oraz informacje na stronie internetowej Akademii. Co ważne, w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 na stronie Uczelni w zakładce Covid-19 publikowane były zarówno Zasady bezpieczeństwa związane z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, jak i wszystkie akty prawa wewnętrznego dotyczące organizacji kształcenia w warunkach zapobiegania Covid-19, ustanowione przez Uczelnię. Podobnie, w zakładce aps.edu.pl/studenci/ksztalcenie-zdalne publikowane są informacje na temat aktywacji konta Office 365 w Uczelni oraz szczegółowa instrukcja MS Teams, ułatwiająca studentom i studentkom korzystanie z niej.

Sam kierunek praca socjalna promują dwa filmy zamieszczone na stronie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (<http://www.aps.edu.pl/rekrutacja/praca-socjalna/>). W 2022 roku powstał nowy film promujący kierunek praca socjalna. W filmie wystąpili studentki i studenci II roku kierunku praca socjalna o kierunku praktycznym. Film jest dostępny na stronie Uczelni na stronie Jednostki (<http://www.aps.edu.pl/instytuty/katedra-profilaktyki-spoecznej-i-pracy-socjalnej/aktualnosci/dlaczego-warto-studniowac-prace-socjalna/>). Za Scenariusz filmu i realizację odpowiedzialne były dr Katarzyna Stanek i mgr Agnieszka Kos.

W roku 2022 powstało również konto Jednostki na portalu Facebook o nazwie Katedra Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej APS (<https://www.facebook.com/search/top/?q=katedra%20profilaktyki%20spo%C5%82ecznej%20i%20pracy%20socjalnej%20aps>), gdzie zamieszczane są aktualności dotyczące działalności Jednostki, jej pracowników, wydarzeń organizowanych dla studentów i we współpracy ze studentami kierunku praca socjalna, a także informacje o kierunku studiów praca socjalna. Również w roku 2022 utworzone zostało konto Jednostki na Instagramie (https://www.instagram.com/_pracasocjalnaps/?igshid=YmMyMTA2M2Y%3D&fbclid=IwAR23y7O_jsBjYEVFGB85z5ipplu2GTpuGShuaDD437wFzjBw-NepLvZL6bc), gdzie zamieszczane są bieżące informacje o działalności Jednostki oraz kierunku praca socjalna.

Podsumowując Akademia Pedagogiki Specjalnej zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku praca socjalna oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i studentki oraz inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen podlegają analizie i są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości, sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów i źródła informacji wykorzystywanych w tych procesach

Jednym z najważniejszych celów realizowanych przez Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie jest zapewnienie studentkom i studentom jak najwyższej jakości kształcenia akademickiego. Wypracowywanie najwyższych standardów w tym zakresie wymaga stałego monitorowania procesu kształcenia, zarówno w obszarze merytorycznym, jak też organizacyjnym i administracyjnym. Jest ono realizowane przez Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który został powołany uchwałą Senatu nr 88/09-10 z 15.09.2010 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zasady funkcjonowania i organizacji WSZJK określone zostały w zarządzeniu Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej nr 137/10-11 z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie zasad funkcjonowania oraz organizacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Począwszy od roku akademickiego 2010/2011 działające w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia realizowały badania samoewaluacyjne, przygotowywały raporty zawierające wnioski i rekomendacje oraz udostępniały je społeczności akademickiej.

W 2019 r. w związku z wprowadzeniem zmian w strukturze Akademii Pedagogiki Specjalnej (w szczególności likwidacji Wydziałów) zaistniała potrzeba dostosowania do nich Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Nowe regulacje w tym zakresie wprowadzone zostały Zarządzeniem nr 240/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 r. w sprawie zasad funkcjonowania oraz organizacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Zgodnie z §1 tego dokumentu Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje ocenę stanu rzeczy oraz stały monitoring i działania doskonalące w zakresie następujących elementów:

1. organizacji i warunków materialnych procesu kształcenia;
2. planów i programów kształcenia w wymiarze koncepcyjnym i realizacyjnym (prowadzonego procesu kształcenia i oceny jego efektów);
3. potencjału osób uczestniczących w procesie kształcenia, w tym jakości naukowo-dydaktycznej nauczycieli akademickich, kompetencji pracowników administracji i obsługi zaangażowanych w proces kształcenia, potencjału studentów oraz jakości relacji społecznych;
4. spójności kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych z potrzebami rynku pracy.

Zadania w zakresie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia realizowane są przez powołany na mocy tego Zarządzenia Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (§2), który wykonuje je poprzez:

- określanie strategii zapewniania jakości kształcenia w APS i przedstawianie jej Rektorowi;
- określenie zadań planowanych w danym roku akademickim;
- określanie formy corocznego raportu samooceny;
- gromadzenie i analizowanie informacji na temat stanu jakości kształcenia w Uczelni;
- opracowanie na podstawie zebranych informacji – raportu zawierającego wnioski, wskazania i zalecenia dotyczące zapewniania jakości kształcenia oraz rekomendacji dla Rektora;

- udostępnienie wyników oraz wskazań i zaleceń społeczności APS;
- sprawdzanie stopnia realizacji wskazań i zaleceń raportu oraz przedstawianie wyników kontroli Rektorowi.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia jest koordynowany przez Pełnomocnika Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia prowadzi również w każdym roku akademickim audyty zajęć dydaktycznych, których celem jest sprawdzenie obecności na zajęciach nauczycieli akademickich oraz studentów. Corocznie opracowywane są i zamieszczane na stronie internetowej APS raporty z przeprowadzonych audytów. Ponadto raporty przekazywane są Rektorowi APS, Prorektorowi ds. Kształcenia APS oraz Dziekanom Wydziałów (do 2019 roku), a obecnie Dyrektorom Instytutów.

Bardzo ważnym działaniem realizowanym w ramach Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej służącym utrzymywaniu jak najwyższych standardów kształcenia akademickiego jest odbywająca się cyklicznie hospitacja zajęć dydaktycznych. Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć określa Zarządzenie Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej nr 272/2019 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie hospitacji zajęć dydaktycznych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dokument ten przede wszystkim zawiera definicje hospitacji, hospitacji planowej oraz hospitacji pozaplanowej (w trybie interwencyjnym). Ponadto określa osoby upoważnione do przeprowadzenia hospitacji, którymi powinni być: doświadczeni nauczyciele akademicy, uznani dydaktycy, kierownicy specjalności, dyrektorzy instytutów. Osoby przeprowadzające hospitacje wyznaczane są przez kierownika katedry, zakładu lub jednostki organizacyjnej działającej poza strukturą instytutów odpowiedzialnej za prowadzenie danych zajęć (§2). W przypadku hospitacji planowych opracowywany jest, przez zastępcę dyrektora instytutu bądź kierownika jednostki organizacyjnej działającej poza strukturą instytutów, plan hospitacji. Plany hospitacji przekazywane są na początku każdego semestru pełnomocnikowi Rektora ds. zapewniania jakości kształcenia. Natomiast hospitacje pozaplanowe przeprowadzane są na wniosek dyrektora studiów, Samorządu Studenckiego złożony do dyrektora studiów lub w wyniku negatywnej oceny zajęć dokonanej przez znaczącą liczbę studentów. Z każdej przeprowadzonej hospitacji sporządza się protokół (zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik do zarządzenia), który jest przekazywany dyrektorowi instytutu lub jego zastępcy bądź kierownikowi jednostki organizacyjnej działającej poza strukturą instytutów z zachowaniem poufności (§3).

W zakresie działań podejmowanych na rzecz podnoszenia jakości kształcenia duże znaczenie ma opinia studentów dotycząca zrealizowanych przez nich zajęć dydaktycznych. W tym celu w Akademii Pedagogiki Specjalnej po każdym semestrze studenci mają możliwość oceny poszczególnych zajęć oraz prowadzących je nauczycieli. Członkowie Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przy wsparciu Samorządu Studentów pod koniec każdego semestru starają się zachęcać studentów do wypełniania, stworzonych na potrzeby oceny, ankiet. Każdy nauczyciel za pośrednictwem systemu USOS ma możliwość zapoznania się z wynikami ankiet dotyczącymi swoich zajęć. Stanowią one informację zwrotną dla prowadzącego, na podstawie której może modyfikować sposób prowadzenia zajęć w celu podniesienia ich jakości. Poza ocenianym nauczycielem akademickim wyniki ankiet studentów są dostępne dla kierowników katedr i zakładów, dyrektorów instytutów oraz Prorektor ds. Kształcenia.

Na jakość kształcenia wpływ ma również działalność Doradców Studentów. Funkcję tę pełnią, wyznaczeni dla każdego roku (oddzielnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) w ramach wszystkich kierunków studiów, nauczyciele akademicy. Zakres działalności Doradców Studentów określa Zarządzenie nr 249/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku w sprawie zakresu działalności doradców studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Doradcy studentów współpracują ze studentami, przekazują im informacje dotyczące studiowania oraz

wspierają ich w codziennym funkcjonowaniu na uczelni. Zgodnie z przywołanym zarządzeniem doradca studentów na koniec roku akademickiego przedkłada pełnomocnikowi rektora ds. zapewniania jakości kształcenia (sporządzone zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do zarządzenia) sprawozdanie ze swojej działalności.

W semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 oraz w roku akademickim 2020/2021 zakres działań Wewnętrznego Zespołu ds. Jakości Kształcenia został, w związku z pandemią COVID-19, poszerzony o monitoring kształcenia odbywającego się w trybie zdalnym. Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia od momentu wprowadzenia na uczelni edukacji zdalnej podejmował starania mające na celu przygotowanie nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć oraz egzaminów i zaliczeń w tej formie. Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia już w roku akademickim 2019/2020 przygotował raport dotyczący monitorowania edukacji zdalnej w Akademii Pedagogiki Specjalnej, który został zamieszczony na stronie internetowej APS.

Zgodnie ze Statutem (Załącznik do uchwały nr 216/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 czerwca 2021 roku) cele i zadania WSZJK realizowane są na poziomie ogólnouczelnianym oraz instytutowym. Natomiast nadzór nad funkcjonowaniem WSZJK w Uczelni sprawuje Komisja Kształcenia.

Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek

W Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej program studiów dla kierunku ustalany jest przez Senat na podstawie projektu przygotowanego przez dyrektora studiów, po zasięgnięciu opinii samorządu studenckiego.

Obecnie nadzór nad kierunkiem studiów jest sprawowany przez Rektora, Prorektora ds. Kształcenia, Dyrektora Studiów oraz Dyrektora Instytutu.

Zgodnie ze Statutem Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (Załącznik do uchwały nr 216/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 czerwca 2021 r.) do zadań Rektora w analizowanym obszarze należą:

- tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu;
- sprawowanie nadzoru nad wdrożeniem i doskonaleniem wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia (§15);
- w zakresie wskazanym przez Rektora za proces kształcenia w Uczelni odpowiedzialny jest Dyrektor Studiów, który w ramach swoich kompetencji:
 - nadzoruje proces kształcenia,;
 - podejmuje decyzje w indywidualnych sprawach studentów, w tym wydaje decyzje administracyjne związane z tokiem studiów w zakresie powierzonych mu kompetencji;
 - przygotowuje roczne sprawozdanie z realizacji procesu kształcenia;
 - odpowiada za okresowy przegląd programu studiów i jego doskonalenie (§31).

Dyrektor Studiów ustala szczegółową organizację roku na kierunku praca socjalna (terminy realizacji kolejnych etapów procedur związanych z rejestracją na moduły specjalnościowe, seminaria dyplomowe, zajęcia fakultatywne, jak również terminy składania dokumentów i wykonywania czynności związanych z procesem kształcenia), dba o zamieszczanie informacji związanych z procesem kształcenia na stronie internetowej Uczelni (oferty fakultetów, seminariów dyplomowych, list zagadnień na egzamin dyplomowy itp.), na podstawie wyników rejestracji w systemie USOS podejmuje decyzje dotyczące uruchomienia zajęć fakultatywnych z oferty przedstawionej przez Instytut. Dyrektor

Studiów bierze udział w pracach związanych z przygotowaniem projektów regulaminów, zarządzeń rektora i uchwał Senatu dotyczących procesu kształcenia w APS.

W ramach Zakładu Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje Dyrektor Instytutu Pedagogiki. Zgodnie z Regulaminem Instytutu Pedagogiki (Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora APS nr 339/2020 z dnia 30 marca 2020 r.) do zadań Dyrektora Instytutu w tym zakresie należy w szczególności (par. 5 ust.5, pkt 9, 10, 13):

- wnioskowanie do Komisji Kształcenia o tworzenie nowych kierunków studiów oraz modyfikację programów studiów,

- współpraca z dyrektorami studiów,

- zatwierdzanie przydziału zajęć dydaktycznych dla pracowników instytutu.

Ponadto zgodnie ze Statutem APS do zadań dyrektora instytutu należy także zapewnienie jakości kształcenia. Do jego kompetencji należy także hospitowanie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez pracowników jednostki.

Natomiast nadzór organizacyjny nad kierunkiem studiów w Instytucie należy do kompetencji Wicedyrektora Instytutu. Osoba pełniąca tę funkcję jest odpowiedzialna przede wszystkim za obsady dydaktyczne, przygotowanie oferty zajęć fakultatywnych oraz seminariów dyplomowych dla studentów kierunku – praca socjalna. Ponadto w Zakładzie Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej tworzone są doraźne zespoły, monitorujące proces kształcenia. Kwestie związane z jakością kształcenia na kierunku są również przedmiotem dyskusji podczas zebrań zarówno pracowników Zakładu, jak i Instytutu.

Jakość kształcenia w ramach prowadzonych na kierunku specjalności monitorują Kierownicy Specjalności (sprawdzanie aktualności opisów specjalności, weryfikacja zagadnień specjalnościowych na egzamin dyplomowy, współpraca z opiekunem praktyk oraz uczelnianym koordynatorem praktyk w zakresie założeń merytorycznych programów praktyk studenckich i zakładanych efektów kształcenia w ramach realizacji praktyki studenckiej przypisanej do specjalności, nadzór nad prawidłowością zapisów w Programie praktyk).

Znaczącą rolę w procesie kształcenia studentów kierunku praca socjalna odgrywają opiekunowie praktyk. W ramach studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim studenci na pierwszym roku odbywają praktykę asystencką, natomiast na drugim i trzecim roku studiów – praktykę specjalistyczną. Z kolei w ramach studiów drugiego stopnia dwutygodniowa praktyka realizowana jest podczas pierwszego roku studiów. Zgodnie z Regulaminem praktyk studenckich w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora APS nr 39/2020 z dnia 1 października 2020 r.) opiekun praktyk z ramienia Uczelni czuwa nad aktualnością programów praktyk studenckich. Na początku każdego roku akademickiego składa w Biurze Spraw Studenckich - Sekcji Praktyk zaktualizowane programy praktyki studenckich lub potwierdza aktualność sylabusów praktyk zamieszczonych w USOS.

W Uczelni funkcjonuje Komisja Kształcenia, która jest ciałem opiniodawczo-doradczym Rektora. W jej skład wchodzi osoby odpowiedzialne za proces kształcenia zarówno na poziomie Uczelni, jak i w ramach Instytutu, w szczególności:

- prorektor właściwy do spraw kształcenia,
- zastępcy dyrektorów instytutów,
- dyrektorzy studiów,

a także:

- przedstawiciele studentów i doktorantów,
- inne osoby wskazane przez Rektora.

Komisja Kształcenia spotyka się regularnie (raz w miesiącu). Podczas posiedzeń dyskutowane są sprawy dotyczące programów studiów oraz omawiane propozycje nowych rozwiązań w zakresie kształcenia.

W organizacji procesu kształcenia na kierunku praca socjalna bardzo ważną rolę odgrywa wsparcie administracyjne. W ramach jednostki realizuje je sekretariat Instytutu Pedagogiki, który pomaga w pracy biurowej dotyczącej kształcenia, pośredniczy w przekazywaniu dokumentów i informacji.

Na poziomie Uczelni wsparcie administracyjne udzielane jest natomiast przez:

- Biuro Planowania Kształcenia – przygotowanie planów zajęć dydaktycznych dla każdego nauczyciela akademickiego, zamieszczanie informacji o odwołanych zajęciach oraz terminach ich odpracowywania;
- Biuro Spraw Studenckich – dołączanie studentów do grup zajęciowych (w tym zajęć fakultatywnych i seminariów dyplomowych), udzielanie studentom informacji związanych z kształceniem;
- Sekcja Praktyk – jednostka wyodrębniona w ramach Biura Spraw Studenckich – przygotowywanie dokumentacji związanej z realizacją praktyk studenckich;
- Biuro Organizacji Kształcenia – przeprowadzenie procesu rekrutacji, obsługa studentów cudzoziemców oraz studentów programu Erasmus+, sprawozdawczość studencka;
- Dział Aplikacji Komputerowych – obsługa systemu USOS (w tym przygotowywanie rejestracji na seminaria, specjalności zajęcia fakultatywne).

Współpraca na płaszczyźnie merytorycznej, organizacyjnej i administracyjnej zapewnia realizację procesu kształcenia na najwyższym poziomie.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów, przegląd programów studiów

Zasadniczym celem działań podejmowanych w ramach konstruowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów jest zapewnienie jednolitego sposobu modyfikacji, monitorowania i okresowego przeglądu programów studiów, jak również weryfikacja realizacji efektów uczenia się studenta. Programy studiów uchwalane są przez Senat Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Uchwała Nr 201/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 czerwca 2021 roku w sprawie wytycznych do projektowania programów studiów na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich oraz Uchwała nr 246/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 29 września 2021 roku w sprawie zmiany uchwały Senatu APS w sprawie wytycznych do projektowania programów studiów na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich zawierają precyzyjne wytyczne określające zasady projektowania, zmiany i zatwierdzania programu studiów.

Tworzenie programu studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej przebiega w następujący sposób:

- Dyrektor Instytutu powołuje zespół spośród wszystkich etatowych pracowników Instytutu, którego zadaniem jest sformułowanie merytorycznej zawartości programu studiów oraz określenie planów studiów dla obu form nauczania (stacjonarnej i niestacjonarnej).
- Zespół dokonuje rewizji zawartości programu studiów pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, nowych trendów w rozwoju nauki, potrzeb zgłaszanych przez studentów oraz zapotrzebowania otoczenia społeczno-gospodarczego (interesariuszy zewnętrznych).

- Dyrektor Studiów APS sprawdza wersje programu przedstawioną przez powołany przez Rektora zespół pod względem formalnym (czy program studiów jest zgodny z wytycznymi zawartymi w Uchwale Senatu).
- Po uznaniu przez Dyrektora Studiów zgodności ostatecznej wersji programu z Uchwałą Senatu, jest on kierowany do zaopiniowania przez senacką Komisję Kształcenia i Spraw Studenckich. Komisja po przeanalizowaniu treści programu studiów formułuje zalecenia i uwagi merytoryczne. Zespół powołany w Instytucie ma obowiązek wprowadzić zmiany, zgodnie z wytycznymi Komisji Kształcenia i Spraw Studenckich.
- Senat APS zatwierdza program studiów.

Zmiany programów studiów nie mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, przydatność efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji i wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programów studiów

Ocena stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów dokonywana jest przez nauczycieli akademickich na podstawie analizy osiąganych przez studentów wyników. Obowiązkiem studentów jest zaliczenie objętych programem studiów przedmiotów, seminariów oraz praktyk. Sformułowane precyzyjnie w sylabusach poszczególnych przedmiotów metody i kryteria weryfikacji efektów uczenia się są utrwalane w postaci prac pisemnych (kolokwia, prezentacje, referaty, studium przypadku), egzaminów i zaliczeń w formie ustnej.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studenta w trakcie praktyk, weryfikowane są formalnym zaliczeniem praktyki. Każdy student ma dwóch opiekunów praktyk – uczelnianego oraz opiekuna w miejscu praktyki. Obydwaj są odpowiedzialni za przeprowadzenie praktyk zgodnie z zasadami Regulaminu Praktyk Studenckich, wprowadzonego Zarządzeniem nr 245/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. Stwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się przez opiekuna praktyk w placówce, stanowi podstawę zaliczenia praktyki przez uczelnianego opiekuna praktyk.

Monitorowaniu podlega również proces dyplomowania. W Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej obowiązuje Zarządzenie nr 127/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. W celu zapewnienia wysokiej jakości prac dyplomowych Uczelnia korzysta m. in. z procedury sprawdzania oryginalności tekstu. W tym celu posługuje się Jednolitym Systemem Antyplagiatowym. Każda praca dyplomowa recenzowana jest przez promotora i recenzenta. Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej przechowuje prace dyplomowe studentów w Archiwum Prac Dyplomowych (APD).

Egzamin dyplomowy jest ostatecznym potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się. Student przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego otrzymuje listę zagadnień związanych z kierunkiem i specjalnością studiów. W trakcie egzaminu student odpowiada na dwa wylosowane przez siebie pytania (odnoszące się do zagadnień kierunkowych i specjalnościowych) oraz po jednym pytaniu zadany przez promotora i recenzenta pracy dyplomowej.

W Zakładzie Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej systematycznie (co miesiąc) odbywają się zebrania zespołu pracowników, podczas których dokonuje się analizy realizacji założonych efektów uczenia się i wydaje zalecenia w celu zapewnienia możliwie najwyższego standardu nauczania i związanych z nim efektów kształcenia. System monitorowania osiąganych efektów uczenia się obejmuje również analizę wyników ankiet studenckich, dotyczących oceny dydaktyków oraz wnioski z hospitacji zajęć.

Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Osiągnięcie wysokiego poziomu kształcenia studentów możliwe jest dzięki stałemu monitorowaniu realizowanego na kierunku programu studiów oraz uwzględnianiu wpływu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Interesariuszami wewnętrznymi, których opinie brane są pod uwagę w ramach doskonalenia i realizacji programów studiów na kierunku praca socjalna są:

- **Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia**

Przede wszystkim nauczyciele akademicki zgodnie z planem studiów określają szczegółowy zakres merytoryczny zajęć, które prowadzą, podają zalecaną literaturę oraz wprowadzają najlepsze i najskuteczniejsze metody dydaktyczne. Powyższe informacje zawierają w sylabusie przedmiotu, stworzonym na początku semestru, w którym realizowany jest dany przedmiot. Ponadto Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia cyklicznie, co cztery lata, przeprowadza zgodnie z ustalonym harmonogramem badania samoewaluacyjne w ramach, których nauczyciele akademicki mają możliwość wyrażenia swoich opinii w zakresie kształcenia studentów. Wszystkie raporty samooceny są jawne i publicznie dostępne na stronie internetowej APS. Dla przykładu w raporcie samooceny za rok akademicki 2011/2012, 2014/2015 oraz 2018/2019 zebrano i przeanalizowano opinie nauczycieli akademickich w zakresie infrastruktury materialnej procesu kształcenia (m.in. sale dydaktyczne i infrastruktura sanitarna, funkcjonowanie Biblioteki), organizacji procesu kształcenia (m.in. planowanie i realizacja zajęć oraz egzaminów) oraz systemu formalnej organizacji procesu kształcenia w ramach USOS. W roku akademickim 2012/2013 badanie samoewaluacyjne, w którym wzięli udział nauczyciele akademicki dotyczyło „jakości procesu dydaktycznego i ocen jego efektów; zasad organizacji planów i programów studiów oraz ocen efektów procesu kształcenia”. Badanie samoewaluacyjne zrealizowane w roku akademickim 2016/2017 poświęcone zostało zasadom organizacji seminariów oraz egzaminów dyplomowych. W kolejnym roku akademickim (2017/2018) badanie samoewaluacyjne z udziałem nauczycieli akademickich dotyczyło jakości kształcenia praktycznego w APS i jego dostosowania do rynku pracy. Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają każdorazowo sformułować wnioski oraz rekomendacje, które stanowią podstawę wprowadzania zmian mających na celu poprawę jakości kształcenia. Opinie wyrażone przez pracowników Akademii powodują wdrażanie konkretnych zmian i ulepszeń, np.: zainstalowanie ciemniejszych rolet w salach wykładowych, zmiany w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnianie systemu przepływu informacji, w tym elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy e-learningowej, informatory, newslettery, wprowadzenie aplikacji USOS na smartfony, uruchamianie szkoleń i seminariów tematycznych, itp.

- **Studenci**

Opinie studentów studiujących na kierunku praca socjalna są i będą cennym źródłem informacji na temat jakości kształcenia. Studenci pod koniec każdego semestru mają możliwość dobrowolnej i anonimowej oceny zajęć dydaktycznych, w których uczestniczyli oraz prowadzących je nauczycieli akademickich. Ocena dokonywana poprzez system USOS. Ponadto studenci, podobnie jak nauczyciele akademicki, mają możliwość wyrazić swoje opinie na temat procesu i jakości kształcenia w Akademii w ramach badań samoewaluacyjnych. Znaczny wpływ na jakość procesu kształcenia w ramach poszczególnych kierunków studiów ma także Samorząd Studencki. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego uczestniczą w pracach różnych zespołów i komisji, które zajmują się kształceniem w Uczelni, dzięki czemu mogą zgłaszać propozycje zmian oraz wskazywać obszary wymagające modyfikacji.

- **Opiekunowie praktyk z ramienia Uczelni**

Zgodnie z §15 Regulaminu Praktyk Studenckich w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora APS nr 39/2020 z dnia 1 października

2020 r.) do zadań opiekuna praktyk z ramienia Uczelni należy w szczególności formułowanie założeń i opracowywanie procedur oceny nabywania przez studenta kompetencji zawodowych, we współpracy z kierownikami poszczególnych specjalności oraz opracowanie sylabusu programu praktyk. Zaktualizowane programy praktyk studenckich (sylabusów) lub potwierdzoną aktualność programów (sylabusów) zamieszczonych w systemie USOS opiekun praktyk z ramienia Uczelni jest zobowiązany nie później niż do końca pierwszego tygodnia nowego roku akademickiego złożyć w Biurze Spraw Studenckich – Sekcji Praktyk (§19).

W ramach działań wewnętrznych w zakresie procesu kształcenia wypada ponadto wskazać na systematycznie realizowane hospitacje zajęć dydaktycznych. Wyniki hospitacji są dla osoby hospitowanej informacją zwrotną na temat jakości prowadzonych przez nią zajęć dydaktycznych pozwalającą w razie potrzeby jej modyfikację. Duże znaczenie w zakresie jakości kształcenia mają realizowane przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia audyty zajęć dydaktycznych. Termin audytu utrzymywany jest w tajemnicy, co umożliwia rzetelne sprawdzenie obecności na zajęciach zarówno nauczycieli akademickich, jak i studentów czy słuchaczy studiów podyplomowych. Sprawozdania z przeprowadzonych audytów przedstawiane były na Radach Wydziału (obecnie na posiedzeniach Senatu). W sytuacji, gdy w wyniku audytu zostanie stwierdzona nieobecność nauczyciela akademickiego na wynikających z planu zajęciach, Dyrektor Instytutu zobowiązuje go do złożenia pisemnego wyjaśnienia absencji.

Jako interesariuszy zewnętrznych mających wpływ na jakość procesu kształcenia na kierunku praca socjalna można wskazać Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej, z którym współpracują pracownicy jednostki. Dzięki niej możliwa jest wymiana doświadczeń pomiędzy osobami reprezentującymi różne szkoły kształcące pracowników socjalnych co stanowi cenne źródło informacji w zakresie jakości kształcenia, chociażby w ramach corocznych Zjazdów Szkół Pracy Socjalnej.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjęcie ogólnoakademickiego profilu kształcenia jako odpowiedzi na zdiagnozowany potencjał i potrzeby Uczelni, tworzący szanse rozwoju naukowego pracowników i prowadzenia badań, które mogą mieć charakter aplikacyjny, tj. mieć swoje odzwierciedlenie w profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego. 2. Wypracowywana w trakcie wieloletnich doświadczeń koncepcja kształcenia pracowników socjalnych, tworzona i realizowana w uczelni o długich tradycjach – społecznikowskich spójna z Misją Uczelni: <ul style="list-style-type: none"> - Interdyscyplinarny program kształcenia, odpowiadający na potrzeby społeczne; systematyczność monitorowania i modyfikowania programu kształcenia, jego zawartości treściowej, a także metod ich realizacji i sposobów organizacji procesu kształcenia. - Optymalny plan studiów: liczba godzin zajęć wyposażających w warsztat pracy naukowo-badawczej. - Zajęcia zróżnicowane, wieloprofilowe, przygotowujące zarówno do prowadzenia działalności naukowo-badawczej, jak i pracy zawodowej, kształtujące osoby o szerokich i otwartych na innowacje i podejmowanie wyzwań wynikających ze współczesnych problemów społecznych. 3. Dobra organizacja i baza materialna procesu kształcenia: zajęcia realizowane w małych grupach, pozwalających efektywniej zrealizować przez studentów efekty kształcenia w ramach kształtowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; bogate zaplecze. 4. Uczestnictwo nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku praca socjalna w radach redakcyjnych czasopism naukowych polskich i zagranicznych; prowadzenie czasopisma „Praca Socjalna”. 5. Postrzeganie Uczelni i Instytutu Pedagogiki przez interesariuszy zewnętrznych w kategoriach ośrodka zainteresowanego współpracą ze środowiskiem i skutecznie ją realizującego; wielość ofert wspólnych projektów

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istotną szansą do rozwoju kierunku studiów byłoby uznanie pracy socjalnej jako dyscypliny naukowej. 2. Szansą dla kierunku studiów byłoby dalsza profesjonalizacja zawodu pracownika socjalnego bez czynników hamujących i deprecjonujących ten zawód. 3. Szanę stanowią kontakty ze środowiskiem akademickim: uczestnictwo nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku praca socjalna w radach redakcyjnych czasopism naukowych polskich i zagranicznych; prowadzenie czasopisma Praca Socjalna. 4. Postrzeganie Uczelni i Instytutu Pedagogiki przez interesariuszy zewnętrznych w kategoriach ośrodka zainteresowanego współpracą ze środowiskiem i skutecznie ją realizującego; wielość ofert wspólnych projektów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak formalnej dyscypliny naukowej w Polsce, do której przynależałby kierunek - praca socjalna. 2. Niski prestiż zawodu pracownika socjalnego. 3. Zmniejszająca się liczba kandydatów na studia. 4. Niski poziom wiedzy, obycia kulturalnego i nawyku czytania u absolwentów liceów - utrudniający odwołanie się do wniesionej erudycji i zmuszający nauczycieli akademickich do nadrabiania ze studentami zaległości z poprzednich etapów kształcenia.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

**Akademia
Pedagogiki
Specjalnej**
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

